

सत्यमेव जयते

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ

ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ

लोकहितार्थ सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਸਾਲ 2020 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰ. 1

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ

ਦੀ

ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਸਾਲ 2020 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰ. 1

ਵਿਸ਼ਾ ਸਾਰਣੀ

ਵਿਸ਼ਾ	ਪੈਰਾ	ਪੰਨਾ
ਭੂਮਿਕਾ		v
ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਾਰ		vii
ਅਧਿਆਇ I : ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ		
ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	1.1	1
ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨ	1.2	11
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	1.3	14
ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	1.4	21
ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	1.5	22
ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ	1.6	23
ਖਰਚੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ	1.7	32
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ	1.8	38
ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	1.9	45
ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	1.10	50
ਵਿੱਤੀ ਅਸੰਤੁਲਨ	1.11	61
ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	1.12	67
ਸਿੱਟੇ	1.13	67
ਅਧਿਆਇ II : ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਬਜਟਰੀ ਕੰਟਰੋਲ		
ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	2.1	69
ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ	2.2	70
ਵਿੱਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	2.3	72
ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਖਾਮੀਆਂ	2.4	79
ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ	2.5	81
ਸਿੱਟੇ	2.6	85

ਵਿਸ਼ਾ	ਪੈਰਾ	ਪੰਨਾ
ਅਧਿਆਇ-III : ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ		
ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ	3.1	87
ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ	3.2	88
ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ/ਵੱਖਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ	3.3	89
ਵਿਭਾਗੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਦਾਰੇ	3.4	90
ਕੁਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨ, ਚੋਰੀਆਂ, ਆਦਿ	3.5	90
ਅਬਸਟ੍ਰੈਕਟ ਕੰਟੀਜ਼ੈਂਟ ਬਿਲ	3.6	92
ਮੁੱਖ ਸਸਪੈਂਸ ਲੇਖੇ ਅਧੀਨ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਕਾਏ	3.7	93
ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ	3.8	94
ਸਿੱਟੇ	3.9	94

ਅੰਤਿਕਾਵਾਂ

ਵਿਸ਼ਾ	ਅੰਤਿਕਾ	ਪੰਨਾ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ	1.1	97
ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ	1.2	99
ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪਕ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ	1.3	100
ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ	1.4	104
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਂ ਲੜੀ ਡਾਟਾ	1.5	106
ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਤੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਵੇਰਵੇ	1.6	110
31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ₹ 835.21 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਡਲ-ਵਾਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ	1.7	111
ਹੈਮਿਲਟਨ ਅਤੇ ਫਲੈਵਿਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (1986) ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਜ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉੱਤੇ ਲੇਖ	1.8	124
ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤਾਂ ਅਤੇ ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ	2.1	130
ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ	2.2	134
ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧ (ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ₹ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਵੱਧ) ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ	2.3	136
ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ	2.4	137
ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ₹ 10 ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ	2.5	143
ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਪੁਰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ₹ 10 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸਨ	2.6	144
31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ	3.1	146
ਕੁਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨਾਂ, ਚੋਰੀਆਂ, ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਾਗ-ਵਾਰ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ	3.2	148
ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ	4.1	149

ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 151 ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ I ਅਤੇ II ਵਿੱਚ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਉੱਭਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

‘ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ’ ਉੱਤੇ ਅਧਿਆਇ-III ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਂ, ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਝਲਕ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ, ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਗਮਾਂ, ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਕਥਨ ਵਿੱਚ ਸੰਦੇਹ ਹੋਵੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਥਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਾਰ

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਾਰ

ਪਿਛੋਕੜ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ, ਚੌਦਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਫ ਐਫ ਸੀ) ਵਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੁਝਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਤੇਰ੍ਹਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਜਨਗਣਨਾ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਵਧੀਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ, ਤਿੰਨ ਅਧਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਸਮੀਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ-I ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ, ਮਾਰਕੀਟ ਉਧਾਰਾਂ, ਖਰਚੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਕਰਜ਼ ਝਲਣਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਅਸੰਤੁਲਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਲੜੀ ਦਾ ਲੇਖਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ-II ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰਾਂਟ-ਵਾਰ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ-III ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੈ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੱਭਤਾਂ

ਅਧਿਆਇ I : ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ

ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਰਾਜ ਨੇ ਚੌਦਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ) ਐਕਟ, 2003 ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

[ਪੈਰਾ 1.1.3]

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19, ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ₹39,023 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹11,501 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹62,269 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹23,788 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਸਤਨ 12.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਨਿਰੋਲ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਜੋ ਇਹ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹1,698 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹1,827 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹52,222 ਕਰੋੜ ਤੋਂ 68.29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਵਧਕੇ, 2018-19 ਵਿੱਚ ₹87,884 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ।

[ਪੈਰਾ 1.2.1 ਅਤੇ 1.3]

ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ₹12,939 ਕਰੋੜ (20.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ। ਸਵਾਏ ਸਾਲ 2016-17 (55 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ, 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹਿੱਸਾ (85 ਤੋਂ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ 12.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ ਵਾਧਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਿਆ।

[ਪੈਰਾ 1.6.1]

ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਉਚੇਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਾ ਕੁੱਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦਾ 80.42 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 1.6.2]

ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ (50.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ (ਜੀ ਸੀ ਐਸ) ਦੀ ਔਸਤ (67.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਅੱਗੇ, ਇਹ ਹਿੱਸਾ 2014-15 ਵਿੱਚ 52.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 50.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਵੀ ਜੀ ਸੀ ਐਸ ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ 2014-15 ਵਿੱਚ 15.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 12.99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਦੋਂਕਿ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 4.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 4.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ ਜੀ ਸੀ ਐਸ ਔਸਤ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਹੇਠਾ ਸੀ ਅਤੇ 2014-15 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਹੀ 6.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਇਹ 2018-19 ਵਿੱਚ 3.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ।

[ਪੈਰਾ 1.7.1]

31 ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ ਭਲਾਈ ਸੈਸ ਐਕਟ, 1996 ਅਧੀਨ ਉਗਰਾਹੀ ਗਈ ₹1,018.78 ਕਰੋੜ ਸੈਂਸ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਣਖਰਚੀ ਪਈ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 1.7.3 (iii)]

ਨੌ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਜਾਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ₹390.90 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਸਾਲ 2008-09 ਅਤੇ 2018-19 ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ 53 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੂਰੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ₹892.33 ਕਰੋੜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਚਿਤਵੇ ਲਾਭ ਮਿਲਣੇ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸਨ।

[ਪੈਰਾ 1.8.1 ਅਤੇ 1.8.2]

ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਸਭਾਵਾਂ, ਸੰਯੁਕਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ (ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਲਾਗਤ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰੋਲ ਵਰਤਮਾਨ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ) ਸਿਰਫ 0.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 0.11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਔਸਤ ਦਰ 7.48 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 8.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 1.8.3]

ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ₹1,324.83 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ, ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ₹6,402.59 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘੱਟ ਸੀ ਜੋਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਚਿਤਵੇ ਮੰਤਵ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 1.8.5]

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ₹2,11,917 ਕਰੋੜ ਸਨ। ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 40.61 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ 340.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਨ।

[ਪੈਰਾ 1.9.2]

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਰਾਜ ਆਫਤ ਨਿਪਟਾਨ ਫੰਡ (ਐਸ ਡੀ ਆਰ ਐਫ) ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ₹6,263.50 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 1.9.3.1]

ਕੁੱਲ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹86,818 ਕਰੋੜ ਤੋਂ 106.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਵਧਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹1,79,130 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ੋ 17.79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 25.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੋਜ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ 73.90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ 72.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਜ ਕੋਲ ਨਿਰੋਲ ਕਰਜ਼ਾ ਉਪਲੱਬਧਤਾ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹1,208 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2016-17 ਵਿੱਚ ₹41,462 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂਕਿ, 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਉਪਲੱਬਧ ਨਿਰੋਲ ਕਰਜ਼ਾ ਨੈਗੇਟਿਵ ((-) ₹2,263 ਕਰੋੜ) ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ₹212 ਕਰੋੜ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 1.10.2]

ਰਾਜ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹7,591 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 2.14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹13,135 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 2.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਹੋ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ₹3,565 ਕਰੋੜ (29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ। ਜਦੋਂਕਿ, ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹247 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 0.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਵਾਧਾ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 1.11.1]

ਅਧਿਆਇ II : ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਬਜਟਰੀ ਕੰਟਰੋਲ

ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਜਟਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਧੀਨ ਬੱਚਤਾਂ ਸਨ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ₹1,34,355.89 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਵਿੱਰੁਧ ₹1,17,455.28 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹16,900.61 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਨਿਰੋਲ ਬੱਚਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਹ ਨਿਰੋਲ ਬੱਚਤਾਂ ₹17,225.65 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਕੁਲ ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ₹325.04 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਆਫਸੈਟ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਨ। ₹17,225.65 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਬਚਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹8,086.13 ਕਰੋੜ (ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ 46.94 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ₹3,156.16 ਕਰੋੜ (39.03 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 2.2 ਅਤੇ 2.2.1]

ਸਾਲ 2015-19 ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ₹37,269.28 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ। ₹2,964.65 ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 62 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁੜ ਨਿਮਿੱਤਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਖਰਚਾ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ₹9,139.52 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਬੱਚਤਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਗਈ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 2.3.1, 2.3.5, 2.3.7 ਅਤੇ 2.3.8]

ਅਧਿਆਇ III: ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ (ਆਈ ਜੀ ਏ ਐਸ) -2: ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾਬੱਧਤਾ ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਅਤੇ (ਆਈ ਜੀ ਏ ਐਸ) -3: ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਕੁਲ ਮੁੱਲ ; ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 3.1]

₹292.42 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ 45 ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿਭਾਗੀ ਅਫਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਯੂ ਸੀਜ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਕਾਇਆ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ।

[ਪੈਰਾ 3.2]

ਪੰਜ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ 17 ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖੇ, ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਅਤੇ ਛੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 3.3]

ਕੁਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨ, ਚੋਰੀ, ਆਦਿ ਦੇ 18 ਮਾਮਲੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ₹3.91 ਕਰੋੜ ਸੀ।

[ਪੈਰਾ 3.5]

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ₹3,083.31 ਕਰੋੜ ਦੇ 789 ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਕੰਟੀਜੈਂਟ ਬਿਲ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਪਏ ਸਨ। ਡਰਾਅ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਲੇਖਾਬੱਧ ਨਾ ਹੋਈਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨੇ ਬਰਬਾਦੀ/ਕੁਵਰਤੋਂ/ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ।

[ਪੈਰਾ 3.6]

ਅਧਿਆਇ I

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ

ਅਧਿਆਇ I

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ

1.1 ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ਝਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਵਿੱਤੀ ਜੋੜਾਂ ਦੀ ਹਲਚਲ ਵਿੱਚ ਵੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। *ਅੰਤਿਕਾ 1.1* ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਅਤੇ *ਅੰਤਿਕਾ 1.2* ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਖਾਕਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

1.1.1 ਰਾਜ ਦਾ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ

ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਕੋਣੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ। ਇਹ 50,362 ਵਰਗ ਕਿ.ਮੀ. ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ 19ਵਾਂ ਦਰਜਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ 22 ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ 91 ਸਬ-ਡਿਵੀਜਨਾਂ, 150 ਬਲਾਕਾਂ ਅਤੇ 12,581 ਵਸੇ ਹੋਏ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਲ 2011 ਦੀ ਜਨ-ਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਦੀ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ 2001 ਵਿੱਚ 2.44 ਕਰੋੜ ਤੋਂ, ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ 13.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਧਕੇ 2011 ਵਿੱਚ 2.77 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਦਾ 2.29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ 15ਵਾਂ ਦਰਜਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਘਣਤਾ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ 484 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ 551 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੋ ਗਈ ਜੋਕਿ 382 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਔਸਤਨ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਸਕਲ ਰਾਜ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ), ₹5,21,861 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ 69.70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (2001 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ) ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 75.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ) ਹੋ ਗਈ (*ਅੰਤਿਕਾ 1.1*)। ਰਾਜ ਦੀ 2018-19 ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ₹1,54,598 ਸੀ।

1.1.2 ਸਕਲ ਰਾਜ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ

ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸਕਲ ਰਾਜ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ), ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਾਪਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਕਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਡੀ ਪੀ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.1 : ਜੀ ਡੀ ਪੀ ਅਤੇ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਵਰਣੀ

ਸਾਲ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਕੀਮਤਾਂ					
ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੀ ਡੀ ਪੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	1,24,67,959	1,37,71,874	1,53,62,386	1,70,95,005	1,90,10,164
ਜੀ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	10.99	10.46	11.55	11.28	11.20
ਰਾਜ ਦਾ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	3,55,102	3,90,087	4,26,988	4,79,141	5,21,861
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	6.91	9.85	9.46	12.21	8.92
ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ					
ਹਰਿਆਣਾ*	9.49	13.29	12.33	12.53	12.95
ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼*	9.51	10.09	9.53	9.13	11.20
ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ (ਅਧਾਰ ਸਾਲ - 2011-12)					
ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੀ ਡੀ ਪੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	1,05,27,674	1,13,69,493	1,22,98,327	1,31,79,857	1,40,77,586
ਜੀ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	7.41	8.00	8.17	7.17	6.81
ਰਾਜ ਦਾ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	3,12,125	3,30,052	3,53,041	3,75,535	3,97,711
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	4.23	5.74	6.97	6.37	5.91

ਸ੍ਰੋਤ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਐਕੜਾ ਸੰਗਠਨ (www.esop.gov.in) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕੜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਲਾਗੂਕਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ (www.mospi.nic.in) ਤੇ ਅਗਸਤ 2019 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ

*ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ) ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਫਤਰ

1.1.3 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 266 (1) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾਬੱਧ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਨਿਮਿੱਤਣ ਐਕਟ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਭਾਵ ਕਿ (i) ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ (ii) ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਅਤੇ (iii) ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਬਾਈ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਈ 2003 ਵਿੱਚ, ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਾਧੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਿਆਣਪ ਭਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਰਾਹੀਂ, ਦੀਰਘਕਾਲੀਨ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ) ਐਕਟ 2003, ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਮਾਰਚ 2011 ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੇਰਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਟੀ ਐਫ ਸੀ) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2011 ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਾਲ 2014-15 ਤੱਕ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਟੀਚੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਚੌਦਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਫ ਐਫ ਸੀ) ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਲਚਕਦਾਰ ਹੱਦਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਧੂਰੇ ਅਤੇ ਚਲ ਰਹੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਉਚਿੱਤ ਗੁਣਾਕ ਤਕ ਨਵੇਂ ਪੂੰਜੀਗਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ ਲਾਉਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

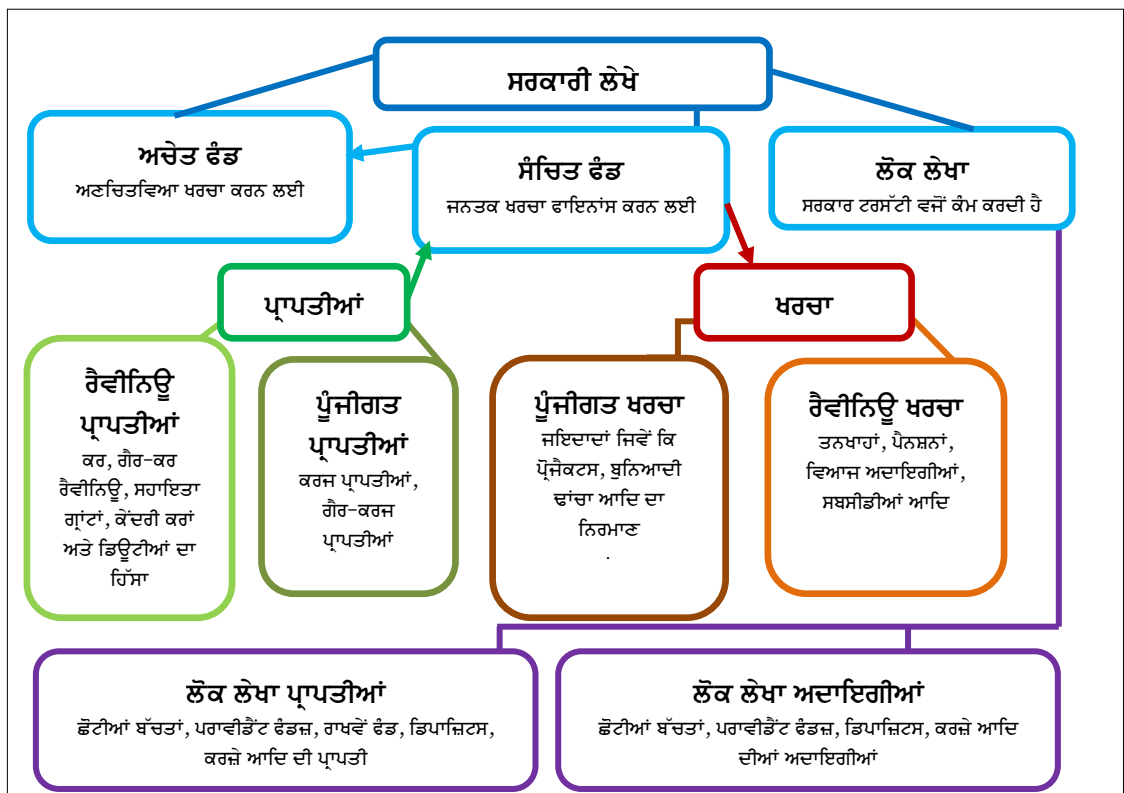
ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਨੇ ਬਜਟ ਦੇ ਪੂਰਕ ਵਜੋਂ, ਗਰੰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਜੋਖਮਾਂ, ਬਜਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਉਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਘਾਟਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਲਈ, ਬਜਟ ਵਿਚ ਵਧੇ ਕੁੱਲ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਖਾਕਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 293 (1) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ ਐਕਟ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਕਰਜ਼ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂਕਿ 2015-20 ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀਕਰਨ ਰੋਡਮੈਪ 2017-18 ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

1.1.4 ਵਿੱਤੀ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰ

ਸਰਕਾਰੀ ਵਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ :

ਚਾਰਟ 1.1 ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖਿਆ ਦੀ ਬਣਤਰ

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸਾਰਣੀ 1.2 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 2017-18 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ 2018-19 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। *ਅੰਤਿਕਾ 1.3 (ਭਾਗ ਓ ਅਤੇ ਅ)*, ਸਾਲ 2017-18 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪਕ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.2 : ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

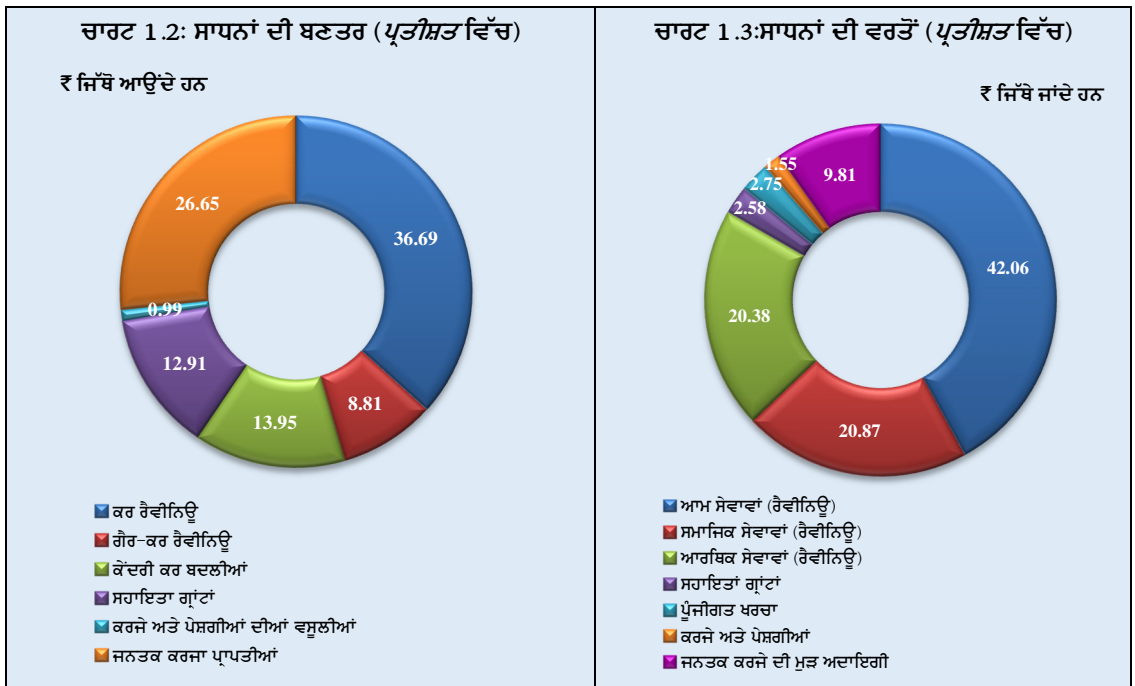
ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ			ਅਦਾਇਗੀਆਂ		
	2017-18	2018-19		2017-18	2018-19
ਭਾਗ ਓ : ਰੇਵੀਨਿਊ					
ਰੇਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	53,009.58	62,269.08	ਰੇਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ	62,464.85	75,403.71
ਕਰ ਰੇਵੀਨਿਊ	30,423.25	31,574.28	ਆਮ ਸੇਵਾਵਾਂ	34,499.50	36,930.51
ਗੈਰ ਕਰ ਰੇਵੀਨਿਊ	4,318.39	7,582.29	ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	15,469.74	18,320.37
ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ/ਡਿਊਟੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ	10,616.94	12,005.14	ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	11,194.41	17,888.17
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	7,651.00	11,107.37	ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ	1,301.20	2,264.66
ਭਾਗ ਅ : ਪੂੰਜੀਗਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਲੇਖਾ					
ਛੁੱਟਕਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	0.12	0.02	ਪੂੰਜੀਗਤ ਆਉਟਲੇਅ	2,352.08	2,412.24
ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ	73.07	848.67	ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ	760.05	1,361.05
ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	18,516.74	22,938.51*	ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	7,486.90	8,611.05
ਅਚੇਤ ਫੰਡ	0.00	0.00	ਅਚੇਤ ਫੰਡ	0.00	0.00
ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ#	47,083.44	64,839.91	ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਅਦਾਇਗੀਆਂ#	45,525.90	62,271.76
ਅਰੰਭਿਕ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ	395.28	488.45	ਅੰਤਿਮ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ	488.45	1,324.83
ਜੋੜ	1,19,078.23	1,51,384.64	ਜੋੜ	1,19,078.23	1,51,384.64

ਸ੍ਰੋਤ : ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ।

* ਵੇਅਜ਼ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਧੀਨ ₹(-) 704 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਸਮੇਤ।

ਇਸ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ/ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕਲ ਹਿੰਦਸਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਨਿਰੋਲ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਚੈਸਟਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕੈਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਚਾਰਟ 1.2 ਅਤੇ ਚਾਰਟ 1.3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ:

- ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ₹9,260 ਕਰੋੜ (17.47 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ (₹1,151 ਕਰੋੜ: 3.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਗੈਰ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ (₹3,264 ਕਰੋੜ: 75.58 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ (₹1,388 ਕਰੋੜ: 13.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ (₹3,456 ਕਰੋੜ: 45.17 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਹੋਇਆ। ₹11,107 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ₹7,129 ਕਰੋੜ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।
- ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ₹6,694 ਕਰੋੜ (59.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ₹2,851 ਕਰੋੜ (18.43 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ₹963 ਕਰੋੜ (74.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ ₹12,939 ਕਰੋੜ (20.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ।
- ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ₹4,422 ਕਰੋੜ (23.88 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ₹1,124 ਕਰੋੜ (15.01 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
- ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹17,756 ਕਰੋੜ (37.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ₹16,746 ਕਰੋੜ (36.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ।
- ਅੰਤਿਮ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ₹836 ਕਰੋੜ (171.23 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧੇ।

1.1.5 ਵਿੱਤੀ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰ

ਸਾਲ 2015-16 ਅਤੇ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਕਾਰਣ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਜਵਲ ਡਿਸਕੋਮ ਐਸੋਰੀਸ ਯੋਜਨਾ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤੀ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਯਕਮੁਸ਼ਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਦੀਰਘ ਕਾਲੀਨ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

1.1.5.1 ਉਜਵਲ ਡਿਸਕੌਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ

ਪਾਵਰ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਡਿਸਕੌਮਜ਼) ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਕਾਇਆ ਬਦਲਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ, ਪਾਵਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਰਾਜ ਡਿਸਕੌਮਜ਼ ਦੀ ਅਪ੍ਰੋਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਉਜਵਲ ਡਿਸਕੌਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ) ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ (ਨਵੰਬਰ 2015)।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਕੌਮਜ਼ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ (₹20,837.68 ਕਰੋੜ) ਦੇ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਕੌਮ ਵਿਚਕਾਰ, 4 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਿਪੱਖੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ (ਐਮ ਓ ਯੂ) ਸਹੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਕੌਮ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ 2015-16 ਵਿੱਚ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹10,418.84 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ 2016-17 ਵਿੱਚ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹5,209.42 ਕਰੋੜ) ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਇੱਕਠੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇੱਕਠੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਕੌਮ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਡਿਸਕੌਮ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਤੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ₹15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ (₹11,728.26 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਇਕਊਟੀ (₹3,900 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਾਲ 2015-16 ਦੌਰਾਨ, ₹10,418.84 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਬਾਂਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ₹9,859.72 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰ ਹੀ ਲੈ ਸਕੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਵਚਨ ਨਾਲੋਂ ₹559.12 ਕਰੋੜ ਘੱਟ ਭਰਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ₹9,859.72 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚੋਂ, ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ 31 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ₹4,262.65 ਕਰੋੜ ਦਾ ਗੈਰ ਨਕਦੀ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਵਲ ₹5,597.07 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰ, 2015-16 ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਇੰਜ ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹4,262.65 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸਾਲ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ₹5,209.42 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ₹5,768.54 ਕਰੋੜ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2015-16 ਦੀ ₹559.12 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਜਦੋਂਕਿ ₹10,031.19 ਕਰੋੜ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ₹4,262.65 ਕਰੋੜ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ 2016-17 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ¹ ਨੂੰ ਏਨੀ ਹੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਾ ਕੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ।

¹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. 40 (6) ਪੀ ਐਫ-1/2009 ਭਾਗ-II ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ 2016 ਅਨੁਸਾਰ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੌਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਲਏ ₹5,769 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਆਂਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਕੌਮ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ 8.00 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 12.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਲੱਗਣਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ₹15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ 7.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 8.72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿਚਕਾਰ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਸਥਾਪਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1.1.5.2 ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਿਪਟਾਨ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਾਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਭੰਡਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰੱਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ ਐਸ ਪੀ) ਰਾਹੀਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕੀਮਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਖਾਧ ਨਿਗਮ (ਐਫ ਸੀ ਆਈ) ਰਾਹੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪੂਲ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪੂਲ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਲੋਂ, 'ਨਾ ਲਾਭ ਨਾ ਹਾਨੀ' ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੰਜ ਰਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ (ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼) ਅਨਾਜ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਹਰ ਖਰੀਦ ਮੌਸਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਜ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ, 9.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 13.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਜ ਲੱਗਣਯੋਗ, ਇੱਕ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਸੀਮਾ² (ਸੀ ਸੀ ਐਲ) ਹਾਸਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਦੀ ਡਲਿਵਰੀ ਹੋਣ ਤੇ, ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਵਲੋਂ ਅਨਾਜ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਭੰਡਾਰਣ ਅਤੇ ਡਲਿਵਰੀ ਤੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰੈਡਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਅਸਲ ਖਰਚਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਦਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ, ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ³, ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਰਾਬ ਹੋਈ/ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਣਕ ਦੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਕਾਰਣ ਹੋਈ ਹਾਨੀ, ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਧਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਕਾਰਣ ਹੋਈ ਹਾਨੀ, ਸਧਾਰਣ ਵਿਆਜ (ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਅਤੇ ਇਨਸੀਡੈਂਟਲ ਚਾਰਜਜ਼ ਤੇ ਤਿਮਾਹੀ ਚੱਕਰਵਿਧੀ ਵਿਆਜ (ਜੋ ਕਿ ਆਰ ਬੀ ਆਈ ਵਲੋਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਵਿੱਚਕਾਰ ਅੰਤਰ, ਉਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦ ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚੀ ਅਸਲ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਅਧੀਨ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਵਿਚਕਾਰ ₹376.60⁴ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਦਾ ਅੰਤਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

² ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੈਸ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਇੱਕ ਲਘੂਕਾਲੀਨ ਫਾਇਨਾਂਸਿੰਗ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਬਕਾਇਆ ਰੱਖੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਧਨ ਕਢਵਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਤਾ ਸਿਰਫ ਉਧਾਰ ਸੀਮਾ ਤਕ ਹੀ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

³ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਅਨਾਜ ਕਾਰਣ ਹੋਇਆ ਨੁਕਸਾਨ, ਕਸਟਡੀ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਅ ਦੇ ਚਾਰਜਜ਼, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਚਾਰਜਜ਼ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਲਾਗਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੇ ਦੇ ਪਾੜੇ ਕਰਕੇ ਲੱਗੇ ਵਿਆਜ।

⁴ ਅਸਲ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਤੌਰ ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਰੇਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ (₹ 8,482.19 ਕਰੋੜ) ਨੂੰ 2003-04 ਅਤੇ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਖਰੀਦੇ ਕੁਲ ਅਨਾਜ (2,252.25 ਐਲ ਐਮ ਟੀਜ਼) ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰਿਕ ਟਨ ਦਾ ਰੇਟ ਆਂਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਕੇ ₹31,003.91 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਸਾਰਣੀ 1.3 : ਨਿਪਟਾਨ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦੀ ਇੱਕੱਠੀ ਹੋਈ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	ਕੇ ਐਮ ਐਸ	ਆਰ ਐਮ ਐਸ	ਮੂਲ	ਵਿਆਜ	ਰਾਸ਼ੀ
ਅਸਲ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ	2003-04 ਤੋਂ 2014-15	2004-05 ਤੋਂ 2014-15	8,482.19	9,244.15	17,726.34
ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਕਣਕ ਅਤੇ ਕਣਕ ਵਿਚੋਂ ਸਟੋਰੇਜ ਲਾਭ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਾਰਣ ਹੋਈ ਹਾਨੀ		1995-96 ਤੋਂ 2003-04 ਅਤੇ 1993-94 ਤੋਂ 2000-01	817.96	2,292.45	3,110.41
ਧਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਚਾਰਜਜ਼	2003-04 ਤੋਂ 2014-15		1,878.40	2,280.74	4,159.14
ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਚਾਰਜਜ਼	1997-98 ਤੋਂ 2003-04		322.55	1,364.09	1,686.64
ਆਈ ਡੀ ਸੈੱਸ ਦੀ ਨਾ/ਘੱਟ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ	ਨਵੰਬਰ 1998 ਤੋਂ ਜੂਨ 2002 ਅਤੇ 2012-13 ਤੋਂ 2013-14		415.49	1,501.81	1,917.30
ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਧਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਖਰੀਦ ਕਰ / ਵੈਟ ਦਾ ਅੰਤਰ, ਇਨਸੀਡੈਂਟਲ ਚਾਰਜਜ਼ ਉੱਤੇ ਸਪਾਰਟ ਅਤੇ ਚੱਕਰਵਿਧੀ ਵਿਆਜ ਦਾ ਅੰਤਰ	1994-95, 1997-98 ਤੋਂ 2000-01 ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2016		244.41	2,159.67	2,404.08
ਜੋੜ			12,161.00	18,842.91	31,003.91

ਸ੍ਰੋਤ : ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ

ਕੇ ਐਮ ਐਸ - ਖਾਰੀਫ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੀਜ਼ਨ
ਆਰ ਐਮ ਐਸ - ਰਬੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੀਜ਼ਨ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਨੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2016 ਨੂੰ, ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ, 8.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਤੇ, ₹31,000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਕ ਦੀਰਘ-ਕਾਲੀਨ ਕਰਜ਼ਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਹੀਬੱਧ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਸਤੰਬਰ 2034 ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, 2016-17 ਦੌਰਾਨ ₹30,584 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਨੂੰ 2016-17 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ₹29,920 ਕਰੋੜ⁵ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਕੋਲੋਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਅਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ/ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਾਲ 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਕੋਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹26 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹61 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ₹270 ਕਰੋੜ⁶ ਦੀਆਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਸਤੰਬਰ 2034 ਤੱਕ ਮੌਜੂਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ₹57,358 ਕਰੋੜ ਆਂਕੀ ਗਈ। ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2017-18 ਦੌਰਾਨ, ₹3,240 ਕਰੋੜ (ਮੂਲਧਨ : ₹810 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ₹2,430 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ₹3,240 ਕਰੋੜ (ਮੂਲਧਨ : ₹875 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ₹2,365 ਕਰੋੜ) ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ। ਇੰਜ, 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਨੂੰ

⁵ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਿਰੋਲ ਕਰਜ਼ਾ (₹ 30,584 ਕਰੋੜ- ₹664 ਕਰੋੜ ਜੋਕਿ ਜਨਵਰੀ - ਮਾਰਚ 2017 ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)।

⁶ ₹ 115 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਜੋ ਕਿ ਸਤੰਬਰ 2034 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

₹3,214 ਕਰੋੜ (₹3,240 ਕਰੋੜ - ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਵਲੋਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ₹26 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ₹3,179 ਕਰੋੜ (₹3,240 ਕਰੋੜ - ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਵਲੋਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ₹61 ਕਰੋੜ) ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ।

ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਅਧੀਨ ਵਧੀਕ ਉਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਮੁੜਅਦਾਇਗੀ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਉੱਤੇ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ₹2,430 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ₹2,365 ਕਰੋੜ ਦਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ।

1.1.6 ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ

ਚੌਦਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਫ ਐਫ ਸੀ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਟੀਚੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ। ਭਾਵੇਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਆਪਣਾ ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਸੋਧਿਆ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿੱਥੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਏ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿੱਤੀ ਜੋੜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.4: ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿੱਤੀ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਵਿੱਤੀ ਵੇਰੀਏਬਲਜ਼	ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੀਚੇ	ਬਜਟ ਵਿਚਲੇ ਟੀਚੇ	ਅਸਲ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਅਨੁਸਾਰ)	ਅਸਲ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅੰਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	
				ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੇ ਟੀਚੇ	ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਟੀਚੇ
ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	(-)1.18	(-)2.42	(-)2.52	(-)1.34	(-)0.10
ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	(-)3.00	(-)3.81	(-)3.08	(-)0.08	0.73
ਕੁੱਲ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ/ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	30.49	40.82	40.61	10.12	(-)0.21

ਸ੍ਰੋਤ: ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ, ਬਜਟ ਤੇ ਇਕ ਝਾਤ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ।

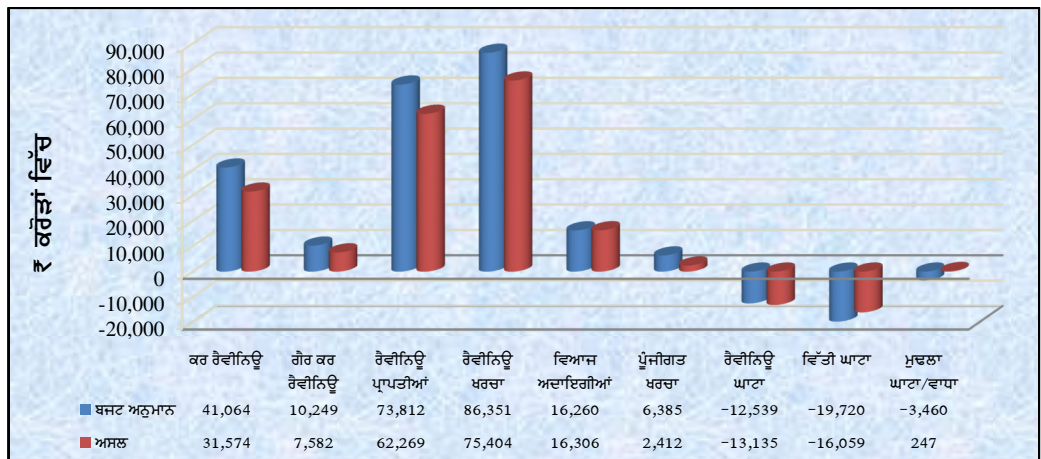
ਨੋਟ: ਘਾਟੇ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਮਾਇਨਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

- ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਸਰਕਾਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਜ਼ੀਟਿਵ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੀ।
- ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ-ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ-ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋਜ਼, ਰਾਜ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਜ਼ੀਟਿਵ ਕੀਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੱਕ ਰਹੀਆਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲੋਂ ਉਚੇਰੀਆਂ ਸਨ।

1.1.7 ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਅਸਲ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਬਜਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀਆਂ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਓਨਾ ਸਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਤੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਨੂੰ ਅੰਤਿਕਾ 1.4 ਅਤੇ ਚਾਰਟ 1.4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚਾਰਟ 1.4: ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿੱਤੀ ਮਾਪਦੰਡ: ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ

ਸ੍ਰੋਤ : ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

- ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਕੁੱਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (₹62,269 ਕਰੋੜ), ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ₹11,543 ਕਰੋੜ (15.64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ। ਇਹ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ₹9,490 ਕਰੋੜ (23.11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ₹2,667 ਕਰੋੜ (26.02 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਘੱਟ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਸੀ। ਇਸ ਕਮੀ ਦੀ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ (ਜੀ ਐਸ ਟੀ) ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਹਾਨੀ ਕਾਰਣ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ₹7,129 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਭਰਪੂਰਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।
- ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹10,947 ਕਰੋੜ (12.68 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ₹3,973 ਕਰੋੜ (62.22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਆਜ ਦੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿਚਲੀ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾ ਨਾਲੋਂ ₹46 ਕਰੋੜ (0.28 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵੱਧ ਸਨ।
- ਬਜਟ ਵਿਚਲੇ ਅਗਾਊਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ਅਸਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ₹596 ਕਰੋੜ (4.75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵੱਧ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ₹3,661 ਕਰੋੜ (18.56 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਘੱਟ ਸੀ। ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕੀਤਾ ਮੁਢਲਾ ਘਾਟਾ (₹3,460 ਕਰੋੜ), ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੁਢਲੇ ਵਾਧੇ (₹247 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ।

ਸਰਕਾਰ, ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਜੁਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1.1.8 ਬਾਇਐਂਸੀ ਰੇਸ਼ੋ

ਬਾਇਐਂਸੀ ਰੇਸ਼ੋਜ਼, ਮੁਢਲੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿੱਤੀ ਵੇਰੀਏਬਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਲਚਕ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਕੁਲ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਇਐਂਸੀ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.5: ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਇਐਂਸੀ ਰੇਸ਼ੋ

	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	3,55,102	3,90,087	4,26,988	4,79,141	5,21,861
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	6.91	9.85	9.46	12.21	8.92
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (ਆਰ ਆਰ)					
ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਰ ਆਰ (ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	39,023	41,523	47,985	53,010	62,269
ਆਰ ਆਰ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	11.16	6.41	15.56	10.47	17.47
ਆਰ ਆਰ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨਾਲ ਬਾਇਐਂਸੀ	1.62	0.65	1.64	0.86	1.96
ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ					
ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ (ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	25,570	26,690	27,747	30,423	31,574
ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	6.19	4.38	3.96	9.64	3.78
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਬਾਇਐਂਸੀ	0.90	0.44	0.42	0.79	0.42
ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ (ਟੀ ਈ)					
ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਟੀ ਈ (ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	50,002	59,101	1,01,006	65,577	79,177
ਟੀ ਈ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	13.62	18.20	70.90	(-)35.08	20.74
ਟੀ ਈ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨਾਲ ਬਾਇਐਂਸੀ	1.97	1.85	7.23	(-)3.50	2.33
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ					
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ (ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	1,12,366	1,28,835	1,82,526	1,95,152	2,11,917
ਵਾਧਾ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	9.91	14.66	41.67	6.92	8.59
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨਾਲ ਬਾਇਐਂਸੀ	1.43	1.49	4.40	0.57	0.96

ਸ੍ਰੋਤ : ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸਾਰਣੀ 1.5 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਬਾਇਐਂਸੀ ਉਚੇਰੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਬਾਇਐਂਸੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਉਚੇਰੀ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ, ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਨਾਲੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਘੱਟ ਸੀ।

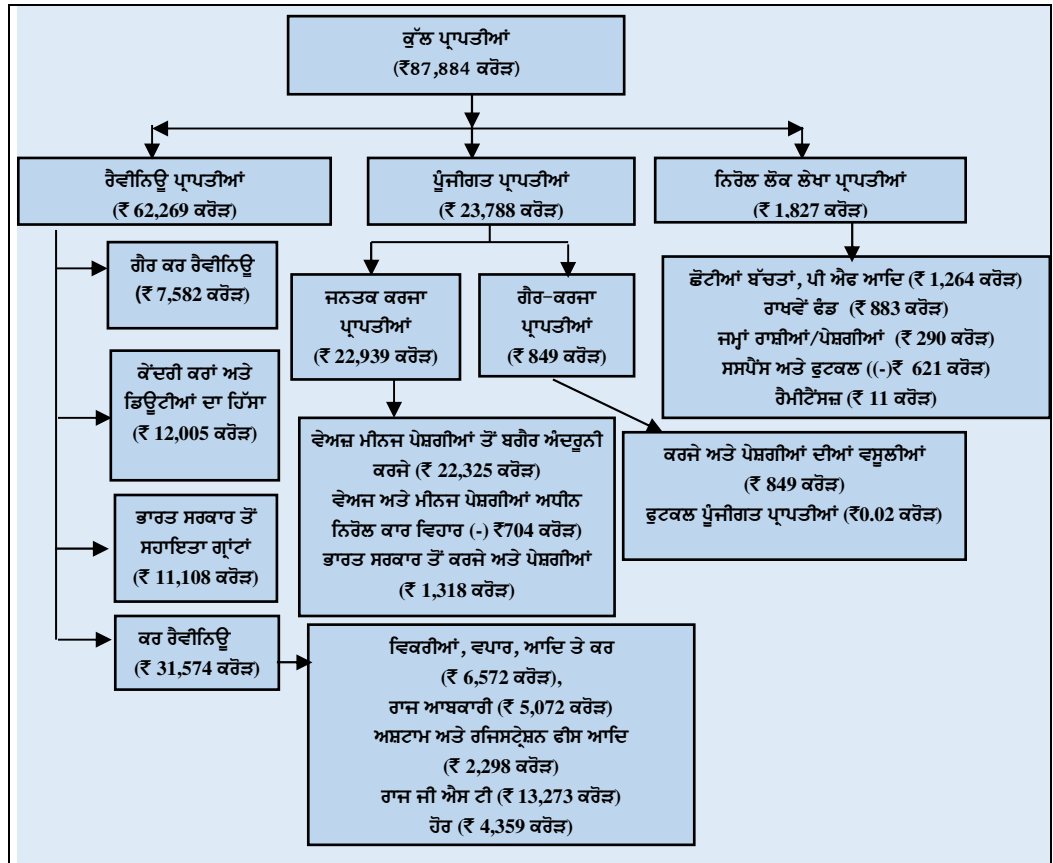
1.2 ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨ

1.2.1 ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

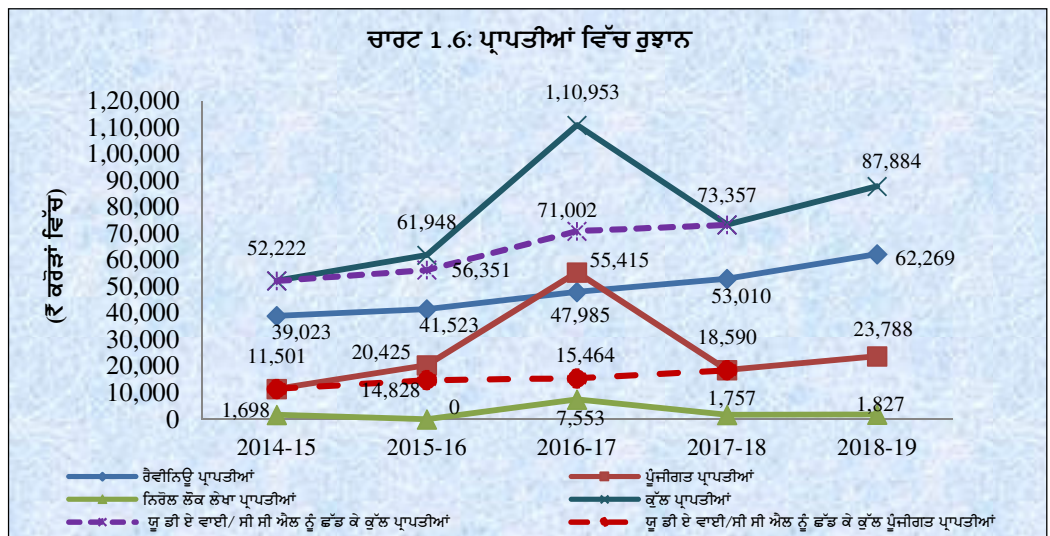
ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ, ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ, ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ, ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟਕਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਟਕ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ (ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ) ਤੋਂ ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੰਡ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ, ਸਸਪੈਂਸ, ਰੈਮੀਟੈਂਸਜ਼, ਆਦਿ, ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੰਚਿਤ

ਫੰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 266 (2) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਇੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਬੈਂਕਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਿਆ ਬਕਾਇਆ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਫੰਡ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਚਾਰਟ 1.5 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਰਟ 1.6, ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਚਾਰਟ 1.5: ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ

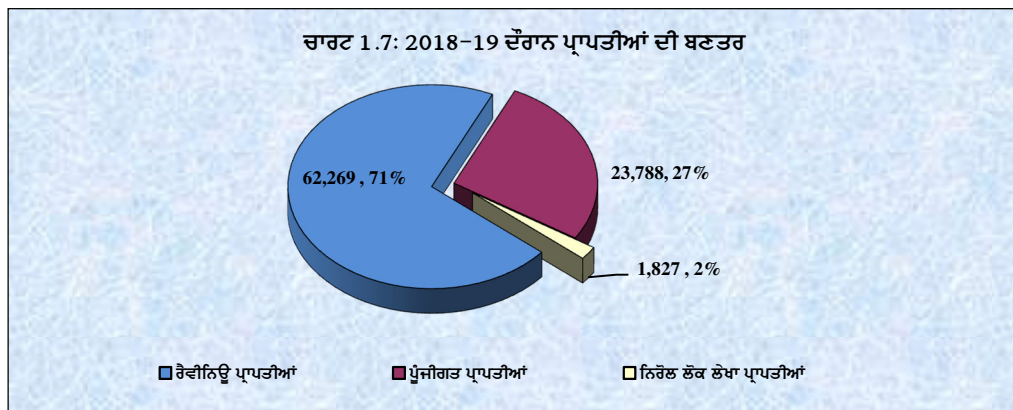
ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

- ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ₹39,023 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ₹62,269 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ।
- ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰੋਲ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ₹1,698 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ₹1,827 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ।
- ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧਣ-ਘਟਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸੀ ਕਿਉਂਜੋ ਇਹ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹11,501 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2016-17 ਵਿੱਚ ₹55,415 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਫਿਰ 2017-18 ਵਿੱਚ ਘਟ ਕੇ ₹18,590 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਅੱਗੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਵਧਕੇ ₹23,788 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਮੁੱਖ ਵਾਧਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ₹4,703 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੇ ₹858 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਵਧਣ ਕਰਕੇ ਸੀ।

ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਚਾਰਟ 1.7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ, 2017-18 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ 71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 27 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

1.2.2 ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਤਾ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਬਜਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੰਡ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੀਮਾਂ/ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਤਾ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਖੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਬਜਟ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਮਈ 2014)। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਤਾ ਏਜੰਸੀਆਂ/ ਸੰਗਠਨਾਂ (ਸਾਰਣੀ 1.6) ਨੂੰ ₹2,508.36 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ (₹2,047.59 ਕਰੋੜ) ਨਾਲੋਂ 22.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਧ ਸੀ।

ਸਾਰਣੀ 1.6 : ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰਤਾ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਫੰਡ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

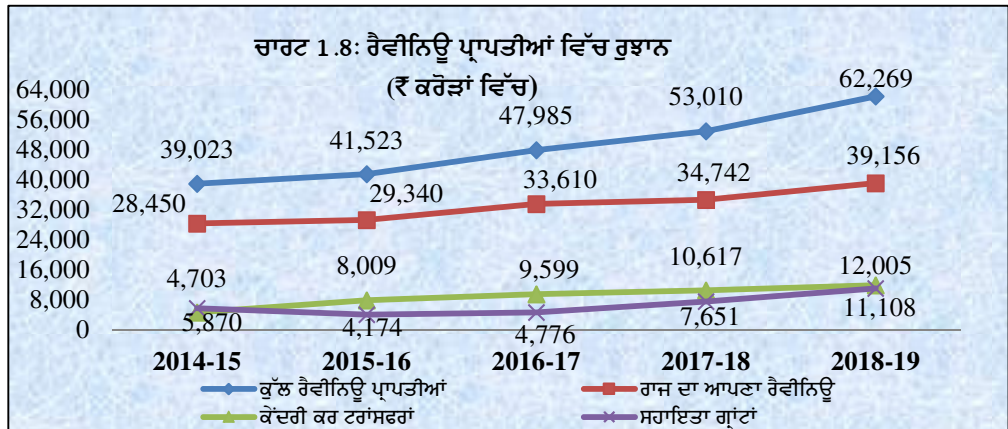
ਲੜੀ ਨੰ.	ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਕੀਮ	ਲਾਗੂ ਕਰਤਾ ਏਜੰਸੀ	ਰਾਸ਼ੀ
1	ਖੁਰਾਕ ਸਬਸਿਡੀ	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ	1,722.33
2	ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪੇਂਡੂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਸੁਸਾਇਟੀ	480.76
3	ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਣ ਦਾ ਉਪ-ਮਿਸ਼ਨ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ	269.38
4	ਅਲਕੋਹਲਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸਬਸਟਾਂਸ (ਡਰੱਗਜ਼) ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਲਿਸੀ	ਰਾਜ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ	10.07
5	ਹੋਰ ਸਕੀਮਾਂ	ਫੁਟਕਲ ਏਜੰਸੀਆਂ	25.82
ਜੋੜ			2,508.36

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

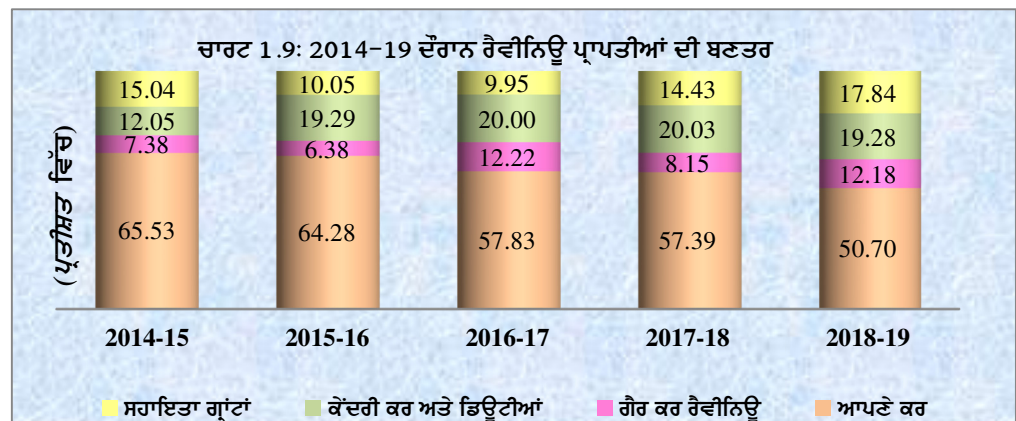
1.3 ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ, ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ/ਡਿਊਟੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਕਾ 1.5 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਚਾਰਟ 1.8 ਅਤੇ 1.9 ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨ ਸਾਰਣੀ 1.7 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.7: ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨ

	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (ਆਰ ਆਰ) (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	39,023	41,523	47,985	53,010	62,269
ਆਰ ਆਰ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	11.16	6.41	15.56	10.47	17.47
ਆਰ ਆਰ / ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	10.99	10.64	11.24	11.06	11.93
ਆਪਣੇ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	25,570	26,690	27,747	30,423	31,574
ਆਪਣੇ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	6.19	4.38	3.96	9.64	3.78
ਬਾਇਐਂਸੀ ਰੇਸ਼ੋ⁷					
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੈਵੀਨਿਊ ਬਾਇਐਂਸੀ	1.62	0.65	1.64	0.86	1.96
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਰ ਬਾਇਐਂਸੀ	0.90	0.44	0.42	0.79	0.42

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

- ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹39,023 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹62,269 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ 12.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨਾਲ ਰੇਸ਼ੋ 2014-15 ਵਿੱਚ 10.99 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 11.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ।
- ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੈਵੀਨਿਊ ਬਾਇਐਂਸੀ ਵਿੱਚ 2014-19 ਦੌਰਾਨ 0.65 ਅਤੇ 1.96 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਬਦਲਾਅ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰੈਵੀਨਿਊ ਬਾਇਐਂਸੀ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ 2018-19 ਵਿੱਚ ਵਧਣਾ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਗੈਰ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿੱਚ 76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਸੀ।
- ਰਾਜ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਰ ਬਾਇਐਂਸੀ 2014-15 ਵਿੱਚ 0.90 ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 0.42 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

1.3.1 ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨ

ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਉਣ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰ ਸਾਧਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚੌਦਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਫ ਐਫ ਸੀ) ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਰਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਕਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.8 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

⁷ ਬਾਇਐਂਸੀ ਰੇਸ਼ੋ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਮੁਢਲੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਣ ਵਿੱਤੀ ਵੇਰੀਏਬਲ ਤੇ ਅਸਰ ਦੀ ਲਚਕਤਾ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.8: ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਕਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

	ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ	ਅਸਲ	ਅਸਲ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅੰਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	
				ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ
ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	49,142	41,064	31,574	(-)35.75	(-)23.11
ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	4,140	10,249	7,582	83.14	(-)26.02

ਸ੍ਰੋਤ: ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਸਾਲ 2018-19 ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ, ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 35.75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 23.11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਘੱਟ ਸੀ। ਜਦੋਂਕਿ, ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲੋਂ 83.14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੋਂ 26.02 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਘੱਟ ਸੀ।

1.3.1.1 ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ

ਮੁੱਖ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਗਰਾਹੀ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.9 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.9: ਰਾਜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਭਾਗ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਰੈਵੀਨਿਊ ਮੱਦ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਵਿਕਰੀ, ਵਪਾਰ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਕਰ	15,455 (4)	15,857 (3)	17,587 (11)	11,160*	6,572*
ਰਾਜ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ	-	-	-	7,901*	13,273*
ਰਾਜ ਆਬਕਾਰੀ	4,246 (13)	4,796 (13)	4,406 (-8)	5,136 (17)	5,072 (-1)
ਵਾਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰ	1,394(22)	1,475(6)	1,548 (5)	1,911 (23)	1,861(-3)
ਸਟੈਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ	2,474(-1)	2,449(-1)	2,044(-17)	2,135(4)	2,298(8)
ਭੌ ਰੈਵੀਨਿਊ	47(12)	55(17)	68(24)	91(34)	69(-24)
ਬਿਜਲੀ ਉੱਤੇ ਕਰ ਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ	1,875(10)	1,968(5)	1,993(1)	2,053(3)	2,330(13)
ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ⁸ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਕਰ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ	79(14)	90(14)	101(12)	36*	99*
ਕੁੱਲ ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	25,570(6)	26,690(4)	27,747(4)	30,423(10)	31,574 (4)

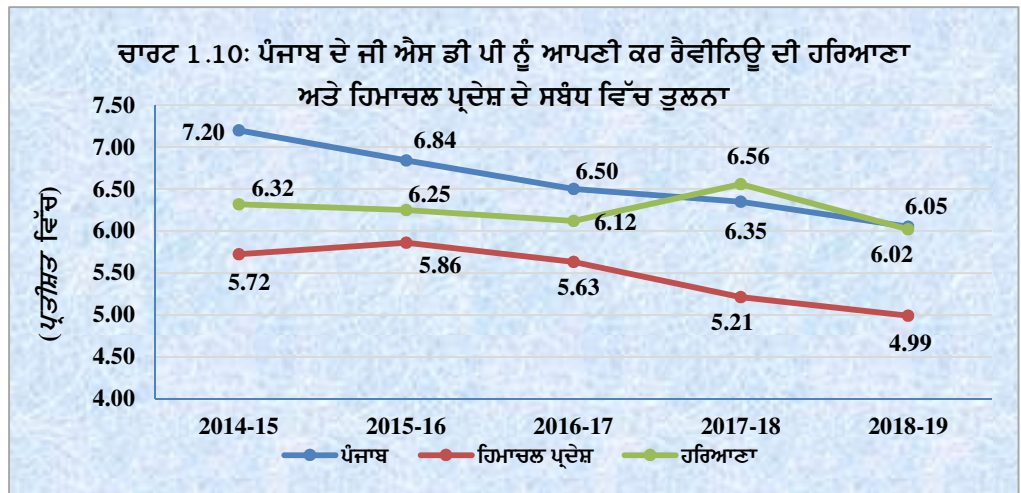
ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

* ਉਗਰਾਹਿਆ ਗਿਆ ਕਰ ਪੂਰੇ ਸਾਲ (2017-18) ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਤੁਲਨਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਆਪਣੀ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ₹1,151 ਕਰੋੜ (3.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ (ਜੁਲਾਈ 2017) ਕਰਕੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤੀ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ₹7,129 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 1.3.1.3 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

⁸ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ, ਬੈਟਿੰਗ ਕਰ, ਲਗਜ਼ਰੀ ਕਰ, ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਤੇ ਕਰ, ਆਦਿ ਜੋ ਕਿ 01.07.2017 ਤੋਂ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਨ ਹੋ ਗਏ ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਦਫਤਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ) ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਰਾਂ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਸ ਰੇਸ਼ੋ ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂਕਿ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਹਰਿਆਣਾ (6.56 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਘੱਟ ਭਾਵ 6.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

(i) ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ (ਜੀ ਐਸ ਟੀ) ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ 1 ਜੁਲਾਈ 2017 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਇਆ। ਜੀ ਐਸ ਟੀ (ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ) ਐਕਟ 2017 ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਅੰਕੜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਆਂਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਐਕਟ, ਅਧੀਨ ਇਕ ਅਧਾਰ ਸਾਲ (2015-16) ਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਧਾਰ ਸਾਲ (2015-16) ਦੌਰਾਨ ₹14,975.46 ਕਰੋੜ ਦਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਸੀ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਡ ਰੈਵੀਨਿਊ, ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਉੱਤੇ, ਕਿਉਂਮੁਲੇਟਿਵ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਡ ਵਾਧਾ ਦਰ (14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ) ਲਾ ਕੇ ਆਂਕੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਧਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਡ ਰੈਵੀਨਿਊ, ₹22,186.80 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਅਧੀਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਭਾਵ ਕਿ ਰਾਜ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ (ਐਸ ਜੀ ਐਸ ਟੀ), ਇਨਪੁਟ ਟੈਕਸ ਕਰੈਡਿਟ ਕਰਾਸ ਯੁਟੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਸ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਅਤੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ (ਆਈ ਜੀ ਐਸ ਟੀ), ਅਪੋਰਸ਼ਨਮੈਂਟ ਆਫ ਆਈ ਜੀ ਐਸ ਟੀ-ਟਰਾਂਸਫਰ-ਇਨ ਆਫ ਟੈਕਸ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਟੂ ਐਸ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਅਤੇ ਆਈ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਤੋਂ ਅਡਵਾਂਸ ਅਪੋਰਸ਼ਨਮੈਂਟ, ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ₹22,186.80 ਕਰੋੜ ਦੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਡ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ₹12,482.76 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 1.10 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.10 : ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦਾ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਮਹੀਨਾ	ਪ੍ਰੋਟੈਕਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	ਉਗਰਾਹੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀ- ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਕਰ [#]	ਕੁੱਲ ਐਸ ਜੀ ਐਸ ਟੀ		ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ	ਘਾਟਾ (-)/ ਵਾਧਾ (+)
			ਉਗਰਾਹਿਆ ਗਿਆ ਐਸ ਜੀ ਐਸ ਟੀ	ਆਈ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦੀ ਆਰਜੀ ਵੰਡ			
	1	2	3	4	5=(2+3+4)	6	7={1-(5+6)}
ਅਪ੍ਰੈਲ 2018	1,848.90	(-)250.02	498.62	516.89	765.49	0.0	(-)1,083.41
ਮਈ 2018	1,848.90	18.44	368.34	382.57	769.35	581.00	(-) 498.55
ਜੂਨ 2018	1,848.90	19.81	437.97	472.63	930.41	944.00	(+) 25.51
ਜੁਲਾਈ 2018	1,848.90	(-)61.58	424.72	1,408.50	1,771.64	0.0	(-) 77.26
ਅਗਸਤ 2018	1,848.90	(-)10.36	409.40	474.05	873.09	0.0	(-) 975.81
ਸਤੰਬਰ 2018	1,848.90	(-)137.43	359.32	750.61	972.50	0.0	(-) 876.40
ਅਕਤੂਬਰ 2018	1,848.90	17.99	423.87	499.61	941.47	1,306.00	(+) 398.57
ਨਵੰਬਰ 2018	1,848.90	(-)122.12	432.50	988.81	1,299.19	0.0	(-) 549.71
ਦਸੰਬਰ 2018	1,848.90	(-)61.73	439.22	836.07	1,213.56	1,454.00	(+) 818.66
ਜਨਵਰੀ 2019	1,848.90	(-)140.35	499.38	486.34	845.37	0.0	(-) 1,003.53
ਫਰਵਰੀ 2019	1,848.90	2.22	430.93	512.91	946.06	1,466.00	(+) 563.16
ਮਾਰਚ 2019	1,848.90	(-)65.26	379.14	840.75	1,154.63	1,378.00	(+) 683.73
ਜੋੜ	22,186.80	(-)790.39	5,103.41	8,169.74	12,482.76	7,129.00	(-) 2,575.04

ਸ਼੍ਰੋਤ : ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ) ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਸੂਚਨਾ।

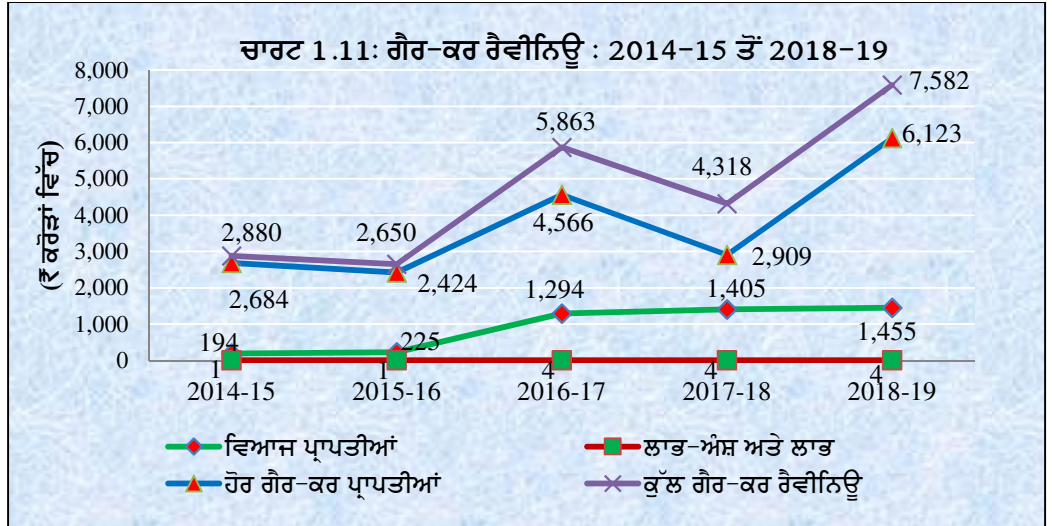
ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਉੱਤੇ ਵੈਟ ਅਤੇ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਵੈਟ ਅਤੇ ਜੀ ਐਸ ਟੀ (ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਨਿਰੋਲ) ਅਤੇ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਨ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਰੈਵੀਨਿਊ ਸਮੇਤ।

₹9,704.04 ਕਰੋੜ (ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਿਡ ਰੈਵੀਨਿਊ: ₹22,186.80 - ਉਗਰਾਹੀ ਗਈ ਰੈਵੀਨਿਊ: ₹12,482.76 ਕਰੋੜ) ਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ₹7,129 ਕਰੋੜ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂਕਿ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਜੂਨ 2020)।

ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ (ਜੀ ਐਸ ਟੀ) ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੇ ਸਵੈ-ਚਾਲਕ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸੈਂਪਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਾਰੇ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਵੱਲ ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਡਾਟਾ ਤੱਕ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਜੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਡਾਟਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਦੀ ਛੋਟ ਵਜੋਂ, ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਲੇਖੇ, ਨਮੂਨਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੈਨੂਅਲ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

1.3.1.2 ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ

ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ, ਕੁੱਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ 8.15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 12.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ 75.59 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਰਾਜ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਚਾਰਟ 1.11 ਅਤੇ ਸਾਰਣੀ 1.11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸਾਰਣੀ 1.11 : ਰਾਜ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਭਾਗ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਰੈਵੀਨਿਊ ਮੱਦ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	193.88	225.28	1,293.80	1,404.94	1,455.26
	(11)	(16)	(474)	(9)	(4)
ਲਾਭ-ਅੰਸ਼ ਅਤੇ ਲਾਭ	1.48	1.46	3.88	4.45	4.24
	(1)	(-1)	(166)	(15)	(-5)
ਫੁਟਕਲ ਆਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ⁹	1,473.47	999.84	3,028.08	1,478.97	4,851.58
	(-10)	(-32)	(203)	(-51)	(228)
ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ	161.67	148.49	213.89	158.69	208.99
	(-19)	(-8)	(44)	(-26)	(32)
ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ¹⁰	1,049.23	1,275.20	1,323.55	1,271.34	1,062.22
	(-11)	(22)	(4)	(-4)	(-16)
ਕੁੱਲ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	2,879.73	2,650.27	5,863.20	4,318.39	7,582.29
	(-10)	(-8)	(121)	(-26)	(76)

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਅੰਕ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿੱਚ ₹3,263.90 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਾਧਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਫੁਟਕਲ ਆਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ₹3,372.61 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਕਿ ਹੋਰ ਗੈਰ ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ (₹209.12 ਕਰੋੜ) ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਭਰਪੂਰਤੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਆਮ ਫੁਟਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਵਾਧਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ₹3,312.78 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ 2017-18 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਡੀਕਰਣ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਇੱਕਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ₹4,528¹¹ ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਕਰਕੇ ਸੀ।

⁹ ਅਨਕਲੇਮਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ, ਰਾਜ ਲਾਟਰੀਜ਼, ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਗਰੰਟੀ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ।

¹⁰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਜਨ ਸਿਹਤ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼, ਗੈਰ-ਲੋਹ ਮਾਈਨਿੰਗ, ਅਤੇ ਧਾਤੂ ਉਦਯੋਗ, ਆਦਿ।

¹¹ ਆਮ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਰਾਜ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ।

1.3.1.3 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਾਰਣੀ 1.12 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.12 : ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਨਾਨ ਪਲਾਨ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	2,003.87	1,274.64	1,610.35	0.00 ¹²	0.00
ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪਲਾਨ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	3,597.61	2,320.12	2,523.14	162.81	241.34
ਕੇਂਦਰੀ ਪਲਾਨ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	80.06	341.76	78.65	3,096.13	3,091.70
ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਜਿਤ ਪਲਾਨ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	188.41	237.20	563.69	(-0.63)	(-74.21)
ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	-	-	-	355.69	719.54
ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਟਰਾਂਸਫਰ/ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ (ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ)	-	-	-	4,037.00	7,129.00
ਜੋੜ	5,869.95	4,173.72	4,775.83	7,651.00	11,107.37
ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵਾਧੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	72.58	(-)28.90	14.43	60.20	45.18
ਕੁੱਲ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	15.04	10.05	9.95	14.43	17.84

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸਾਰਣੀ 1.12 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚ 32.70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ ਦਰ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਭਾਵੇਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਸਾਲ 2014-15 ਨਾਲੋਂ ਸਾਲ 2015-16 ਵਿੱਚ 28.90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਘਟੀਆਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 60.20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 45.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ₹3,092 ਕਰੋੜ (76.59 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਚੋਖੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ 2014-15 ਵਿੱਚ 15.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2016-17 ਵਿੱਚ 9.95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਵਧਕੇ 17.84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ।

1.3.1.4 ਕੇਂਦਰੀ ਕਰ ਟਰਾਂਸਫਰ

ਤੇਰਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਟੀ ਐਫ ਸੀ) ਅਤੇ ਚੌਦਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਫ ਐਫ ਸੀ) ਵਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2010-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸਲ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.13 ਵਿੱਚ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

¹² ਨਾਨ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਪਲਾਨ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ 01 ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਤੋਂ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਸਾਰਣੀ 1.13 : ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ: ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵੰਡ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ	ਐਫ ਸੀ ਆਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ	ਅਸਲ ਕਰ ਵੰਡ	ਅੰਤਰ
1	2	3	4	5. (4-3)
2010-11	ਸੇਵਾ ਕਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵੰਡਣਯੋਗ ਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ 1.389	3,207	3,051	(-) 156
2011-12		3,665	3,554	(-) 111
2012-13	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਵੰਡਣਯੋਗ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੀਆਂ ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ 1.411	4,398	4,059	(-) 339
2013-14		5,278	4,432	(-) 846
2014-15	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (ਟੀ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ)	6,333	4,703	(-) 1,630
2015-16	ਸੇਵਾ ਕਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਵੰਡਣਯੋਗ ਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ 1.577	8,009*	8,009	--
2016-17	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਵੰਡਣਯੋਗ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੀਆਂ ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ 1.589	9,600*	9,600	--
	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ)			
2017-18	ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀਕਰਣ ਦੇ	10,651	10,617	(-)34
2018-19	ਰੋਡ ਮੈਪ ਅਨੁਸਾਰ	12,429	12,005	(-)424

ਸ੍ਰੋਤ: ਟੀ ਐਫ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀ

* ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ ਸਾਲ 2019-20 ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀਕਰਨ ਰੋਡਮੈਪ (ਐਫ ਸੀ ਆਰ) 2017-18 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2015-16 ਅਤੇ 2016-17 ਲਈ ਵੰਡੇ ਗਏ ਕਰ ਦੇ ਅਸਲ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਡ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ₹1,388 ਕਰੋੜ (13.07 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ।

1.3.1.5 ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਲਾਗਤ

ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਕਾ 1.6 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2017-18 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਲ 2015-16 ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ, ਵਪਾਰ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਕਰ ਅਤੇ 2016-17 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਆਬਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਉਗਰਾਹੀ ਨੂੰ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ, ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ¹³ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

1.4 ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਰਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ

¹³ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ ਦਾ ਡਾਟਾ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਕਿਊਟੀ ਦੇ ਅਪਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਟਕ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ, ਗੈਰ-ਕਰਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ –(ੳ) ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ/ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ; ਅਤੇ (ਅ) ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੈਗੋਸ਼ਿਏਟਡ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੈਂਕਾਂ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਉਧਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਕਾਸ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਓਪਨ ਮਾਰਕੀਟ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ/ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਬੈਂਕਾਂ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਓਪਨ ਮਾਰਕੀਟ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 1.14 ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.14: ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	11,501	20,425	55,415	18,590	23,788
ਫੁਟਕਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	1	0	0	0	0
ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ	137	218	181	73	849
ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	11,363	20,207	55,234	18,517	22,939
ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ*	10,796	19,942	54,579	18,057	21,621
ਵਾਧਾ ਦਰ	0.62	84.72	173.69	(-)66.92	19.74
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	567	265	655	460	1,318
ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ	50.00	(-)53.26	147.17	(-)29.77	186.52
ਕਰਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ	2.30	77.83	173.34	(-)66.48	23.88
ਗੈਰ-ਕਰਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ	22.12	57.97	(-)16.97	(-)59.67	1,063.01
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ	6.91	9.85	9.46	12.21	8.92
ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	2.50	77.59	171.31	(-)66.45	27.96

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਲਈ- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਅੰਕੜਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਦਫਤਰੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ (www.esop.gov.in)

* ਵੇਅਜ਼ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰੋਲ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਸਮੇਤ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ₹(-) 704 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ₹4,422 ਕਰੋੜ (23.88 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ₹747 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਾਰਣ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ₹776 ਕਰੋੜ (1,063.01 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

1.5 ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਕੁਝ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ, ਸਸਪੈਂਸ, ਰੈਮਿਟੈਂਸਜ਼ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 266(2) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਥੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬੈਂਕਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 1.15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਿਆ ਬਕਾਇਆ ਉਹ ਫੰਡ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.15 : 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ	ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ		ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਤੋਂ ਅਦਾਇਗੀ		ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	
	2017-18	2018-19	2017-18	2018-19	2017-18	2018-19
ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਆਦਿ	3,521.99	3,565.08	2,395.79	2,301.26	1,126.20	1,263.82
ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ	729.95	923.82	79.84	40.72	650.11	883.10
ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	3,112.08	4,567.43	3,291.54	4,277.02	(-)179.46	290.41
ਸਸਪੈਂਸ ਅਤੇ ਫੁੱਟਕਲ *	48,010.70	73,582.14	47,838.10	74,203.33	172.60	(-)621.19
ਰੈਮੀਟੈਂਸਜ਼	109.50	81.00	121.70	70.32	(-)12.20	10.68
ਜੋੜ	55,484.22	82,719.47	53,726.97	80,892.65	1,757.25	1,826.82

ਸ੍ਰੋਤ : ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

* ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਚੈਸਟ ਵਿਚਲੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕੈਸ਼ ਸਮੇਤ।

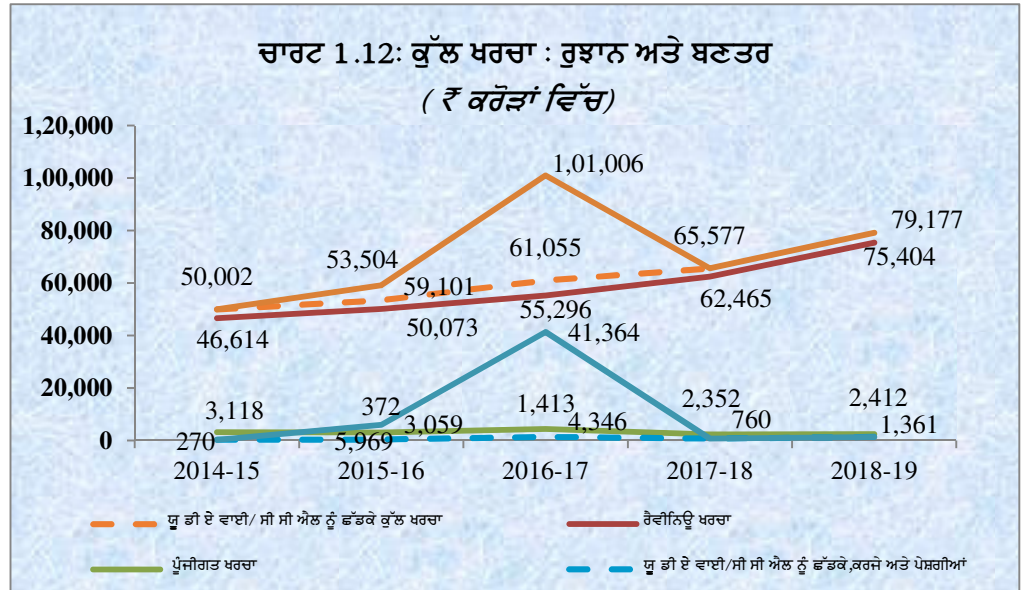
ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ₹1,826.82 ਕਰੋੜ ਜਿਆਦਾ ਸਨ। ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੰਡ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਖੇ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਸੀ।

1.6 ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

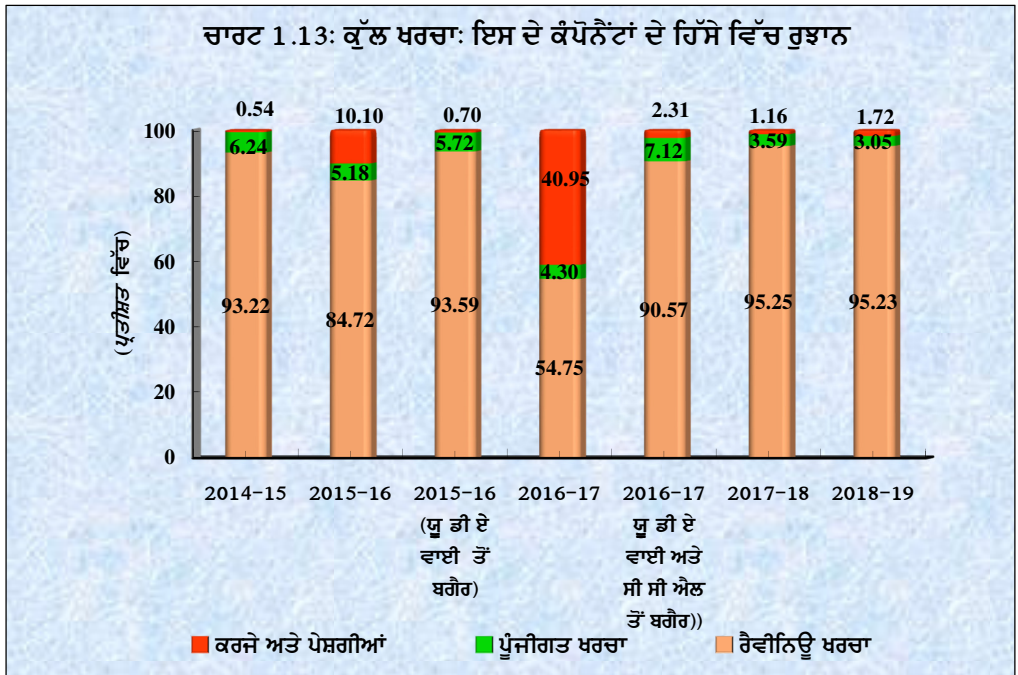
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਖਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੀ ਵਿੱਤੀ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀਕਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ, ਪੂੰਜੀਗਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਸੇਧਿਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.6.1 ਖਰਚੇ ਦਾ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਬਣਤਰ

ਚਾਰਟ 1.12 ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ (2014-19) ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਆਰਥਿਕ ਵਰਗੀਕਰਣ' ਅਤੇ 'ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ-ਵਾਰ ਖਰਚੇ' ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਚਾਰਟ 1.13 ਅਤੇ 1.15 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹50,002 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ₹29,175 ਕਰੋੜ (58.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹79,177 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ₹13,600 ਕਰੋੜ (20.74 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ।

ਸਾਲ 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ ₹28,790 ਕਰੋੜ (61.76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਜਦੋਂਕਿ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ ₹706 ਕਰੋੜ (22.64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਘਟਿਆ। ਸਿਵਾਏ ਸਾਲ 2016-17 ਦੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦਾ 55 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ (ਚਾਰਟ 1.12 ਅਤੇ ਅੰਤਿਕਾ 1.5), ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ (85 ਤੋਂ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਸੀ। ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ (2014-19) ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.16 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.16: :ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

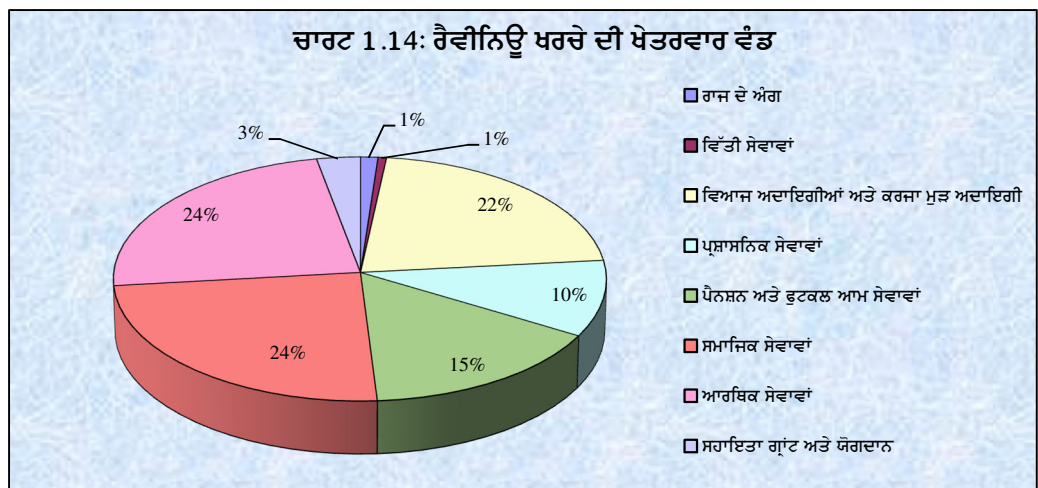
(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ	46,614	50,073	55,296	62,465	75,404
ਵਾਧਾ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	11.94	7.42	10.43	12.96	20.71
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ	13.13	12.84	12.95	13.04	14.45

ਸ੍ਰੋਤ : ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

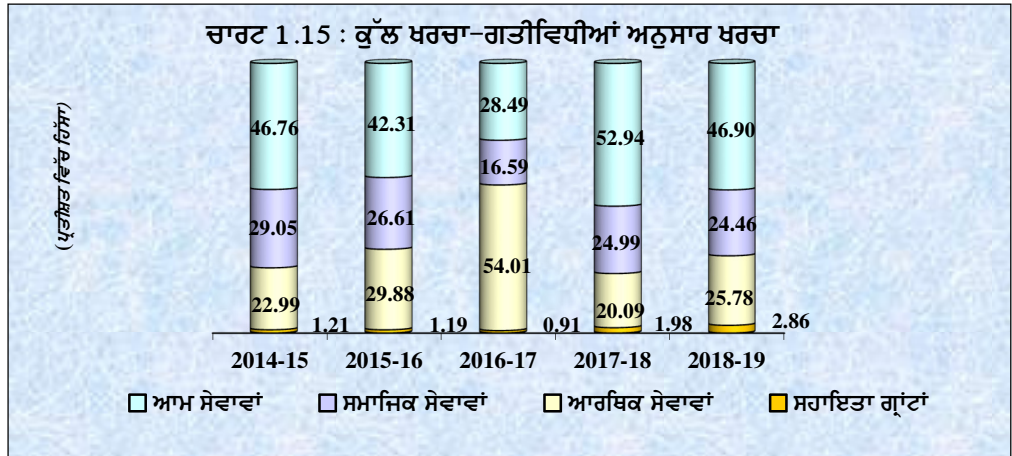
ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹46,614 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ₹28,790 ਕਰੋੜ (61.76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹75,404 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ 12.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤਨ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਿਆ, ਜਦੋਂਕਿ 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਇਹ 12.84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 14.45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ।

ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ 2017-18 ਵਿੱਚ ₹62,465 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ₹12,939 ਕਰੋੜ (20.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹75,404 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮੁੱਚਾ ਵਾਧਾ ਫਸਲ ਪਾਲਣ (₹4,773.43 ਕਰੋੜ : 75.55 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਫੁਟਕਲ ਆਮ ਸੇਵਾਵਾਂ (₹966.13 ਕਰੋੜ : 148.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸੁਪਰਦਰੀਆਂ (₹963.46 ਕਰੋੜ, 74.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ (₹908.33 ਕਰੋੜ : 52.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਪਾਵਰ (₹879.07 ਕਰੋੜ: 66.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ (₹618.52 ਕਰੋੜ : 11,993.98 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਵਜੋਂ ਨੋਸ਼ਨਲੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ₹241.41 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਮੱਦਾ ਅਧੀਨ ਵੱਡੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਜਦੋਂਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਕਰੀ, ਵਪਾਰ ਉੱਤੇ ਕਰਾਂ ਆਦਿ (₹101.04 ਕਰੋੜ : 77.57 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਧੀਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਹੋਈ ਸੀ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦੀ ਖੇਤਰਵਾਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਚਾਰਟ 1.14 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ₹60 ਕਰੋੜ (2.55 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਰਜੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ₹601 ਕਰੋੜ (79.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਜੋਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ₹454 ਕਰੋੜ (73.83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਕਰਜੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਸੀ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਚਾਰਟ 1.15 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਘਟਦੀ-ਵਧਦੀ ਰਹੀ। ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 2014-15 ਵਿੱਚ 22.99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 25.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 46.76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 46.90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 22.99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 25.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 29.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 24.46 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ। ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ ਭਾਵ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਇਕੱਠਾ ਖਰਚਾ 2014-15 ਵਿੱਚ 52.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 50.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ।

1.6.2 ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਾ

ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੇਖੇ ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਾਰਣੀ 1.17, ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.17 : ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚੇ ਦੇ ਭਾਗ

ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚੇ ਦੇ ਭਾਗ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	
					ਬੀ ਈ	ਅਸਲ
ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ	16,304 (42)	17,437 (42)	18,504 (39)	20,030 (38)	21,506 (29)	20,885 [#] (34)
ਨਾਨ-ਪਲਾਨ ਮੱਦ ਅਧੀਨ	15,615	17,032	17,959	0 ¹⁴	0	0
ਪਲਾਨ ਮੱਦ ਅਧੀਨ	689	405	545	20,030	21,506	20,885
ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	8,960 (23)	9,782 (24)	11,642 (24)	15,334 (29)	16,260 (22)	16,306 (26)
ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ	7,249 (19)	7,833 (19)	8,773 (18)	10,208 (19)	10,305 (14)	10,089 (16)
ਸਬਸਿਡੀਆਂ	4,772 (12)	5,080 (12)	5,823 (12)	6,982 (13)	14,924 (20)	13,361 (21)
ਕੁੱਲ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਾ	37,285	40,132	44,742	52,554	62,995	60,641
ਕੁੱਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ	46,614	50,073	55,296	62,465	86,351	75,404
ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	79.99	80.15	80.91	84.13	72.95	80.42
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	39,023	41,523	47,985	53,010	73,812	62,269

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਕ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ

[#] ਤਨਖਾਹਾਂ: ₹20,299.95 ਕਰੋੜ, ਉਜਰਤਾਂ: ₹585.47 ਕਰੋੜ

* ਪਲਾਨ ਮੱਦ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਯੋਜਿਤ ਸਕੀਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

¹⁴ ਨਾਨ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਪਲਾਨ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ 01 ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਤੋਂ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.17 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕੁੱਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦਾ 80.42 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਸਾਰਣੀ 1.18, ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਵੱਚਨਬੱਧ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

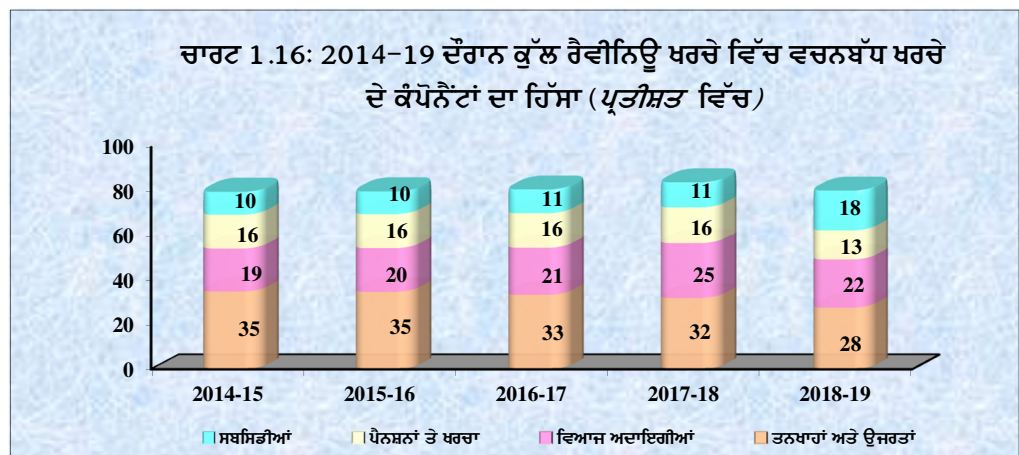
ਸਾਰਣੀ 1.18: ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਕੰਪੋਨੈਂਟ	ਐਫ ਐਫ ਸੀ	2018-19	
		ਬੀ ਈ	ਅਸਲ
ਤਨਖਾਹਾਂ	--	20,900	20,300
ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	12,696	16,260	16,306
ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ	10,082	10,305	10,089
ਸਬਸਿਡੀਆਂ	--	14,924	13,361
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ	--	12,950 (87)	8,435 (63)

ਸ੍ਰੋਤ: ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਸਾਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਅੰਕ ਕੁੱਲ ਸਬਸਿਡੀ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

1.6.2.1 ਤਨਖਾਹਾਂ

ਸਾਰਣੀ 1.17 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਤੇ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ₹855 ਕਰੋੜ (ਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਲਗਭਗ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ, ਕਿਉਂਜੋ ਇਹ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘੱਟ ਸਨ। ਇਹ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ 34 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਨ। ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਾ, ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦਾ 28 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ (ਚਾਰਟ 1.16)।

1.6.2.2 ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ

ਸਾਰਣੀ 1.17 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ 23 ਤੋਂ 29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੇ ਖਪਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਵਿਆਜ

ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ₹972 ਕਰੋੜ (ਛੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਜਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿੱਥੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹3,610 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹46 ਕਰੋੜ (ਸਾਰਣੀ 1.18) ਨਾਲ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਤੇ ਵਚਨਬਧ ਖਰਚਾ, ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦਾ 22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ (ਚਾਰਟ 1.16)।

1.6.2.3 ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਦਾਇਗੀਆਂ

ਸਾਰਣੀ 1.17 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ₹119 ਕਰੋੜ (1.17 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਕਮੀ ਹੋਈ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਐਫ ਐਫ ਸੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ₹ ਸੱਤ ਕਰੋੜ (0.07 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵੱਧ ਗਈਆਂ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਹ ਬੱਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ₹216 ਕਰੋੜ (2.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦਾ 13 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। (ਚਾਰਟ 1.16)

(i) ਡਿਫਾਇੰਡ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਸੰਬਰ 2006 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ¹⁵ ਵਿੱਚ 1 ਜਨਵਰੀ 2004 ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਡਿਫਾਇੰਡ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ (ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਐਸ) ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਢਲੀ ਤਨਖਾਹ ਪਲੱਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਉਪਰੰਤ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਪੀ ਐਫ ਆਰ ਡੀ ਏ) ਵਲੋਂ ਰੈਗੂਲੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਵਿੱਚ, ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਐਸ ਨੂੰ ਜਨਵਰੀ 2004 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਅਪ੍ਰੈਲ 2008¹⁶ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਜਨਵਰੀ 2004 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2008 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਵੀ ਅਪ੍ਰੈਲ 2008 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2011 ਦੌਰਾਨ 36 ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2008-09 ਤੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨਾ 2010-11 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਿਫਾਇੰਡ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ, 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਪਏ ₹801.71 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ₹183.37 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਛੱਡਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਐਨ ਐਸ ਡੀ ਐਲ/ਟਰਸਟੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ₹618.34 ਕਰੋੜ ਹੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਐਨ ਪੀ ਐਸ ਬਕਾਇਆ ਤੇ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਸਬਸਕਰਾਇਬਰਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2011-12 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਫੰਡ ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਤੇ ਐਨ ਐਸ ਡੀ ਐਲ/ਟਰਸਟੀ

¹⁵ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਦੇ ਜਿਲਦ-1 ਭਾਗ-1 ਦੇ ਨਿਯਮ 1.2 ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ।

¹⁶ 2006-08 ਦੌਰਾਨ ₹ 0.59 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਨ ਐਸ ਡੀ ਐਲ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਹੇੜ ਲਈ; ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਬਣਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ।

ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਣਿਆ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਸਾਰਣੀ 1.19 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.19: ਐਨ ਪੀ ਐਸ ਅਧੀਨ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ				ਅਦਾਇਗੀਆਂ (ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀਆਂ)	ਘੱਟ ਟਰਾਂਸਫਰ(-)/ ਵੱਧ ਟਰਾਂਸਫਰ(+)
	ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ	ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ	ਵਿਆਜ	ਜੋੜ		
1	2	3	4	5 (2+3+4)	6	7 (6-5)
2008-09	38.76*	33.60	0.00	72.36	0.00	(-)72.36
2009-10	45.38	36.26	0.00	81.64	0.00	(-)81.64
2010-11	54.19	51.90	26.86	132.95	2.33	(-)130.62
2011-12	79.19	85.00	22.45	186.64	26.45	(-)160.19
2012-13	181.48	196.78	24.01	402.27	286.17	(-)116.10
2013-14	242.81	230.00	22.78	495.59	481.53	(-)14.06
2014-15	282.86	290.00	21.35	594.21	804.90	(+)210.69
2015-16	389.39	390.00	18.48	797.87	902.69	(+)104.82
2016-17	436.28	435.81	17.19	889.28	957.69	(+)68.41
2017-18	532.59	520.55	15.55	1,068.69	1,058.51	(-)10.18
2018-19	585.78	584.94	14.70	1,185.42	1,203.28	(+)17.86
ਜੋੜ	2,868.71	2,854.84	183.37	5,906.92*	5,723.55	(-)183.37

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

* ਇਸ ਵਿੱਚ ₹0.59 ਕਰੋੜ ਦੀ ਉਹ ਰਾਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ 2006-08 ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਤਰ/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 01.04.2008 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜੇ ਪੈਨਸ਼ਨਫੰਡ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

2008-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ₹5,906.92 ਕਰੋੜ (ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ₹2,868.71 ਕਰੋੜ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ: ₹2,854.84 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ₹183.37 ਕਰੋੜ) ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ₹5,723.55 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫੰਡ ਵਿੱਚ ₹183.37 ਕਰੋੜ ਘੱਟ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅੱਗੇ ਪਾਈ ਗਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ₹183.37 ਕਰੋੜ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਝਲਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੇਵਲ ₹10.83 ਕਰੋੜ ਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦਰ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਜੀ ਪੀ ਐਫ ਦੀ ਦਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1.6.2.4 ਸਬਸਿਡੀਆਂ

ਸਾਰਣੀ 1.17 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ₹6,379 ਕਰੋੜ (91.36 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ, ਜੋਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜਾ ਰਾਹਤ ਲਈ ₹3,890 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਲਈ ₹930 ਕਰੋੜ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ₹927 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ₹618 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਸੀ। ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦਾ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ (ਚਾਰਟ 1.16)।

(i) ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਵਚਨਬੱਧ ਖਰਚੇ ਦਾ 13 ਤੋਂ 22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ, ਕੁੱਲ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ 63 ਤੋਂ 97 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 1.20 ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.20: ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਅਸਰ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਕੁੱਲ ਸਬਸਿਡੀ	ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ (ਕੁੱਲ ਸਬਸਿਡੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ (ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਲਈ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ (ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ (ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਨਿਰੋਲ ਉਧਾਰ* (ਉਪਲੱਬਧ ਨਿਰੋਲ ਉਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)
2014-15	4,772	4,642 (97)	2,137 (46)	2,505 (54)	7,591 (61)	6,596 (70)
2015-16	5,080	4,847 (95)	4,337 (89)	510 (11)	8,550 (57)	7,567 (64)
2016-17	5,823	5,601 (96)	3,986 (71)	1,615 (29)	7,311 (77)	18,977 (30)
2017-18	6,982	6,578 (94)	5,402 (82)	1,176 (18)	9,455 (70)	9,748 (67)
2018-19	13,361	8,435 (63)	6,329 (75)	2,106 (25)	13,135 (64)	13,230 (64)

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ = ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

* ਪਿਛਲੇ ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ, ਪੁੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਕਰਜੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਉਪਲੱਬਧ ਉਧਾਰ।

ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ, ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ₹7,311 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹13,135 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰੱਜ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 57 ਅਤੇ 77 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੱਜ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਨਿਰੋਲ ਉਧਾਰਾਂ ਦਾ 30 ਤੋਂ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ₹1,857 ਕਰੋੜ (28 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੈਕਟਰ (ਕਿਸਾਨਾਂ) ਨੂੰ ₹927 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ₹930 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਵਧਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ, ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ 82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ, ਜਦੋਂਕਿ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ (ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਣ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

(ii) ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬਸਿਡੀਆਂ

ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਲੋਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਖਰਚੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਸਤਾਂ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਛੋਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਝ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਰਣੀ 1.21 ਵਿੱਚ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.21: ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਸਕੀਮ	ਰਾਸ਼ੀ
1.	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ/ਵਿਧਵਾਵਾਂ/ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਕੀਮ	84.24
2.	ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਅਤੇ ਨੇਤਰਹੀਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ/ਪੰਜਾਬ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ	11.87
3.	ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ/ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਰਿਆਇਤੀ ਸਫਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਬਦਲੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ	1.74
ਜੋੜ		97.85

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿਸਥਾਰਤ ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

1.6.3 ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਸਾਰਣੀ 1.22 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.22 : ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸੰਸਥਾਵਾਂ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲਾਂ, ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਆਦਿ ਸਮੇਤ	689.66	864.67	732.08	626.35	718.44
ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਸਮੇਤ	302.77	336.17	475.50	1,091.64	1,747.28
ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਸਮੇਤ	790.54	719.36	544.97	230.36	530.18
ਵਿਕਾਸ ਏਜੰਸੀਆਂ	1,107.74	422.39	220.13	297.86	372.61
ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ	266.91	107.97	85.43	100.71	99.34
ਜੋੜ	3,157.62	2,450.56	2,058.11	2,346.92	3,467.85
ਆਰ ਈ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਸਹਾਇਤਾ	6.77	4.89	3.72	3.76	4.60

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ₹1,120.93 ਕਰੋੜ (47.76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (₹655.64 ਕਰੋੜ : 60.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (₹299.82 ਕਰੋੜ:130.15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਏਜੰਸੀਆਂ (₹74.75 ਕਰੋੜ : 25.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ 3.76 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਵਧ ਕੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 4.60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ।

1.7 ਖਰਚੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਪੱਖ ਭਾਵ ਖਰਚੇ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ (ਭਾਵ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਉਪਬੰਧ); ਖਰਚੇ ਦੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ (ਵਰਤੋਂ) ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਕਤਾ (ਚੋਣਵੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਆਊਟਲੇਅ-ਆਊਟਕਮ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ), ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

1.7.1 ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ

ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ, ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖਿੱਤੇ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਤਰਜੀਹ¹⁷ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.23 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.23: ਸਾਲ 2014-15 ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਤਰਜੀਹ

(ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)

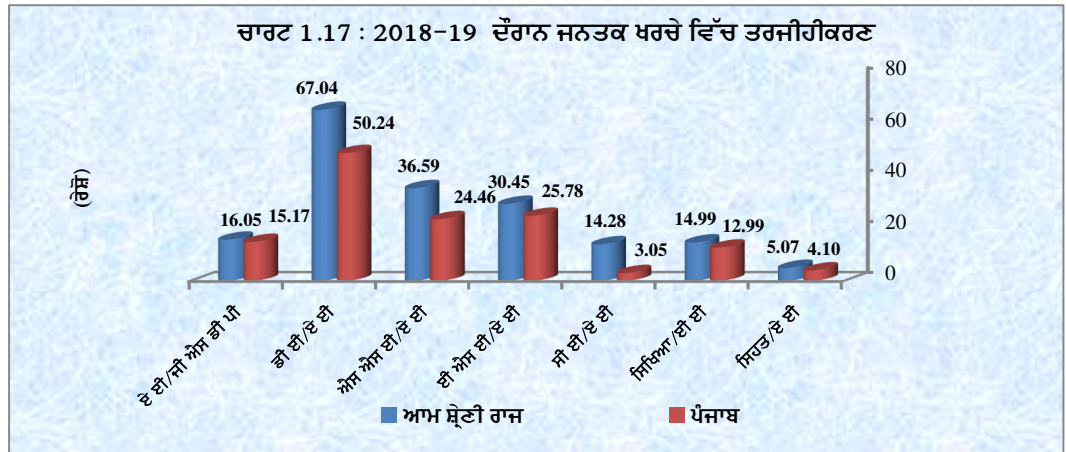
ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਤਰਜੀਹ (ਰੇਸ਼ੋ)	ਏ ਏ/ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	ਡੀ ਏ/ ਏ ਏ	ਐਸ ਐਸ ਏ/ ਏ ਏ	ਈ ਐਸ ਏ/ ਏ ਏ	ਸੀ ਏ/ ਏ ਏ	ਸਿੱਖਿਆ*/ ਏ ਏ	ਸਿਹਤ/ ਏ ਏ
ਸਾਲ 2014-15 ਦੀ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਔਸਤ	15.99	68.51	36.15	32.36	14.02	16.54	4.92
ਪੰਜਾਬ 2014-15	14.08	52.04	29.05	22.99	6.24	15.25	4.73
ਸਾਲ 2018-19 ਦੀ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਔਸਤ	16.05	67.04	36.59	30.45	14.28	14.99	5.07
ਪੰਜਾਬ 2018-19	15.17	50.24	24.46	25.78	3.05	12.99	4.10

ਸ੍ਰੋਤ: ਸਬੰਧਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹਿੰਦਸਿਆਂ ਦੀ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਏ ਏ: ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ, ਡੀ ਏ: ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ, ਐਸ ਐਸ ਏ: ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਏ ਐਸ ਏ: ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਅਤੇ ਸੀ ਏ: ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ।

* ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

¹⁷ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ (ਏ ਏ) ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਸਬੰਧਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹਿੰਦਸਿਆਂ ਦੀ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਾਰਣੀ 1.23 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ:

- ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ 2014-15 ਵਿੱਚ 14.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ 15.17 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦੋਂਕਿ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਇਹ 15.99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਕੇ 16.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ।
- ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ¹⁸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਵੱਲ ਵਧੀ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਧੀਆ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਸੰਪਤੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅੱਗੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਅੰਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ। ਇਹ ਰੇਸ਼ੋ 2014-15 ਵਿੱਚ 52.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 50.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ, ਜਦੋਂਕਿ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਇਹ 2014-15 ਵਿੱਚ 68.51 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 67.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ।
- ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਰੇਸ਼ੋ 2014-15 ਵਿੱਚ 29.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 24.46 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ। ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਅੰਸਤਨ 36.15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 36.59 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਨ।
- ਰਾਜ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ 2014-15 ਵਿੱਚ 22.99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 25.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਇਹ 2014-15 ਵਿੱਚ 32.36 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 30.45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ।
- ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਚੇਰੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ 2014-15 ਅਤੇ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਅੰਸਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ

¹⁸ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (ਅੰਤਿਕਾ 4.1) ਵੇਖੋ ਜੀ।

ਘੱਟ ਸੀ। ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ 2014-15 ਵਿੱਚ 14.02 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 14.28 ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰੇਸ਼ੋ 2014-15 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 6.24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 3.05 ਰਹਿ ਗਈ।

- ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ 2014-15 ਵਿੱਚ 15.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 12.99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ। ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਵੀ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 16.54 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 14.99 ਵੇਖੀ ਗਈ।
- ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2014-15 ਅਤੇ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ 4.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 4.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 4.92 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 5.07 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੇਖੀ ਗਈ।

ਸਰਕਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁਕਣ ਲਈ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਉੱਤੇ ਆਊਟਲੇਅ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਉੱਤੇ ਆਊਟਲੇਅ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਪਤੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1.7.2 ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ ਦੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ

ਵਿਕਾਸਾਤਮਕ ਖਰਚੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਅਤੇ ਕੋਰ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਵਸਤਾਂ¹⁹ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਵੱਲ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਵੱਲ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ (ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ) ਨੂੰ ਰੇਸ਼ੋ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਵੀ ਖਰਚੇ ਦੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ (ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ) ਨਾਲ ਰੇਸ਼ੋ ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਓਨੀ ਹੀ ਖਰਚੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵੀ ਚੰਗੀ ਰਹੇਗੀ। ਜਦੋਂਕਿ ਸਾਰਣੀ 1.24 ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਾਰਣੀ 1.25, 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.24: ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਖਰਚਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਖੇਤਰ	ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ
ਜਨਰਲ ਸੇਵਾਵਾਂ	37,133.90	169.34	0.46
ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	19,367.62	1,047.25	5.41
ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	20,410.81	1,195.65	5.86

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅੰਕਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

¹⁹ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (ਅੰਤਿਕਾ 4.1) ਵੇਖੋ।

ਸਾਰਣੀ 1.25: ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਦੇ ਭਾਗ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	
					ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ	ਅਸਲ
ਕੁੱਲ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ (ਉ ਤੋਂ ਏ)	26,019 (52.04)	33,388 (56.49)	71,310 (70.60)	29,558 (45.08)	50,938 (61.19)	39,778 (50.24)
ਉ. ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ	22,967 (45.93)	24,654 (41.71)	25,890 (25.63)	26,664 (40.66)	44,032 (52.89)	36,208 (45.73)
ਅ. ਪੂੰਜੀਗਤ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ	2,866 (5.73)	2,806 (4.75)	4,097 (4.06)	2,172 (3.31)	6,107 (7.34)	2,243 (2.83)
ੲ. ਵਿਕਾਸ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	186 (0.37)	5,928 (10.03)	41,323 (40.91)	722 (1.10)	799 (0.96)	1,327 (1.68)

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀ 2018-19 ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਣਨਾ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਕ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਸਾਰਣੀ 1.25 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ ₹13,759 ਕਰੋੜ (52.88 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹10,220 ਕਰੋੜ (34.58 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ। ਜਦੋਂਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਬੱਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ ₹11,160 ਕਰੋੜ (21.91 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਘੱਟ ਸੀ।

ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹22,967 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹36,208 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹9,545 ਕਰੋੜ (35.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ।

ਪੂੰਜੀਗਤ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹2,866 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹2,243 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕੇਵਲ 2.83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹79,177 ਕਰੋੜ) ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਇਹ 5.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ, ਵਿਰਾਸਤੀ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਦੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ₹29,920 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ, ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੌਮਜ਼ ਦਾ ₹10,031 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਕਾਸਮਈ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹186 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਕੇ 2016-17 ਵਿੱਚ ₹41,323 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਇਹ ₹1,372 ਕਰੋੜ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹722 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹1,327 ਕਰੋੜ ਸੀ।

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ₹605 ਕਰੋੜ (83.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ ਜੋਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ₹454 ਕਰੋੜ (73.83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਸੀ।

ਸਾਰਣੀ 1.26: ਸਬੰਧਤ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ

(ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)

ਸਮਾਜਿਕ/ਆਰਥਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ	2017-18		2018-19	
	ਸੀ ਈ ਦੀ ਟੀ ਈ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ੋ	ਆਰ ਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਐਸ ਅਤੇ ਡਬਲਿਊ ਦਾ	ਸੀ ਈ ਦੀ ਟੀ ਈ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ੋ	ਆਰ ਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਐਸ ਅਤੇ ਡਬਲਿਊ ਦਾ
ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਐਸ ਐਸ) ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ ਤੇ ਖਰਚਾ				
ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ	0.49	76.27	0.82	75.31
ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	0.05	68.69	3.10	61.00
ਜਲ ਸਪਲਾਈ, ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	51.82	48.45	44.04	39.11
ਜੋੜ ਐਸ ਐਸ	6.48	72.91	6.32	69.56
ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਈ ਐਸ) ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ ਤੇ ਖਰਚਾ				
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ	1.43	10.86	0.65	5.69
ਸਿੱਜਾਈ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹ ਕੰਟਰੋਲ	21.03	78.34	17.77	76.73
ਪਾਵਰ ਅਤੇ ਉਰਜਾ	0.17	0.60	0.00	0.00
ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ	55.00	33.97	41.02	24.54
ਜੋੜ ਈ ਐਸ	9.45	18.29	17.40	10.83
ਜੋੜ (ਐਸ ਐਸ + ਈ ਐਸ)	7.86	47.96	9.07	37.69

ਟੀ ਈ : ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ; ਸੀ ਈ: ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ; ਆਰ ਈ: ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ; ਐਸ ਐਡ ਡਬਲਿਊ: ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ।

ਸੋਫ: ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਸਾਰਣੀ 1.26 ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ 2018-19 ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ (ਸੀ ਈ) ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ (ਟੀ ਈ) ਨੂੰ ਰੋਸ਼ੋ 0.16 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਘਟ ਗਈ ਜਦੋਂਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਐਸ ਐਸ) ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਈ ਐਸ) ਉੱਤੇ 7.95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਵਧ ਗਈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਕੰਪੋਨੈਂਟਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 72.91 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 69.56 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਇਹ 18.29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 10.83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰੋਸ਼ੋ 1.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਵਧ ਗਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 47.96 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 37.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ।

1.7.3 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸੈੱਸ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਤਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈੱਸ ਲਗਾਏ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਕੁੱਝ ਮੁੱਖ ਸੈੱਸਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :

(i) ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੈੱਸ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਰਾਤਨ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮਾਰਕ, ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 2013 ਅਧੀਨ, ₹50 ਕਰੋੜ (ਦਸੰਬਰ 2013 ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੇ ₹15 ਕਰੋੜ ਕੀਤਾ) ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲੇ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ,

ਫਲਾਈਓਵਰਾਂ, ਪੁੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਸੜਕ/ਪੁੱਲਾਂ ਹੇਠ ਸੜਕ ਆਦਿ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੈਂਸ ਲਗਾਇਆ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2013)। ਸਬੰਧਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੈਂਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ (ਸੀ ਐਫ ਐਸ) ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਸੈਂਸ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਲਾਨ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸੀ:

- (i) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਰੋਟੈਕਟਿਡ/ਅਣਪਰੋਟੈਕਟਿਡ ਸਮਾਰਕਾਂ ਦੇ ਬਚਾਓ ਅਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ;
- (ii) ਰਾਜ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੇ ਭਵਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ/ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੇ ਭਵਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ/ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ;
- (iii) ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਭਾਗ (ii) ਅਧੀਨ ਭਵਨਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਅਤੇ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਲਈ; ਅਤੇ
- (iv) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਵਨ ਲਈ।

ਸਾਲ 2013-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਨੇ ₹288.93 ਕਰੋੜ²⁰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੈਂਸ ਵਜੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ, ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਅਤੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ, ਪੰਜਾਬ, ਜੋ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸਕੱਤਰ ਹੈ, ਨੇ ₹335.90 ਕਰੋੜ²¹ ਚਿਤਵੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੇ। ₹46.97 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਦਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ii) ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸੈਂਸ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 (ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਭਾਗ (3-ਡੀ) ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 1-ਏ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 23 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3-ਬੀ ਅਤੇ 3-ਸੀ ਅਧੀਨ ਵਧੀਕ ਡਿਊਟੀ ਚਾਰਜਏਬਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਸੈਂਸ ਲਗਾਇਆ (ਫਰਵਰੀ 2013)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੈਂਸ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਮਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸੈਂਸ ਵਜੋਂ ₹231.29 ਕਰੋੜ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਬੰਧੀ, ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਜੂਨ 2020)। ਇਸ ਲਈ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸੈਂਸ ਦੀ ਰਕਮ, ਚਿਤਵੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(iii) ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ ਭਲਾਈ ਸੈਂਸ

ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ ਭਲਾਈ (ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ)

²⁰ 2013-14: ₹39.14 ਕਰੋੜ; 2014-15: ₹47.32 ਕਰੋੜ; 2015-16: ₹88.57 ਕਰੋੜ; 2016-17: ₹94.08 ਕਰੋੜ; 2017-18: ₹7.80 ਕਰੋੜ; ਅਤੇ 2018-19: ₹12.02 ਕਰੋੜ।

²¹ 2013-14: ₹5.80 ਕਰੋੜ; 2014-15: ₹69.48 ਕਰੋੜ; 2015-16: ₹78.87 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 2016-17: ₹109.25 ਕਰੋੜ; 2017-18: ₹24.50 ਕਰੋੜ; ਅਤੇ 2018-19: ₹48 ਕਰੋੜ।

ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ ਭਲਾਈ ਸੈੱਸ ਐਕਟ 1996 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਸੁੱਖ-ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, ਸੈੱਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਗਠਿੱਤ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਏਗੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗੀ ਮੁਖੀਆ/ਬੋਰਡਾਂ/ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ (ਸਤੰਬਰ 1996) ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸੈੱਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ (ਨਵੰਬਰ 2008)।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਸੈੱਸ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਸਾਰੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਉਪਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕਤਰ ਕੀਤੇ ਸੈੱਸ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਉਪਲੱਬਧ ਸੈੱਸ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਰਣੀ 1.27 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.27: ਉਪਲੱਬਧ ਸੈੱਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ				ਅਸਲ ਖਰਚਾ		
	ਉਪਲੱਬਧ ਸੈੱਸ	ਲਾਭ ਪਾਤਰੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ	ਕਮਾਇਆ ਵਿਆਜ	ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖਰਚਾ	ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਖਰਚਾ	ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ
2009-10	37.68*	0.13	0.69	38.50	1.28	--	1.28
2010-11	92.69	0.00	2.98	95.67	1.06	0.14	1.20
2011-12	112.95	0.02	4.92	117.89	1.47	1.15	2.62
2012-13	122.03	0.87	25.92	148.82	1.34	1.23	2.57
2013-14	120.52	1.60	43.48	165.60	2.60	79.18	81.78
2014-15	155.49	1.90	47.50	204.89	3.43	61.73	65.16
2015-16	145.97	3.13	55.95	205.05	4.00	122.79	126.79
2016-17	201.16	5.23	55.51	261.90	4.89	164.39	169.28
2017-18	163.82	4.76	56.64	225.22	4.51	162.29	166.80
2018-19	176.98	7.13	67.38	251.49	4.08	74.69	78.77
ਜੋੜ	1,329.29	24.77	360.97	1,715.03	28.66	667.59	696.25

ਸੋੁਤ: ਵਿਭਾਗੀ ਐਂਕੜੇ

* 2009-10 ਦੇ ਸੈੱਸ ਵਿੱਚ 2008-09 ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ₹0.93 ਕਰੋੜ ਦਾ ਸੈੱਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.27 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਉਪਲੱਬਧ ₹1,715.03 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਪਲੱਬਧ ਸੈੱਸ ਵਿੱਚੋਂ 2009-19 ਦੌਰਾਨ ਭਲਾਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕੇਵਲ ₹696.25 ਕਰੋੜ (40.60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) (₹28.66 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ) ਹੀ ਖਰਚੇ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ₹1,018.78 ਕਰੋੜ (59.40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਅਣਵਰਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਸੀ।

1.8 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਐਫ ਆਰ ਬੀ ਐਮ ਫਰੇਮਵਰਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ (ਅਤੇ ਉਧਾਰਾਂ) ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੱਖੇ, ਬਲਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ,

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਤੇ ਭਾਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਮਾਈ ਵਾਸਤੇ ਉਪਾਅ ਆਰੰਭ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਗ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ, ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਵਿੱਤੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

1.8.1 ਸਿੱਜਾਈ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਨਤੀਜੇ

ਮਾਰਚ 2019 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹550.45 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਵਾਲੇ ਨੌ²² ਮੁੱਖ ਸਿੱਜਾਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੈਵੀਨਿਊ (₹17.52 ਕਰੋੜ), ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸਿਰਫ 3.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਫਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸੰਚਾਲਨ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ (₹407.97 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਚਾਰਜਿਜ਼ (₹0.45 ਕਰੋੜ) ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੇ ₹390.90 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਘਾਟਾ ਝੱਲਿਆ।

ਸਿੱਜਾਈ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਭਾਰੀ ਖਰਚੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮੁੱਖ ਸਿੱਜਾਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੇਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

1.8.2 ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, ਅਧੂਰੇ ਪਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ (ਜੋ 2008-09 ਅਤੇ 2018-19 ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸਨ), ਵਿਭਾਗਵਾਰ ਸੂਚਨਾ ਸਾਰਣੀ 1.28 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.28: ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਭਾਗ ਵਾਰ ਰੂਪ ਰੇਖਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵਿਭਾਗ	ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਆਰੰਭਿਕ ਬਜਟ ਲਾਗਤ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ)	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੋਧਿਤ ਲਾਗਤ	ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਖਰਚਾ	ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਖਰਚਾ
ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ (ਭਵਨ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ)	14	101.40 (13)	--	43.53	61.88
		35.19 (1)	51.99	10.98	21.62
ਸਿੱਜਾਈ	34	2,594.26 (17)	--	71.90	706.09
		81.59 (17)	97.97	30.84	82.20
ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	5	16.15 (2)	--	0.68	5.69
		17.97 (3)	20.39	0.0	14.85
ਜੋੜ	53	2,846.56		157.93	892.33

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

²² (i) ਅੱਪਰ ਬਾਰੀ ਦੁਆਬਾ ਨਹਿਰ; (ii) ਸਰਹਿੰਦ ਨਹਿਰ; (iii) ਸਤਲੁਜ ਵੈਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (ਪੂਰਬੀ ਨਹਿਰ); (iv) ਸ਼ਾਹ ਨਹਿਰ ਕਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ; (v) ਮਾਧੋਪੁਰ ਬਿਆਸ ਲਿੰਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ; (vi) ਹਰੀਕੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ; (vii) ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ 96 ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ; (viii) ਅੱਪਰ ਬਾਰੀ ਦੁਆਬਾ ਨਹਿਰ ਟਰੈਕਸ ਤੋਂ ਸਿੱਜਾਈ ਸਪਲਾਈ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੋਨ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 150 ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ; ਅਤੇ (ix) ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ 108 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ।

ਕੁਲ 53 ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ₹136.59 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਜਟ ਵਾਲੇ 14 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ (ਭਵਨ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ) ਵਿੱਚ, ₹2,675.85 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਜਟ ਵਾਲੇ 34 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਿੰਜਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ₹34.12 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਜਟ ਵਾਲੇ 5 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 53 ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ₹892.33 ਕਰੋੜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਚਿਤਵੇ ਲਾਭ ਮਿਲਣੇ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸਨ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਨਾ ਕੇਵਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਗੁਣਵਤਾ ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਬਲਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਚਿਤਵੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

1.8.3 ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ

(i) ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.29 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.29: ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ

ਨਿਵੇਸ਼/ਪ੍ਰਤੀਫਲ/ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	3,977.48	4,064.56	4,091.32	4,189.27	4,263.25
ਪ੍ਰਤੀਫਲ* (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	1.48	1.46	3.88	4.45	4.24
ਪ੍ਰਤੀਫਲ* (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	0.04	0.04	0.09	0.11	0.10
ਸਰਕਾਰੀ ਉਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਔਸਤ ਵਿਆਜ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	8.35	8.09	7.48	8.12	8.00
ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	8.31	8.05	7.39	8.01	7.90
ਸਰਕਾਰੀ ਉਧਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)#	330.53	327.20	302.35	335.56	336.80

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

* ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਕੀਮਤ ਤੇ

ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ X ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ

100

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ₹4.24 ਕਰੋੜ²³ (0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) (ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਲਾਗਤ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਾ ਕਿ ਨਿਰੋਲ ਵਰਤਮਾਨ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ) ਸੀ। ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਕੇਵਲ 0.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 0.11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਔਸਤ ਦਰ 7.48 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 8.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ₹1,632.44 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਦਾ ਸੀ।

(ii) ਰਾਜ ਦੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਇਕਊਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ

²³ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਤੇ ਸਭਾਵਾਂ (₹0.02 ਕਰੋੜ), ਸੰਯੁਕਤ ਸਟਾਕ ਕੰਪਨੀਆਂ (₹0.10 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ (₹4.12 ਕਰੋੜ)।

ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅੰਕੜੇ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ 1.30 (ੳ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.30 (ੳ) : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਇਕਉਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ, ਗਰੰਟੀਆਂ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ੀ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ੀ	ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਅੰਤਰ	ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰ
ਇਕਉਟੀ	3,604.23	7,746.57	(-)4,142.34	(-)4,240.32
ਕਰਜ਼ੇ	42,057.67	39,913.28	2,144.39	1,891.64
ਗਰੰਟੀਆਂ	12,673.55	12,518.16	155.39	49.82

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੂਚਨਾ

ਉਪਰ ਲਿਖਤ ਅੰਤਰ 33 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ) ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ, ਰਾਜ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਲੋਂ ਸਮਾਂ ਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(iii) ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੇ ਪੰਜ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ, ਨੂੰ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਸਬਸਿਡੀ ਰਾਹੀਂ ₹1,498.09 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 1.30 (ਅ) ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.30 (ਅ) ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ, ਨੂੰ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਰਾਜ	ਕੇਂਦਰ	ਜੋੜ	ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਘਾਟੇ	ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
1.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ	0.00	1,251.76	1,251.76	(-) 3,497.86	2016-17
2.	ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ	150.14	0.00	150.14	(-) 181.57	2017-18
3.	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ	30.09	5.48	35.57	(-) 6.85	2017-18
4.	ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	55.62	0.00	55.62	(-) 390.58	2016-17
5.	ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	5.00	0.00	5.00	(-) 258.92	2017-18
ਜੋੜ		240.85	1,257.24	1,498.09	(-) 4,335.78	

ਸ੍ਰੋਤ : ਸਬੰਧਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੂਚਨਾ

1.8.4 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ

ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਨਿਗਮਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 1.31 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.31 : ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ/ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਵਿਆਜ

ਕਰਜ਼ੇ/ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ/ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ	(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)				
	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਬਕਾਇਆ	2,482	2,615	8,299	49,482	50,169
ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ	270	5,968	41,364	760	1,361
ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ	137	218	181	73	849
ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ	2,615	8,365	49,482	50,169	50,681
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਵਿਆਜ	55	30	1,131	1,339	1,341
ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ	2.10	0.36	2.29	2.67	2.65
ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਉਧਾਰਾਂ ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ	8.35	8.09	7.48	8.12	8.00
ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	(-)6.25	(-)7.73	(-)5.19	(-)5.45	(-)5.35

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ₹760 ਕਰੋੜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ₹1,361 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪੰਜ ਐਸ ਪੀ ਏਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ₹1,069 ਕਰੋੜ²⁴ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰ-3 (ਆਈ ਜੀ ਏ ਐਸ-3) ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ (₹1,361 ਕਰੋੜ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਕੁੱਲ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ 2017-18 ਵਿੱਚ ₹50,169 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹50,681 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂਕਿ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 2014-15 ਵਿੱਚ

²⁴ (i) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪਨਸਪ) (₹354.57 ਕਰੋੜ); (ii) ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਫੂਡਗ੍ਰੇਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪੀ ਏ ਐਫ ਸੀ) (₹46.07 ਕਰੋੜ); (iii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮੰਡੀਕਰਣ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਮਾਰਕਫੈਡ) (₹403.87 ਕਰੋੜ); (iv) ਪੰਜਾਬ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪਨਗ੍ਰੇਨ) (₹220.70 ਕਰੋੜ); ਅਤੇ (v) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ) (₹43.45 ਕਰੋੜ)।

5.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2017-18 ਵਿੱਚ 0.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 1.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ। ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹ ਦੇ ਕਰੋੜ (0.15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਵਿਆਜ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰਫ 2.65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ (₹ 50,681 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ₹ 48,425 ਕਰੋੜ ਦੇ ਦੀਰਘ ਕਾਲੀਨ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ₹ 47,591 ਕਰੋੜ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ-

- 2015-17 ਦੌਰਾਨ ਉਜਵਲ ਡਿਸਕੌਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਕੌਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਤਾ ਕਰਨ ਲਈ (₹15,628 ਕਰੋੜ);
- 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਅਪ੍ਰੋਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤੀ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ (₹29,920 ਕਰੋੜ), ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ₹29,833 ਕਰੋੜ ਬਕਾਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ
- 2016-19 ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਰਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ (ਐਸ ਪੀ ਏ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਨਵੀਂ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ (₹2,877 ਕਰੋੜ), ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ₹2,130 ਕਰੋੜ²⁵ ਬਕਾਇਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਡਿਸਕੌਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ₹ 15,628 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ (₹11,728 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਇਕਉਟੀ (₹3,900 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 1.1.5.1 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂਕਿ 2016-19 ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਉੱਤੇ ₹3,691 ਕਰੋੜ²⁶ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ 2016-19 ਦੌਰਾਨ, ਐਸ ਪੀ ਏ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਚੁਕਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ₹ 32,797 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਵਲ ₹ 834 ਕਰੋੜ²⁷ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1.8.5 ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆਂ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼

2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅੰਕੜੇ ਸਾਰਣੀ 1.32 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.32 : ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

		1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਆਰੰਭਿਕ ਬਕਾਇਆ	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
(ੳ)	ਜਨਰਲ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ		
1.	ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਸ	(-)74.95	20.10
2.	ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ ਨਿਵੇਸ਼ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਨਿਵੇਸ਼	0.04	468.56
	ਜੋੜ (ੳ)	(-)74.91	488.66

²⁵ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2010-11 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ₹ 41 ਕਰੋੜ ਵੀ ਪਨਸਪ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਸਨ।

²⁶ 2016-17 (₹ 1,073 ਕਰੋੜ); 2017-18 (₹ 1,307 ਕਰੋੜ); ਅਤੇ 2018-19 (₹ 1,311 ਕਰੋੜ)।

²⁷ ₹29,920 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ₹87 ਕਰੋੜ (2017-18: ₹26 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 2018-19: ₹61 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ₹2,877 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ₹747 ਕਰੋੜ (2018-19)।

		1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਆਰੰਭਿਕ ਬਕਾਇਆ	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
(ਅ)	ਹੋਰ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼		
1.	ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਭਾਵ ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਕੋਲ ਕੈਸ਼	562.40	835.21
2.	ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਕੰਟੀਨੈਂਟ ਖਰਚੇ ਲਈ ਪੱਕੀਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	0.26	0.26
3.	ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਫੰਡ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼	0.70	0.70
	ਜੋੜ (ਅ)	563.36	836.17
	ਜੋੜ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ)	488.45	1,324.83

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਮ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ (₹488.45 ਕਰੋੜ) ਤੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ (₹1,324.83 ਕਰੋੜ) ₹836.38 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਵਧੇ।

ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਫੰਡ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ₹0.70 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 63 ਦਿਨ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਫਸਿਲਟੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ 132 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ₹1.56 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 170 ਦਿਨ ਆਰਡੀਨੇਰੀ ਵੇਅਜ਼ ਐਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ (ਡਬਲਿਊ ਐਮ ਏ) ਲੈ ਕੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬਕਾਇਆ ਰੱਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਤੇ ₹26.54 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ।

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਕੋਲ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ (-) ₹74.91 ਕਰੋੜ ਦਾ ਆਰੰਭਿਕ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਚੁਕਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਓਪਨ ਮਾਰਕੀਟ ਤੋਂ ₹22,115 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰ ਲਏ। ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ ₹488.66 ਕਰੋੜ ਦਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ ₹6,402.59 ਕਰੋੜ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਚਿਤਵੇ ਮੰਤਵ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1.8.6 ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲ ਕੈਸ਼

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਭਾਗ-1 ਦੇ ਨਿਯਮ 2.10 ਅਨੁਸਾਰ, ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਢਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੱਕੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਚੋਖਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ।

ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ (ਮਾਰਚ 2015) ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ (ਪੀ ਡਬਲਿਊ ਡੀ) ਦੇ ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਡਿਸਬਰਸਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਡੀ ਡੀ ਓ), ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ 8443-ਸਿਵਲ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਜ਼-108 ਪੀ ਡਬਲਿਊ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣਗੇ। ਪੀ ਡਬਲਿਊ ਡੀ ਦੇ ਡੀ ਡੀ ਓਜ਼ ਇਸੇ ਲੇਖਾ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫੰਡ ਕਢਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ 2015 ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੱਦ '8671-ਵਿਭਾਗੀ ਬਕਾਏ-101 ਸਿਵਲ' ਅਧੀਨ ਪਈ ਅਣਵਰਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖੇ

('8443-ਸਿਵਲ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ) ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਉਕਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ 188 ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੱਦ 8671-ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪਏ ਵਿਭਾਗੀ ਬਕਾਇਆਂ ਅਧੀਨ ₹835.21 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਜੇ ਵੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ (*ਅੰਤਿਕਾ 1.7*)। ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿਚੋਂ, ₹811.54 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ 637 ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ, ₹22.85 ਕਰੋੜ ਕੈਸ਼ ਚੈਸਟ ਅਤੇ ₹0.82 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਕੈਸ਼-ਇਨ-ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ ਪਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਭਾਵ ₹621.12 ਕਰੋੜ (ਕਰੈਡਿਟ) ਅਤੇ ₹893.92 ਕਰੋੜ (ਡੈਬਿਟ) ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਚਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲਾਂ 2012-13, 2013-14, 2014-15, 2015-16, 2016-17 ਅਤੇ 2017-18 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹474.65 ਕਰੋੜ, ₹596.67 ਕਰੋੜ, ₹575.34 ਕਰੋੜ, ₹611.23 ਕਰੋੜ, ₹762.12 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹562.40 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ਪਏ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੰਡ ਸਰਕਾਰੀ ਖਾਤੇ (ਮੱਦ '8443-ਸਿਵਲ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਸ ਅਧੀਨ) ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਓਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

1.9 ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

1.9.1 ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਬਣਤਰ

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਭਵਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖੇ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। *ਅੰਤਿਕਾ 1.3-ਭਾਗ ਅ*, 31 ਮਾਰਚ 2018 ਦੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਉਧਾਰ; ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਲਏ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ; ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਆਊਟਲੇਅ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਅਸਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ₹3,699.43 ਕਰੋੜ (3.83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ₹16,834.06 ਕਰੋੜ (8.63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਵਿੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰੇਸ਼ੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ 49.47 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 47.29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ।

1.9.2 ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ, ਬੈਂਕਾਂ/ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਰਜ਼ੇ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਹ

ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੀਮਾਂ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਣਾਏ ਕਰਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਧਾਰ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਕਾਇਆ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨੂੰ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ੋ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਇਐਂਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਰਣੀ 1.33 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.33 : ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ-ਮੂਲ ਮਾਪਦੰਡ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

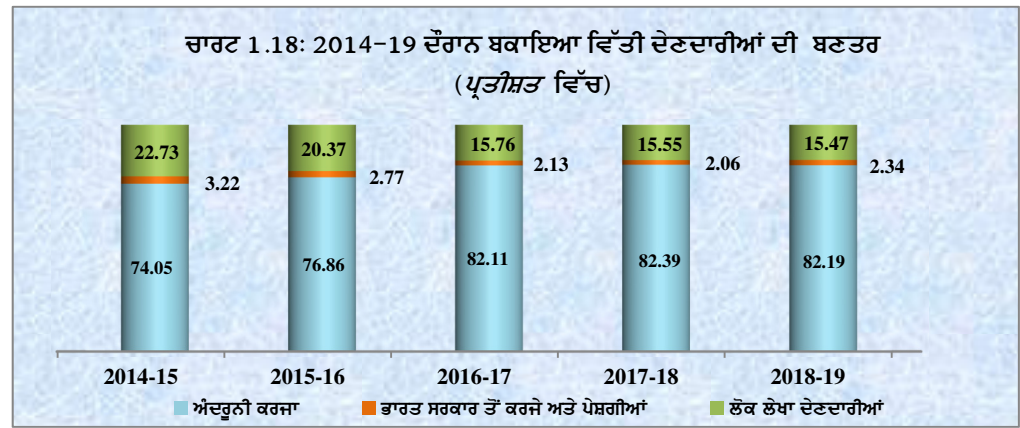
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਾਗ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	1,12,366	1,28,835	1,82,526	1,95,152	2,11,917
ਵਾਧਾ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	9.91	14.66	41.67	6.92	8.59
ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ	86,818	1,02,589	1,53,773	1,64,803	1,79,130
ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ	83,203	99,023	1,49,880	1,60,785	1,74,172
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	3,615	3,566	3,893	4,018	4,958
ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	25,548	26,246	28,753	30,349	32,787
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨਾਲ ਰੋਸ਼ੋ					
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	31.64	33.03	42.75	40.73	40.61
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	287.95	310.27	380.38	368.14	340.33
ਆਪਣੇ ਸ੍ਰੋਤ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	394.96	439.10	543.07	561.72	541.21
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨਾਲ ਬਾਇਐਂਸੀ					
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	0.89	2.29	2.68	0.66	0.49

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ₹16,765 ਕਰੋੜ (8.59 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਅਧੀਨ ₹14,327 ਕਰੋੜ (8.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਧੀਨ ₹2,438 ਕਰੋੜ (8.03 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਸੀ।

- ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ₹17,053.48 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜਯੋਗ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ ਚੁੱਕਣ ਕਾਰਣ ਵਧਿਆ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਫੰਡ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਿਕਊਰਟੀਆਂ ਅਧੀਨ ₹1,801.47 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਮੁੜ-ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਆਫਸੈਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।
- ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ₹1,263.82 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ₹883.10 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਧ ਗਈਆਂ।

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਬਕਾਇਆ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਚਾਰਟ 1.18 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ 31 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ ₹1,12,366 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ₹2,11,917 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ 74.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2018-19 ਵਿੱਚ ਵਧਕੇ 82.19 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ, ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15.47 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 2.34 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਨ।

ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ (₹1,79,130 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚ ₹1,74,172 ਕਰੋੜ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ₹4,958 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ (₹32,787 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ (₹22,994 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਵਿਆਜਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਆਜਹੀਣ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ²⁸ (₹9,793 ਕਰੋੜ) ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ 16.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ ਵਾਧਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ।

1.9.3 ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ

ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜਯੋਗ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਅਤੇ ਵਿਆਜਹੀਣ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਪੰਜ ਚਿੰਨਤ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਸਨ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ₹5,520.17 ਕਰੋੜ ਸਨ। ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹923.82 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ₹40.72 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ₹6,403.27 ਕਰੋੜ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ ਬਣ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ₹0.68 ਕਰੋੜ (0.01 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

1.9.3.1 ਰਾਜ ਆਫਤ ਨਿਪਟਾਨ ਫੰਡ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ

²⁸ ਵਿਆਜਯੋਗ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ (₹6,402 ਕਰੋੜ), ਵਿਆਜਹੀਣ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ (₹1 ਕਰੋੜ), ਵਿਆਜਯੋਗ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ (₹808 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਵਿਆਜਹੀਣ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ (₹2,582 ਕਰੋੜ)।

ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰਾਜ ਆਫਤ ਨਿਪਟਾਨ ਫੰਡ (ਐਸ ਡੀ ਆਰ ਐਫ) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਸਤੰਬਰ 2010) ਅਤੇ ਇਸ ਫੰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਐਸ ਡੀ ਆਰ ਐਫ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (ਸਤੰਬਰ 2010 ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2015) ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚ 75:25 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ (ਸਾਲ 2018-19 ਅਤੇ 2019-20 ਦੌਰਾਨ 90:10 ਨਾਲ ਸੋਧਿਤ) ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੈਰਾ 19 ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਆਫਤ ਨਿਪਟਾਨ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਏ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਡੇਟਡ ਸਕਿਓਰਟੀਆਂ; (ਬੀ) ਆਕਸ਼ਨਡ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਿਲਾਂ; ਅਤੇ (ਸੀ) ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਜ ਕਮਾਉ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਐਸ ਡੀ ਆਰ ਐਫ ਵਿੱਚ ₹5,382.21 ਕਰੋੜ ਪਏ ਸਨ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ₹919.51 ਕਰੋੜ (₹321.99 ਕਰੋੜ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ₹96.05 ਕਰੋੜ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ₹16.64 ਕਰੋੜ ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਡਿਸਬਰਸਿੰਗ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲ ਪਏ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅਣਖਰਚੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਅਤੇ ₹484.83 ਕਰੋੜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ) ਇਸ ਫੰਡ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹6,263.50 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਛੁਡਦੇ ਹੋਏ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ₹38.22 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਕਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ₹6,263.50 ਕਰੋੜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬਕਾਇਆ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਐਸ ਡੀ ਆਰ ਐਫ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਸੀ।

1.9.3.2 ਸੰਚਿਤ ਸਿੱਕਿੰਗ ਫੰਡ

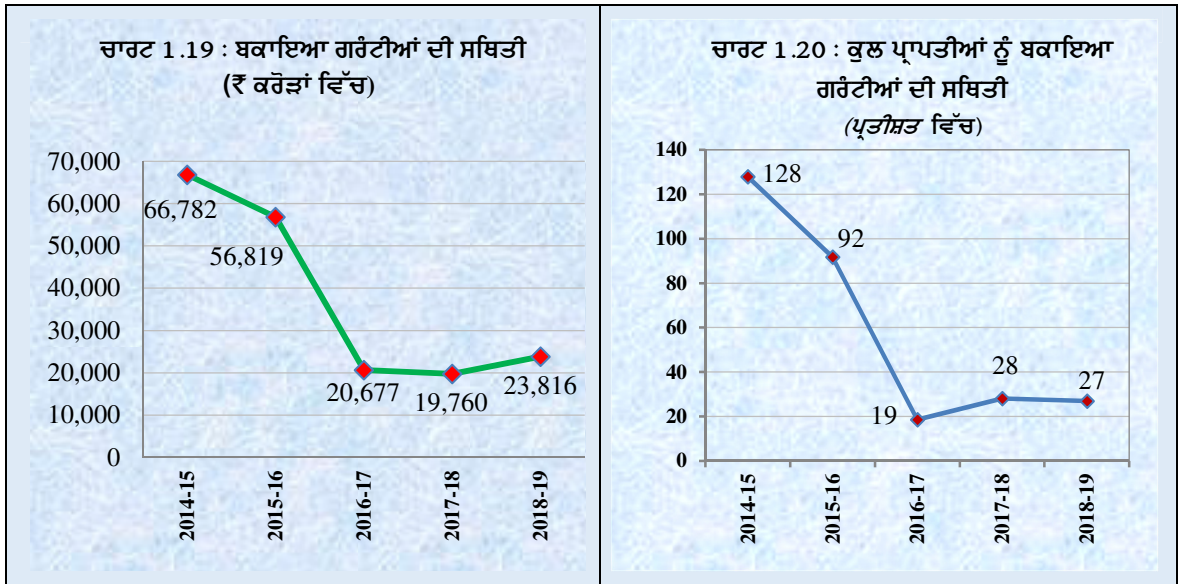
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਕਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, 2011-12 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੰਚਿਤ ਸਿੱਕਿੰਗ ਫੰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ (ਦਸੰਬਰ 2006)। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਪਿਛਲੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 0.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਲਏ ਉਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। 31 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ₹1,95,152.45 ਕਰੋੜ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ₹975.76 ਕਰੋੜ (0.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੰਡ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2011-19 ਦੌਰਾਨ ₹6,300.40 ਕਰੋੜ²⁹ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ।

1.9.4 ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਗਮਾਂ/ਬੋਰਡਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਸਭਾਵਾਂ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ

²⁹ ਸਾਲ 2015-16: ₹3,764.81 ਕਰੋੜ; 2016-17 : ₹647.20 ਕਰੋੜ; 2017-18: ₹912.63 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 2018-19; ₹975.76 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ।

ਵਾਲਾ ਜਿਸ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਡਿਫਾਲਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੰਟੀਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਉੱਤੇ ਅਚਨਚੇਤ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ 9 ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਗਰੰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਚਾਰਟ 1.19 ਅਤੇ ਚਾਰਟ 1.20 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਨੋਟ : ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ 2017-18 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁਢਲਾ ਬਕਾਇਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਮਾਮਲਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ₹23,816 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ, ਪਾਵਰ (₹10,495 ਕਰੋੜ); ਸਹਿਕਾਰਤਾ (₹1,945 ਕਰੋੜ); ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਨਿਗਮਾਂ (₹815 ਕਰੋੜ); ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼ (₹950 ਕਰੋੜ); ਅਤੇ ਹੋਰ (₹9,611 ਕਰੋੜ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ।

ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2015-16 ਨਾਲੋਂ 2016-17 ਵਿੱਚ ਆਈ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਰਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਲੇਖੇ ਦੇ ₹29,919.96 ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਨਿਪਟਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੀ।

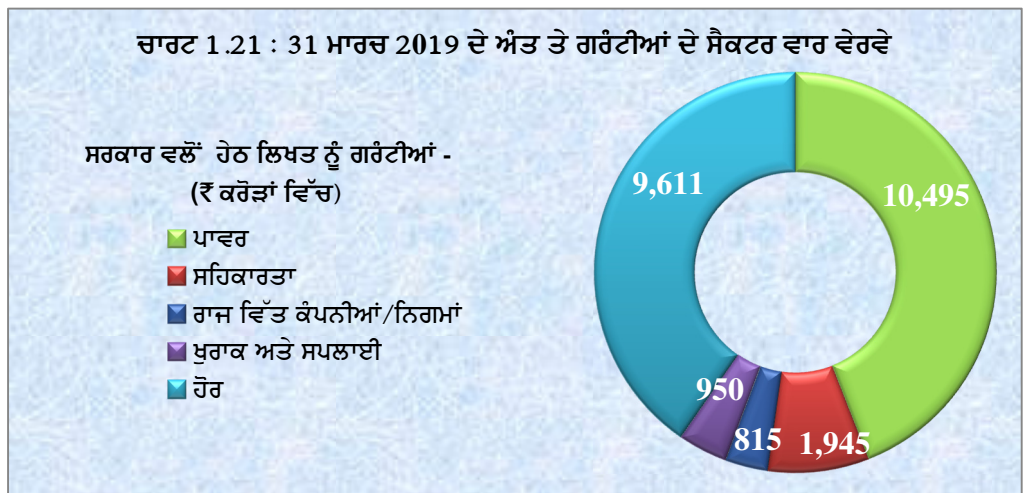
1.9.4.1 ਗਰੰਟੀ ਰਿਡੰਪਸ਼ਨ ਫੰਡ

ਬਾਰੂਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਰੰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਦਸੰਬਰ 2007 ਵਿੱਚ (ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, 8 ਜਨਵਰੀ 2014 ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ) 'ਗਰੰਟੀ ਰਿਡੰਪਸ਼ਨ ਫੰਡ ਸਕੀਮ'(ਜੀ ਆਰ ਐਫ) ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਗਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਪੱਧਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 0.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2013-14 ਦੇ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ₹600.61 ਕਰੋੜ (2012-13 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹60,061.25 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦਾ

ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਸਾਲ 2014-15 ਲਈ ₹307.06 ਕਰੋੜ (2013-14 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹61,411 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦਾ 0.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਸਾਲ 2015-16 ਲਈ ₹333.91 ਕਰੋੜ (ਸਾਲ 2014-15 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹66,782.36 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦਾ 0.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਸਾਲ 2016-17 ਲਈ ₹284.09 ਕਰੋੜ (2015-16 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹56,819 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦਾ 0.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਨੂੰ, ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2017-18 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, 'ਗਰੰਟੀ ਰਿਡਿੰਪਸ਼ਨ ਫੰਡ ਸਕੀਮ' ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੋਧ ਕੀਤੀ। ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2017-18 ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ₹206.77 ਕਰੋੜ (2016-17 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹20,676.88 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀ ਦਾ 1.00 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ₹98.80 ਕਰੋੜ (2017-18 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ₹19,760.46 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦਾ 0.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2013-19 ਦੌਰਾਨ ਫੰਡ ਨੂੰ ₹1,831.24 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੰਡ ਨੂੰ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੀ ਆਰ ਐਫ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾ ਦੇਣ ਕਰਕੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ ₹98.80 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਘੱਟ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਤੇ ਅਸਰ ਪਿਆ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਫੰਡਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਫੰਡ ਧਾਰਾ ਬਣ ਸਕੇ।

1.10 ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਫੰਡ ਰਾਸ਼ੀ ਜੁਟਾਣ, ਇਸਦੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨੀਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ।

1.10.1 ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ

(i) ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ (ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ, ਆਰ ਬੀ ਆਈ ਤੋਂ ਵੇਅਜ਼ ਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਫੰਡ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਕਿਓਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਆਦਿ) ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.34 : ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
1. ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ(ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੁਲ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	83,203 (96)	99,023 (97)	1,49,880 (97)	1,60,785 (98)	1,74,172 (97)
(i) ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ (ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	58,003 (67)	67,202 (66)	79,346 (51)	92,694 (56)	1,09,748 (61)
(ii) ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਵੇਅਜ਼ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	0	0	268 (1)	703 (1)	(-) 2
(iii) ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ	2,895 (3)	7,937 (8)	48,187 (31)	47,051 (29)	45,891 (26)
(iv) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਫੰਡ (ਐਨ ਐਸ ਐਸ ਐਫ) ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਕਿਓਰਟੀਆਂ	22,305 (26)	23,884 (23)	22,079 (14)	20,337 (12)	18,535 (10)
2. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ	3,615 (4)	3,566 (3)	3,893 (3)	4,018 (2)	4,958 (3)
ਕੁੱਲ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ	86,818	1,02,589	1,53,773	1,64,803	1,79,130
ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ*	25,548	26,246	28,753	30,349	32,787
ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਾ	1,12,366	1,28,835	1,82,526	1,95,152	2,11,917

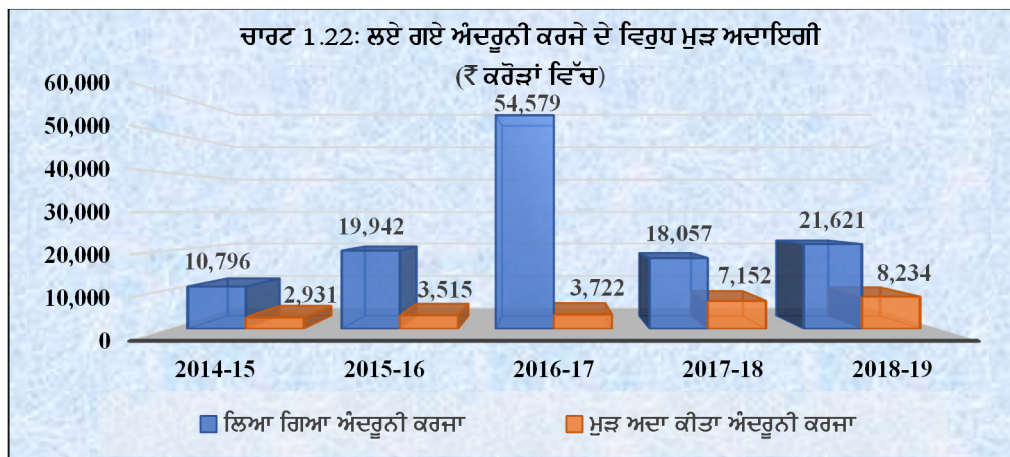
ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਕ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ

* ਸਸਪੈਂਸ ਤੇ ਫੁਟਕਲ ਅਤੇ ਰੈਮੀਟੈਂਸਜ਼ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ।

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਕੁਲ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ₹86,818 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ₹1,79,130 ਕਰੋੜ (106.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ (i) ਸਾਲ 2016-17 ਦੌਰਾਨ (₹29,920 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ₹28,235 ਕਰੋੜ) ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵਿਰਾਸਤੀ ਕੈਸ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲੇਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਨਿਪਟਾਨ ਲਈ; ਅਤੇ (ii) 2015-16 (₹5,597 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ 2016-17 (₹10,031 ਕਰੋੜ) ਦੌਰਾਨ ਉਜਵਲ ਡਿਸਕੌਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦੀਰਘਕਾਲੀਨ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ₹14,327 ਕਰੋੜ (8.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ₹13,387 ਕਰੋੜ (8.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ₹940 ਕਰੋੜ (23.40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਸਾਲ

2014-19 ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਉਧਾਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 51 ਤੋਂ 67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਕਰਜਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 2017-18 ਵਿੱਚ 29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜਾ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹83,203 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ₹90,969 ਕਰੋੜ (109.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹1,74,172 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜੇ ਤੇ ₹13,934 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ii) ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਰੂਪ ਰੇਖਾ

ਕਰਜੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਰੂਪ ਰੇਖਾ, ਕਰਜਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਕਰਜਾ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.35 : 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਕਰਜਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ

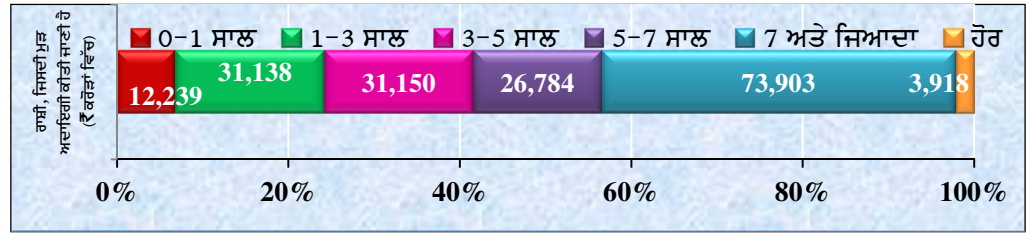
ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਸਾਲ)	ਰਾਸ਼ੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ (ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ)
0 – 1	12,238.76	6.83
1 – 3	31,138.46	17.38
3 – 5	31,149.80	17.39
5 – 7	26,784.03	14.95
7 ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ	73,902.98	41.26
ਹੋਰ ³⁰	3,918.04	2.19
ਜੋੜ	1,79,132.07*	100.00

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

* ਵੇਅਜ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਵਜੋਂ ₹(-) 1.64 ਕਰੋੜ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ।

³⁰ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਅਦਾਇਗੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ।

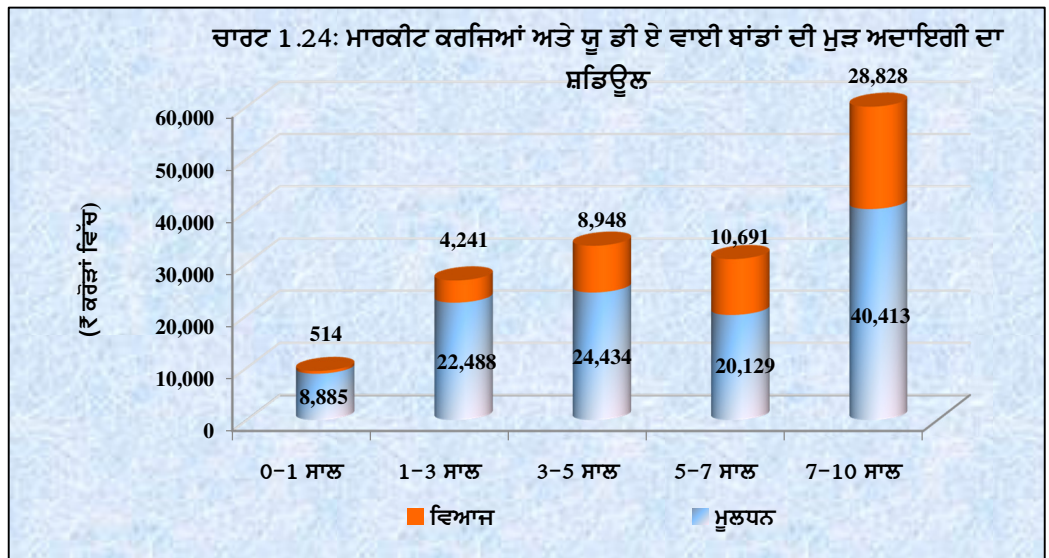
ਚਾਰਟ 1.23 : ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਰੂਪ ਰੇਖਾ

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸਾਰਣੀ 1.35 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ 24.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹43,377 ਕਰੋੜ) ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, 17.39 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹31,150 ਕਰੋੜ) 3-5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ 14.95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹26,784 ਕਰੋੜ) 5-7 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ (₹1,01,311 ਕਰੋੜ) ਦੇ 56.55 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ਿਆਂ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਬਾਂਡਜ਼ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਸ਼ਡਿਊਲ, ਚਾਰਟ 1.24 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ), ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ

ਨੋਟ: 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਬਾਂਡਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਿਆਜ ਅੰਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ₹1,69,571 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਬਾਂਡਜ਼ ਸਮੇਤ) ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਡਿਊ ਸਨ। ਰਾਜ ਵਲੋਂ, ਅਗਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਵ ਸਾਲ 2023-24 ਤੱਕ, ₹69,510 ਕਰੋੜ (41 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) (₹55,807 ਕਰੋੜ ਮੁਲਧਨ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ₹13,703 ਕਰੋੜ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ) ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ਿਆਂ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਬਾਂਡਜ਼ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਬਾਕੀ ਦੇ ₹1,00,061 ਕਰੋੜ (59 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) (₹60,542 ਕਰੋੜ ਮੁਲਧਨ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ₹39,519 ਕਰੋੜ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ) ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ਿਆਂ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਬਾਂਡਜ਼ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਲ 2028-29 ਤੱਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ (2019-24) ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਔਸਤਨ ₹13,902 ਕਰੋੜ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜਿਆਂ (ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਬਾਂਡਜ਼ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ₹14,500 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ (2024-29) ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ₹20,012 ਕਰੋੜ, ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 11.94 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 12.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਧਾ ਦਰਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, 2019-20 ਵਿੱਚ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ₹12,329 ਕਰੋੜ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ₹11,728 ਕਰੋੜ ਦੇ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਬਾਂਡਾਂ ਨੂੰ, ਰਾਜ ਡਿਸਕੋਮ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ₹24,057 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਔਸਤਨ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧਾ ਦਰ (14.81 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹26,336 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਲ 2019-20 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਬਣਦੀ ₹12,239 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਰਜੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਉਪਰੰਤ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ₹9,960 ਕਰੋੜ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਉਧਾਰ ਲੈਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਸਾਰਣੀ 1.36 : ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

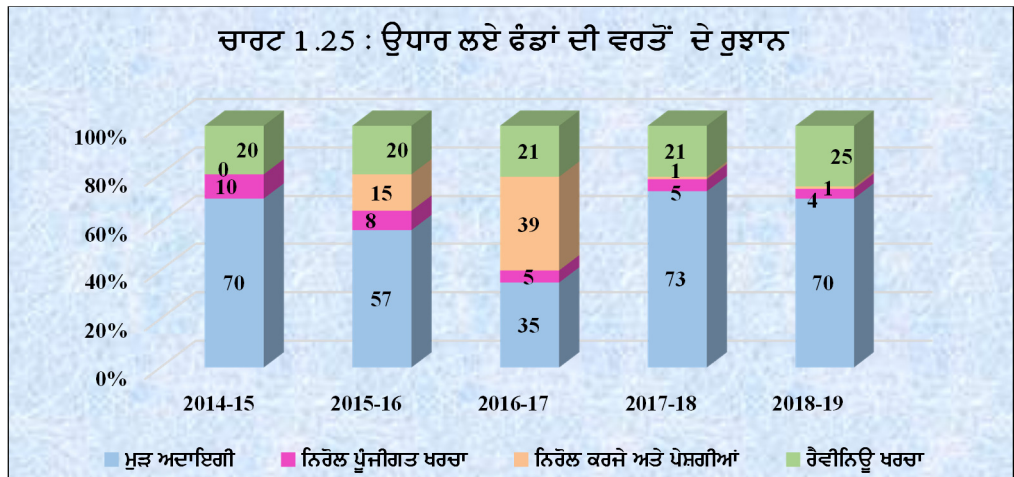
ਸਾਲ	ਕੁੱਲ ਉਧਾਰ	ਪਹਿਲੇ ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ (ਮੂਲਧਨ) (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	ਨਿਰੋਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	ਨਿਰੋਲ ਕਰਜੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)	ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਿਰੋਲ ਉਪਲੱਬਧ ਉਧਾਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)
1	2	3	4	5	6=2-3-4-5
2014-15	32,922	23,075 (70)	3,118 (10)	133(0)	6,596(20)
2015-16	38,428	22,051 (57)	3,059 (8)	5,751(15)	7,567(20)
2016-17	91,180*	32,443 (35)	4,346 (5)	35,414(39)	18,977(21)
2017-18	47,757	34,970 (73)	2,352 (5)	687 (1)	9,748(21)
2018-19	53,925	37,771 (70)	2,412 (4)	512 (1)	13,230(25)

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

* ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਵਿਚਲੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਰਕਮ (₹29,919.96 ਕਰੋੜ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੋਮਜ਼ ਕਰਜ਼ (₹10,031.19 ਕਰੋੜ) ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ₹39,951 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਾਧੂ ਉਧਾਰਾਂ ਸਮੇਤ।

ਸਾਰਣੀ 1.36 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਲੂ ਉਧਾਰਾਂ ਦਾ 35-73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਨਿਰੋਲ ਉਪਲੱਬਧ ਉਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 20-25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿਚਕਾਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਜ, ਉਧਾਰ ਲਏ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀਗਤ ਨਿਰਮਾਣ/ਵਿਕਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਚਾਲੂ ਖਪਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ, ਚਾਰਟ 1.25 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

1.10.2 ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ

ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਰਾਜ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਘਟ ਰਹੀ ਕਰਜ਼/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਰੇਸ਼ੋ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਅਗਰਸਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ ਵੀ ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਾਪਣ ਦਾ ਵਧੀਆ ਪੈਮਾਨਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਸੂਚਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਾਰਣੀ 1.37 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.37 : ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ-ਸੂਚਕ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

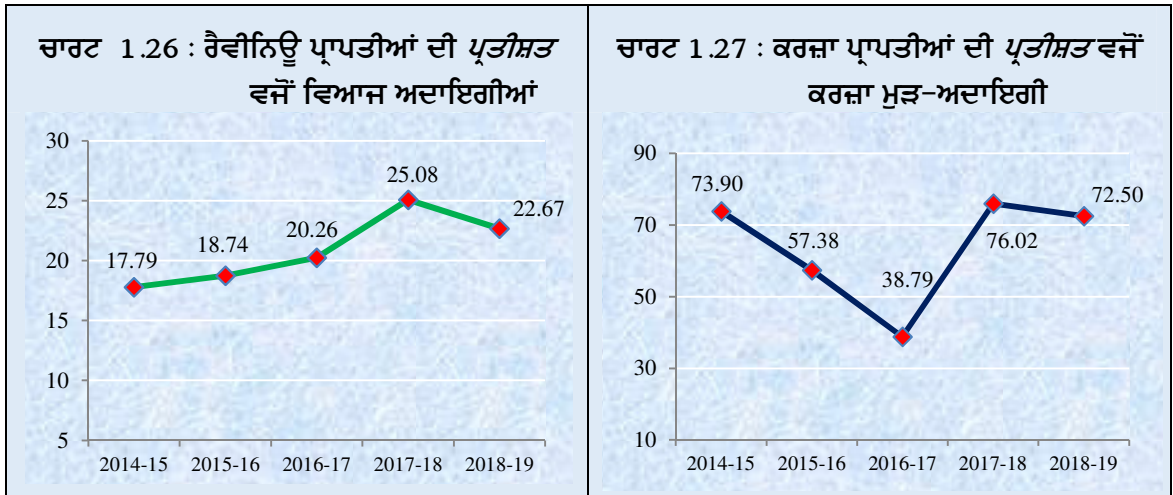
ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਬਕਾਇਆ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ*	86,818.03	1,02,589.32	1,53,773.15	1,64,802.98	1,79,130.45
ਬਕਾਇਆ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	10.36	18.17	49.89	7.17	8.69
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	3,55,102	3,90,087	4,26,988	4,79,141	5,21,861
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ(ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	6.91	9.85	9.46	12.21	8.92
ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ(ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	24.45	26.30	36.01	34.40	34.33
ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀ	6,941	7,781	9,722	13,293	14,115
ਬਕਾਇਆ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਔਸਤ ਵਿਆਜ ਦਰ (ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਵਿਆਜ/ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਅਰੰਭਿਕ ਬਕਾਇਆ+ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ/2) (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	8.39	8.22	7.58	8.35	8.21
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	39,023	41,523	47,985	53,010	62,269
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	17.79	18.74	20.26	25.08	22.67
ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੜ-ਅਦਾਇਗੀ (ਡਬਲਿਊ ਐਮ ਏ ਸਮੇਤ)	23,075	22,051	32,443	34,970	37,771
ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (ਡਬਲਿਊ ਐਮ ਏ ਸਮੇਤ)	31,224	38,428	83,627	46,000	52,098
ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੜ-ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	73.90	57.38	38.79	76.02	72.50
ਰਾਜ ਕੋਲ ਉਪਲੱਬਧ ਨਿਰੋਲ ਕਰਜ਼ਾ#	1,208	8,596	41,462	(-),2,263	212

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

* ਬਕਾਇਆ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ, 6003-ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ 6004- ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਪਏ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਜੋੜ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਪਲੱਬਧ ਨਿਰੋਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਆਂਕਣਾ, ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ, ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਈਆਂ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉਚੇਰੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਣਾ ਕਰਜ਼ ਝਲਣਯੋਗਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸੂਚਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ 2014-15 ਵਿੱਚ 17.79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2017-18 ਵਿੱਚ 25.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 22.67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਘਟ ਗਈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

- ਕਰਜ਼ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਕਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 2014-15 ਵਿੱਚ 73.90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 2016-17 ਵਿੱਚ 38.79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਹ 2017-18 ਵਿੱਚ ਵਧਕੇ 76.02 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਘਟ ਕੇ 72.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ।

ਈ ਡੀ ਡੋਮਰ³¹ [ਡੋਮਰ, 1944] ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਕਰਜ਼ ਝਲਣਯੋਗਤਾ ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੋਮਰ ਮਾਡਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਅਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਜੀ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।

ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ, ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਅਤੇ ਮੁਢਲੇ ਬਜਟ ਬਕਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਡਾਇਨਾਮਿਕਸ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

$g-r$ (g - ਅਸਲ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ; r - ਅਸਲ ਵਿਆਜ ਦਰ))	$s < 0$ (ਮੁਢਲਾ ਘਾਟਾ)	$S > 0$ (ਮੁਢਲਾ ਵਾਧਾ)
$g-r > 0$ (ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ)	ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਸਿਫਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਿਰ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।	ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਸਿਫਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਥਿਰ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਬੱਚਤਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

³¹ ਡੋਮਰ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਮੈਚੋਰਟੀ ਪਰੇਫਾਈਲ, ਬਣਤਰ, ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ।

$g-r < 0$ (ਮੱਠਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ)	ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਕਰਜਾ ਕਿਸੇ ਸਥਿਰ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਏ ਬਗੈਰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।	ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾਗੀਣ ਸਥਿਤੀ
---------------------------------	--	--------------------

ਇਸ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਰਣੀ 1.38 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.38: ਡੋਮਰ ਮਾਡਲ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਜ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

ਸਾਲ	ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ (g)	ਅਸਲ ਵਿਆਜ (r)	$g-r$ (ਡੋਮਰ ਗੈਪ)	ਮੁਢਲਾ ਘਾਟਾ (-)/ ਵਾਧਾ (ਵਾਧੇ) (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਕਥਨ
2014-15	4.2	2.6	1.6	(-) 1,881	ਕਿਉਂਜੋ $g-r > 0$ ਅਤੇ $s < 0$; ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਕਰਜਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
2015-16	5.7	4.6	1.1	(-) 7,578	
2016-17	7.0	3.1	3.9	(-) 35,429	
2017-18	6.4	4.4	2.0	2,840	$g-r > 0$ ਅਤੇ $s > 0$; ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਕਰਜਾ ਸਿਵਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਥਿਰ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਬੱਚਤਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।
2018-19	5.9	4.2	1.7	247	

ਨੋਟ: ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਲਈ ਸਥਿਰ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਆਂਕੀ ਗਈ ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਅਸਲ ਵਿਆਜ ਦਰ, ਨੌਮੀਨਲ ਵਿਆਜ ਦਰ ਨੂੰ ਮੁਦਰਾ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਅਡਜਸਟ ਕਰਕੇ ਆਂਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2018-19 ਵਿੱਚ ਕਰਜੇ ਨੂੰ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ 40.61 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ 3.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੌਦਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਐਫ ਐਫ ਸੀ) ਦਾ ਕਰਜ ਸੀਮਾ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਟੀਚਾ 30.49 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ 3.00 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ 3 ਅਤੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਘਟਦਾ - ਵਧਦਾ ਰਿਹਾ।

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਭਾਵ 2014-15 ਤੋਂ 2016-17 ਵਿੱਚ ਮੁਢਲਾ ਘਾਟਾ ਸੀ ਜੋਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਜਦੋਂਕਿ $g-r$ (ਡੋਮਰ ਗੈਪ) ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਧਦਾ ਰੁਝਾਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਧਨਾਤਮਕ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਡੋਮਰ ਮਾਡਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਕ ਕਰਜਾ ਸਥਿਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੈਮਿਲਟਨ ਅਤੇ ਫਲੈਵਿਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਜ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਦਾ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (1986), ਜੋਕਿ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਲ, ਹਰ ਅਰੰਭਕ ਕਰਜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ

ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਕਰਜਾ ਝੱਲਣਯੋਗ ਹੈ। ਕਰਜਾ ਮੋੜਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

$$\sum_{i=0}^{\infty} \frac{E_{t+i}}{\prod_{j=1}^i (1+r_{t+j})} \leq \sum_{i=0}^{\infty} \frac{Y_{t+i}}{\prod_{j=1}^i (1+r_{t+j})} - (1+r_t)D_{t-1}$$

ਜਿੱਥੋਂ ਕਿ

$\sum E_{t+i}$ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਜੋੜ ਹੈ।

$\sum Y_{t+i}$ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦਾ ਜੋੜ ਹੈ।

D ਅੰਰਭਿਕ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਦਾ ਸਟਾਕ ਹੈ

$\prod(1+r_j)$ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.39 (ੳ) 2019-20 ਤੋਂ 2028-29 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ (ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ); ਅਤੇ ਕਰਜੇ ਦੇ ਸਟਾਕ (ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ (ਪੀ ਵੀ) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਚਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲ, ਭਾਵ ਕਿ 2007-08 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੈਮੀ ਲੌਗ ਮਾਡਲ ਆਫ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਚਕਾਂ ਦੇ ਪੀ ਵੀ 8.26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ³² ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਰ ਨਾਲ ਆਂਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਸਥਾਰਤ ਗਣਨਾ ਅੰਤਿਕਾ 1.8 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.39 (ੳ): ਹੈਮਿਲਟਨ ਅਤੇ ਫਲੈਵਿਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (1986) ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਜਾ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ (8.26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ)

(ਟੋਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਮੁਢਲਾ ਖਰਚਾ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਗੈਰ ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਬਕਾਇਆ ਜਨਤਕ ਕਰਜਾ	ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ* ਦੀ ਪੀ ਵੀ (E_{t+i})	ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ* ਦੀ ਪੀ ਵੀ (Y_{t+i})	ਅੰਰਭਿਕ ਕਰਜੇ ਦੀ ਪੀ ਵੀ $(1+r_t)D_{t-1}$, ਜਿੱਥੋਂ $r = 8.26$ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	ਆਰੰਭਿਕ ਕਰਜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪੀ ਵੀ	ਝੱਲਣਯੋਗ ਜੇਕਰ $5 \leq 8$ ਤਾਂ " ਹਾਂ", ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ " ਨਹੀਂ"
1	2	3	4	5	6	7	8 (6-7)	9
2018-19	62,871	63,118	1,79,130					
2019-20	77,118	65,364	1,93,659	19,79,320	15,00,245	1,93,926	13,06,319	ਨਹੀਂ
2020-21	86,267	72,338	2,20,903	20,65,694	15,58,800	2,09,656	13,49,145	ਨਹੀਂ
2021-22	96,501	80,055	2,51,980	21,50,053	16,15,220	2,39,150	13,76,070	ਨਹੀਂ

³² ਪਿਛਲੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਭਾਵ 2007-08 ਤੋਂ 2018-19 ਲਈ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਔਸਤ ਵਿਆਜ ਦਰ।

ਸਾਲ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਮੁਢਲਾ ਖਰਚਾ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਗੈਰ ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਬਕਾਇਆ ਜਨਤਕ ਕਰਜਾ	ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ* ਦੀ ਪੀ ਵੀ $(Et + i)$	ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ* ਦੀ ਪੀ ਵੀ $(Yt + i)$	ਅਰੰਭਿਕ ਕਰਜੇ ਦੀ ਪੀ ਵੀ $(1+r)D_{t-1}$, ਜਿੱਥੋਂ $r = 8.26$ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	ਆਰੰਭਿਕ ਕਰਜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪੀ ਵੀ	ਝੱਲਣਯੋਗ ਜੇਕਰ $5 <= 8$ ਤਾਂ " ਹਾਂ", ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ " ਨਹੀਂ"
1	2	3	4	5	6	7	8 (6-7)	9
2022-23	1,07,949	88,595	2,87,429	22,31,147	16,68,582	2,72,794	13,95,788	ਨਹੀਂ
2023-24	1,20,755	98,047	3,27,864	23,07,490	17,17,812	3,11,170	14,06,642	ਨਹੀਂ
2024-25	1,35,081	1,08,506	3,73,988	23,77,333	17,61,657	3,54,946	14,06,711	ਨਹੀਂ
2025-26	1,51,106	1,20,082	4,26,600	24,38,620	17,98,663	4,04,879	13,93,784	ਨਹੀਂ
2026-27	1,69,032	1,32,893	4,86,614	24,88,944	18,27,151	4,61,838	13,65,313	ਨਹੀਂ
2027-28	1,89,085	1,47,070	5,55,071	25,25,499	18,45,181	5,26,809	13,18,372	ਨਹੀਂ
2028-29	2,11,516	1,62,759	6,33,159	25,45,020	18,50,523	6,00,920	12,49,603	ਨਹੀਂ

ਸ੍ਰੋਤ: 2007-08 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਸਲ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

* ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 2019-20 ਤੋਂ 2028-29 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਗਲੇ 11-20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 1.39 (ੳ) ਵਿਚਲੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਜੋੜ $(Et + i)$ (ਕਾਲਮ ਨੰ. 5) ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊਜ਼ ਭਾਵ ਕਿ ਅਰੰਭਿਕ ਕਰਜੇ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ $((1+r)D_{t-1})$ (ਕਾਲਮ ਨੰ. 8) ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ $(Yt + i)$, ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਭਾਵ 2019-20 ਤੋਂ 2028-29 ਦੌਰਾਨ ਕਰਜਾ ਗੈਰ ਝੱਲਣਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇ।

ਸਾਰਣੀ 1.39 (ਅ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਲ 2019-20 ਅਤੇ ਸਾਲ 2020-21 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਉਪਰੰਤ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ 2018-19 ਵਿੱਚ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਸਾਲ 2019-20 ਵਿੱਚ 7.00 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ 6.79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਚਕਾਂ ਦੇ ਪੀ ਵੀ ਆਂਕਣ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਦਰ 8.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ³³ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

³³ 2007-08 ਤੋਂ 2019-20 ਅਤੇ 2020-21 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਔਸਤ ਵਿਆਜ ਦਰ।

ਸਾਰਣੀ 1.39 (ਅ): ਹੈਮਿਲਟਨ ਅਤੇ ਫਲੈਵਿਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (1986) ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ (8.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ)

(ਟੈਕਰੇਡਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਮੁਢਲਾ ਖਰਚਾ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	ਪ੍ਰਜੈਕਟਿਡ ਬਕਾਇਆ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ	ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ* ਦੀ ਪੀ ਵੀ ($Et + i$)	ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ* ਦੀ ਪੀ ਵੀ ($Yt + i$)	ਅਰੰਭਿਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੀ ਵੀ $(1+r)^{D_{t-1}}$ ਜਿੱਥੇ ਕਿ $r = 8.06$ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	ਆਰੰਭਿਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪੀ ਵੀ	ਝੱਲਣਯੋਗ ਜੇਕਰ $5 \leq 8$ ਤਾਂ " ਹਾਂ ", ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ " ਨਹੀਂ "
1	2	3	4	5	6	7	8 (6-7)	9
2018-19	62,871	63,118	1,79,130					
2019-20	77,118	65,364	1,93,659	20,22,276	15,31,808	1,93,568	13,38,240	ਨਹੀਂ
2020-21	86,267	72,338	2,20,903	21,08,153	15,89,907	2,09,268	13,80,638	ਨਹੀਂ
2021-22	96,501	80,055	2,51,980	21,91,803	16,45,716	2,38,708	14,07,007	ਨਹੀਂ
2022-23	1,07,949	88,595	2,87,429	22,71,962	16,98,306	2,72,290	14,26,016	ਨਹੀਂ
2023-24	1,20,755	98,047	3,27,864	23,47,132	17,46,594	3,10,595	14,35,999	ਨਹੀਂ
2024-25	1,35,081	1,08,506	3,73,988	24,15,556	17,89,323	3,54,290	14,35,033	ਨਹੀਂ
2025-26	1,51,106	1,20,082	4,26,600	24,75,169	18,25,036	4,04,131	14,20,905	ਨਹੀਂ
2026-27	1,69,032	1,32,893	4,86,614	25,23,561	18,52,052	4,60,984	13,91,067	ਨਹੀਂ
2027-28	1,89,085	1,47,070	5,55,071	25,57,928	18,68,435	5,25,836	13,42,599	ਨਹੀਂ
2028-29	2,11,516	1,62,759	6,33,159	25,75,012	18,71,961	5,99,810	12,72,151	ਨਹੀਂ

ਸੋਤ: 2007-08 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਸਲ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ), ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

* ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 2019-20 ਤੋਂ 2028-29 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਗਲੇ 11-20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਇੰਜ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2019-20 ਅਤੇ ਸਾਲ 2020-21 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਘਟ ਰਹੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਕਾਰਣ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਘੱਟ ਦਰ ਲਾਉਣ ਤੇ ਵੀ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਭਾਵ 2019-20 ਤੋਂ 2028-29 ਦੌਰਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਗੈਰ ਝੱਲਣਯੋਗ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਰਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਧਾਰ ਲੈਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਣਕਿਆਸੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ³⁴ ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਣਕਿਆਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ/ ਸਥਿਰਤਾ³⁵ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

³⁴ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

³⁵ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਗਾਊਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।

1.10.3 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 293(3) ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਅਜੇ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਖਰਚ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਉਧਾਰ ਸੀਮਾ ₹15,200 ਕਰੋੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ (ਮਾਰਚ 2018) ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਰੀਮੈਂਟਲ ਉਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਰੱਖਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ। ਅੱਗੋਂ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ 2017-18 ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਉਧਾਰ ਸੀਮਾ (ਭਾਵ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ) ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ 2018-19 ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਲ ਇਸ ਅਣਵਰਤੀ ਉਧਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ।

ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ 6 ਭਾਵ ਉਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨਕਰੀਮੈਂਟਲ ਉਧਾਰ ₹16,765 ਕਰੋੜ (ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ) ਸਨ ਜੋਕਿ ₹16,677 ਕਰੋੜ³⁶ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਉਧਾਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ₹88 ਕਰੋੜ (0.53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵੱਧ ਸੀ।

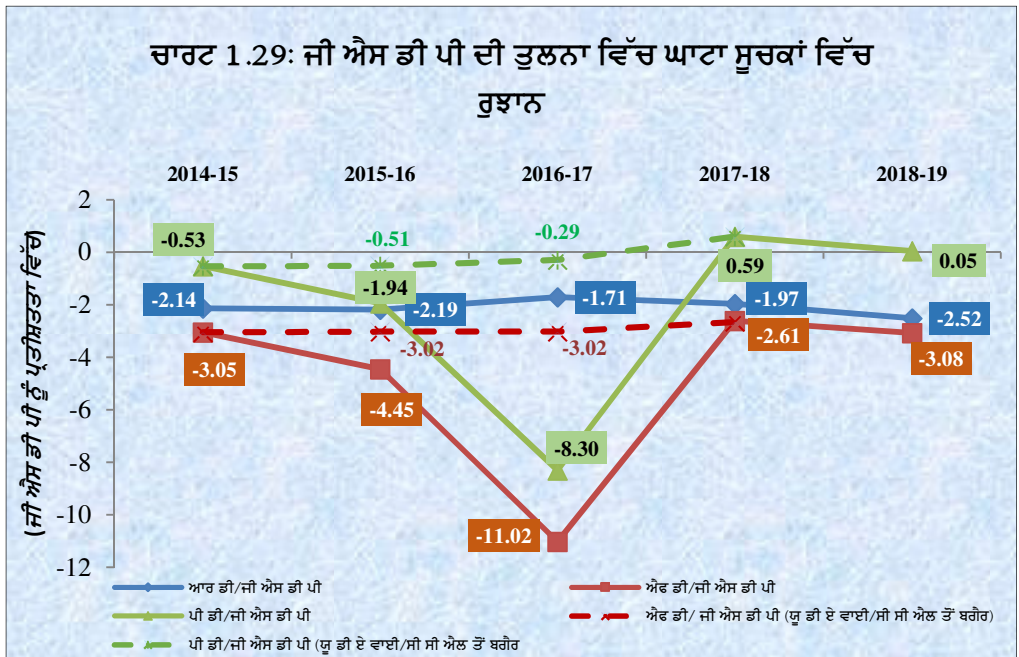
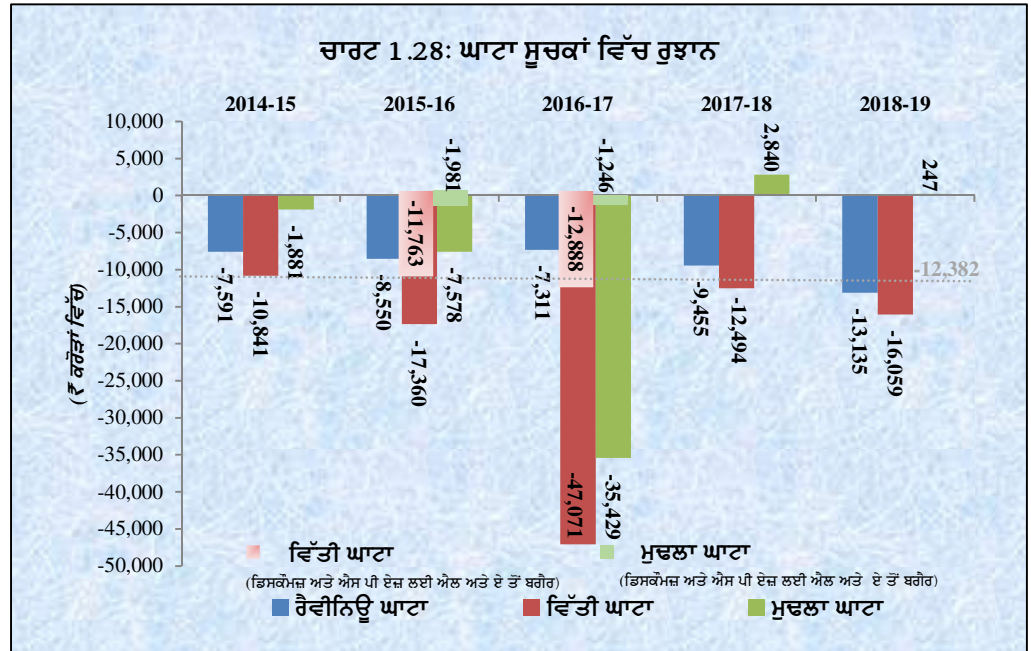
1.11 ਵਿੱਤੀ ਅਸੰਤੁਲਨ

ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਵਿੱਤੀ ਮਾਪਦੰਡ-ਰੈਵੀਨਿਊ, ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਘਾਟਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿੱਤੀ ਅਸੰਤੁਲਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜੇ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਘਾਟੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸਮਝ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ, ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਜੁਟਾਏ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਇਸਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੰਕੇਤ ਹਨ।

1.11.1 ਘਾਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨ

ਚਾਰਟ 1.28 ਅਤੇ 1.29 ਸਾਲ 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਘਾਟਾ ਸੂਚਕਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

³⁶ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ₹15,200 ਕਰੋੜ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਉਧਾਰ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਸਾਲ 2017-18 ਲਈ ₹1,477 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਣਵਰਤੀ ਉਧਾਰ ਸੀਮਾ ਸਮੇਤ।

ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ਜਿਹੜਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹7,591 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 2.14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹13,135 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 2.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਹੋ ਗਿਆ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ (1.97 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ 2018-19 ਵਿੱਚ (2.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਵੱਧ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਏਜੰਸੀ (ਪੁੱਡਾ) ਨੇ ₹2,000 ਕਰੋੜ³⁷ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਚੁੱਕੇ ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੱਦ “6003-ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ” ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਮੁੱਖ ਮੱਦ “0075 - ਫੁੱਟਕਲ ਆਮ ਸੇਵਾਵਾਂ” ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਲ 2013-18 ਦੌਰਾਨ ₹1,868.25 ਕਰੋੜ³⁸ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਲ 2013-14, 2014-15, 2015-16, 2016-17 ਅਤੇ 2017-18 ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੱਦ 2216-ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ, 02-ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ, 190-ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ, 01-ਪੁੱਡਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ, 50-ਹੋਰ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਧੀਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵੱਜੋਂ ਇੰਦਰਾਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ₹518 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੁੜ-ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਉਧਾਰਾਂ ਭਾਵ ਇਸ ਦੇ ਕੁੱਲ ਰੀਸੋਰਸ ਗੈਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹3,565 ਕਰੋੜ (29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ₹12,494 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 2.61 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਕੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ₹16,059 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 3.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਹੋ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੰਤੂ, 2015-16 ਅਤੇ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ, ਡਿਸਕੌਮਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3.02 ਅਤੇ 3.01 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਂਕਿਆ ਗਿਆ।

ਮੁਢਲਾ ਘਾਟਾ, ਜਿਹੜਾ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ (ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ) ਦੀ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹1,881 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 0.53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਸਾਲ 2016-17 ਵਿੱਚ ₹35,429 ਕਰੋੜ³⁹ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 8.30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂਕਿ, ਸਾਲ 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹2,840 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 0.59 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ₹247 ਕਰੋੜ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 0.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਵਾਧਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

³⁷ 2012-13 ਵਿੱਚ ₹1,000 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 2013-14 ਵਿੱਚ ₹1,000 ਕਰੋੜ।

³⁸ 2013-14 ਵਿੱਚ ₹176.88 ਕਰੋੜ, 2014-15 ਵਿੱਚ ₹466.68 ਕਰੋੜ, 2015-16 ਵਿੱਚ ₹495.26 ਕਰੋੜ, 2016-17 ਵਿੱਚ ₹362.49 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 2017-18 ਵਿੱਚ ₹366.94 ਕਰੋੜ।

³⁹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੋ 40 (6) ਪੀ ਐਫ-1/2009 ਭਾਗ-II ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ 2016 ਅਨੁਸਾਰ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੌਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਲਏ ₹5,769 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਆਂਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਸੀ।

1.11.1.1 ਪ੍ਰਭਾਵਿਕ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ, ਸੰਚਿਤ ਸਿਕਿੰਗ ਫੰਡ, ਗਾਰੰਟੀ ਰਿਡੰਪਸ਼ਨ ਫੰਡ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਅਧੀਨ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਗਲਤ ਇੰਦਰਾਜ ਕਾਰਣ, ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੋਵੇਂ ₹556.56 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਘੱਟ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 1.40 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.40 ਪ੍ਰਭਾਵਿਕ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ

ਵੇਰਵੇ	ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ (ਘੱਟ ਦਰਸਾਇਆ(+)/ ਵੱਧ ਦਰਸਾਇਆ(-)) (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ (ਘੱਟ ਦਰਸਾਇਆ(+)/ ਵੱਧ ਦਰਸਾਇਆ (-)) (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)		ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	
			ਆਰ ਡੀ/ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	ਐਫ ਡੀ/ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	ਆਰ ਡੀ/ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	ਐਫ ਡੀ / ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ
ਸੰਚਿਤ ਸਿਕਿੰਗ ਫੰਡ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ	975.76	975.76	2.52	3.08	2.62	3.18
ਗਾਰੰਟੀ ਰਿਡੰਪਸ਼ਨ ਫੰਡ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ	98.80	98.80				
ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਅਧੀਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਗਲਤ ਇੰਦਰਾਜ (ਪੁੱਛਾ)	(-)518.00	(-)518.00				
ਜੋੜ	556.56	556.56				

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਉਪਰ ਲਿਖਤ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ 0.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

1.11.2 ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਭਾਗ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੱਧਤੀ

ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੱਧਤੀ ਸਾਰਣੀ 1.41 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.41 : ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਭਾਗ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੱਧਤੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀ ਬਣਤਰ	(-)10,841	(-)17,360	(-)47,071	(-)12,494	(-)16,059
1. ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ	(-)7,591	(-)8,550	(-)7,311	(-) 9,455	(-) 13,135
2. ਨਿਰੋਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	(-)3,117	(-)3,059	(-)4,346	(-) 2,352	(-) 2,412
3. ਨਿਰੋਲ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	(-)133	(-)5,751	(-)35,414	(-) 687	(-) 512
ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੱਧਤੀ					
1. ਮਾਰਕੀਟ ਉਧਾਰ	7,685	9,199	12,144	13,349	17,053
2. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ	283	(-)49	327	125	940

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
3. ਐਨ ਐਸ ਐਸ ਐਫ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਕਿਓਰਟੀਆਂ	925	1,579	(-)1,804	(-)1,742	(-)1,801
4. ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ	(-)745	5,648	34,749	(-)702	(-)1,865
5. ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਪੀ ਐਫ, ਆਦਿ	1,735	1,110	1,233	1,126	1,264
6. ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	(-)402	114	115	(-)180	290
7. ਸਸਪੈਂਸ ਅਤੇ ਫੁੱਟਕਲ	(-)288	5	17	(-)27	120
8. ਰੈਮੀਟੈਂਸਜ਼	3	3	0	(-)12	11
9. ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ	650	(-)126	758	650	883
10. ਸਮੁੱਚਾ ਘਾਟਾ	9,846	17,483	47,539	12,587	16,895
11. ਕੈਸ਼ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ/ਘਾਟਾ	995	(-)123	(-)410	(-)93	(-)836
12. ਕੁੱਲ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ	10,841	17,360	47,071	12,494	16,059

ਸ੍ਰੋਤ : ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਉਧਾਰਾਂ (₹17,053 ਕਰੋੜ), ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਆਦਿ (₹1,264 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ (₹883 ਕਰੋੜ) ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1.11.3 ਘਾਟੇ/ਵਾਧੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ

ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ (ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਸਮੇਤ) ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਖਪਤ ਲਈ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਉਚੇਰੀ ਰੇਸ਼ੋ, ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਪਤੀ ਅਧਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਖੁਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਧਾਰਾਂ (ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ) ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਢਲੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ (ਸਾਰਣੀ 1.43) ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਟਾ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੂੰਜੀਗਤ ਲੇਖੇ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਕਰਕੇ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ: 1.42 : 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਭਾਗ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2015-16	2016-17	2016-17	2017-18	2018-19
ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀ ਬਣਤਰ	10,841	17,360	11,763*	47,071#	12,888*	12,494	16,059
1. ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ	(-)7,591 (70.02)	(-) 8,550 (49.25)	(-)8,550 (72.69)	(-)7,311 (15.53)	(-)7,311 (56.73)	(-)9,455 (75.68)	(-)13,135 (81.79)
2. ਨਿਰੋਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	(-)3,117 (28.75)	(-)3,059 (17.62)	(-)3,059 (26.00)	(-)4,346 (9.23)	(-)4,346 (33.72)	(-) 2,352 (18.83)	(-)2,412 (15.02)
3. ਨਿਰੋਲ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	(-)133 (1.23)	(-)5,751 (33.13)	(-)154 (1.31)	(-) 35,414 (75.24)	(-)1,231 (9.55)	(-) 687 (5.49)	(-)512 (3.19)

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ

* ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਲੀ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੌਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ₹5,597 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ 40(6) PF-1/2009 ਭਾਗ-II ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ 2016 ਅਨੁਸਾਰ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਲੀ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੌਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਲਏ ₹5,769 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਆਂਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਵਿੱਚ 2015-16 ਲਈ ₹4,263 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ 2016-17 ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

\$ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਲੀ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੌਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ₹4,263 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਲੇਖਿਆਂ ਲਈ ₹29,920 ਕਰੋੜ, ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ।

ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਰੈਵਿਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ 2014-15 ਵਿੱਚ 70.02 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2016-17 ਵਿੱਚ 15.53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਚੋਖਾ ਵਧ ਕੇ 81.79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂਕਿ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਡਿਸਕੌਮਜ਼ ਦਾ ਕਰਜਾ ਅਪਨਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਨ ਲਈ, ਕਰਜੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੇ ਇਕੋ ਵਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਰੈਵਿਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ 2016-17 ਦੌਰਾਨ 56.73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ 28.75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 15.02 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ।

2018-19 ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਕਰਜੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ 3.19 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਿਹਾ ਜੋਕਿ 2014-15 ਦੌਰਾਨ 1.23 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ (2015-16 ਅਤੇ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਅਤੇ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਅਧੀਨ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਰੈਵਿਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ 57 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਸੀ। ਰੈਵਿਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦੇ ਇਸ ਜਿਆਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਮੁਖ ਕਾਰਣ ਸਬਸਿਡੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਸੀ ਜੋਕਿ 2009-19 ਦੌਰਾਨ ਰੈਵਿਨਿਊ ਘਾਟੇ ਦਾ 47 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 102 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਕਾਰਣ, ਸਬਸਿਡੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋਕਿ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦਾ 38 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਕੁਲ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ 63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 97 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹੀ।

ਸਾਰਣੀ 1.43 : 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਢਲੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ*	ਰੈਵਿਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	ਮੁੱਢਲਾ-ਰੈਵਿਨਿਊ ਖਰਚਾ	ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	ਕਰਜੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	ਕੁੱਲ ਮੁਢਲਾ ਖਰਚਾ	ਮੁਢਲਾ-ਰੈਵਿਨਿਊ ਘਾਟਾ (-)/ ਵਾਧਾ (+)	ਮੁੱਢਲਾ ਘਾਟਾ (-)/ ਵਾਧਾ (+)
1	2	3	4	5	6	7= (4+5+6)	8=(3-4)	9=(2-7)
2014-15	39,161	39,023	37,654	3,118	270	41,042	(+)1,369	(-)1,881
2015-16	41,741	41,523	40,291	3,059	5,969	49,319	(+)1,232	(-)7,578
2016-17	48,166	47,985	43,654	4,346	41,364	89,364	(+)4,331	(-)35,429*
2017-18	53,083	53,010	47,131	2,352	760	50,243	(+)5,879	(+)2,840
2018-19	63,118	62,269	59,098	2,412	1,361	62,871	(+)3,171	(+)247

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤੀ ਲੇਖੇ

*ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ 40(6) PF-I/2009 ਭਾਗ-II ਸਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ 2016 ਅਨੁਸਾਰ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੌਮ ਦਾ ਕਰਜਾ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਲਏ ₹5,769 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਆਂਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆ 61.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਢਲੇ ਰੈਵਿਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਨ।

ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹1,881 ਕਰੋੜ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਘਾਟਾ, 2017-18 ਵਿੱਚ ₹2,840 ਕਰੋੜ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ ਜੋ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹247 ਕਰੋੜ ਸੀ।

1.12 ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੀ, ਸਾਲ 2017-18 ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ, ਸਾਰਣੀ 1.44 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.44 ਮੁੱਖ ਪੈਰਾਮੀਟਰਜ਼

ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਕੇਤ	ਉਹ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਿਗਾਹ ਰਖਣੀ ਬਣਦੀ
↑ ਕਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿੱਚ 13 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ	↓ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ 24 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ
↑ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ₹776 ਕਰੋੜ (1,063 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਵਾਧਾ	↓ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ 29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਜੋ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 3.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।
↑ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ ₹10,220 ਕਰੋੜ (34.58 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧਿਆ	↓ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟੇ ਤੇ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ 28 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਵਧਿਆ

1.13 ਸਿੱਟੇ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ₹9,260 ਕਰੋੜ (17.46 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਣਿਆ ₹7,129 ਕਰੋੜ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ ₹79,177 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ, ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦਾ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਸਾਲ 2017-18 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ੋ 2014-15 ਵਿੱਚ 29.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 24.46 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ। ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਖਰਚਾ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਿਹਾ।

2014-19 ਦੌਰਾਨ ਉਧਾਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਗਏ ਉਧਾਰਾਂ (35-73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ (20-25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਉਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ 5-10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਫੰਡ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ/ਵਿਕਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਚਾਲੂ ਖਪਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਉਧਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ₹13,135 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 2.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਇਹ 2017-18 ਨਾਲੋਂ, ਜਦੋਂ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 1.97 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ, ਤੋਂ ਉਚੇਰਾ ਸੀ। ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 3.08 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਮੁਢਲਾ ਵਾਧਾ ₹247 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜੋ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦਾ 0.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਅਧਿਆਇ II

ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ

ਬਜਟਰੀ ਕੰਟਰੋਲ

ਅਧਿਆਇ II

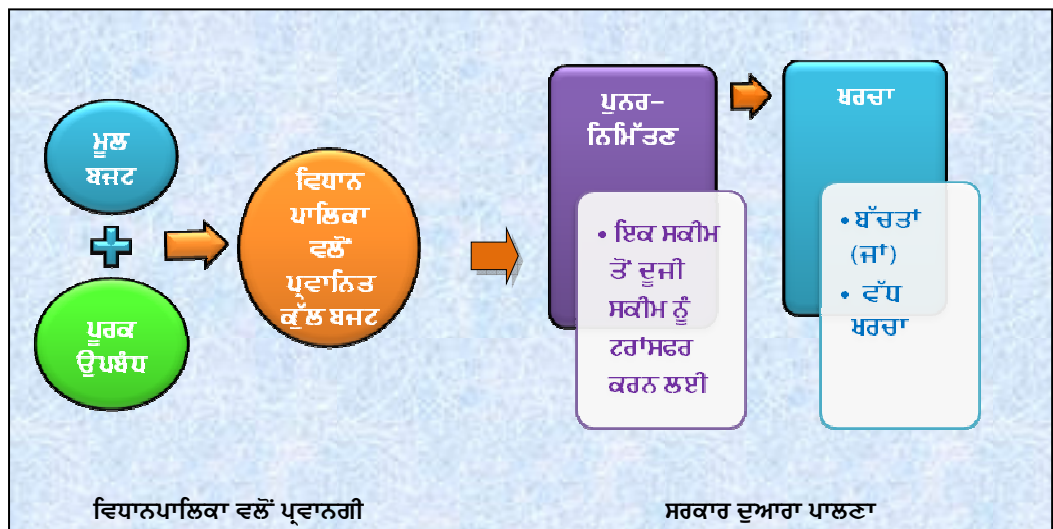
ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਬਜਟਰੀ ਕੰਟਰੋਲ

2.1 ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਮਿੱਤਣ ਐਕਟ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਵੋਟਡ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰਜਡ ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੋਟਡ ਅਤੇ ਚਾਰਜਡ ਖਰਚੇ ਦੇ ਲੇਖੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਬੱਜਟ ਅਨੁਮਾਨ, ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ, ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਨਿਮਿੱਤਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਮਿੱਤਣ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਿਤ, ਬਜਟ ਦੀਆਂ ਚਾਰਜਡ ਅਤੇ ਵੋਟਡ ਦੋਵੇਂ ਮੱਦਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਦੇ ਅਸਲ ਖਰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ ਵਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਬਜਟਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ।

ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਜਟ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਡਾਟਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਚਾਰਟ 2.1)।

ਚਾਰਟ 2.1 : ਬਜਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਫਲੋਅ ਚਾਰਟ

ਸ੍ਰੋਤ : ਬਜਟ ਮੈਨੂਅਲ ਅਤੇ ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਤੇ ਅਧਾਰਤ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਖਰਚਾ ਨਿਮਿੱਤਣ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਖਰਚਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ, ਵਿਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

2.1.1 ਬਜਟ ਅਧੀਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ

- ਚਾਰਜਡ ਅਤੇ ਵੋਟਡ : ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਭਾਵ ਚਾਰਜਡ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵੋਟਡ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਰਜਡ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੋਟ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
- ਸਰਕਾਰੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (i) ਪੂੰਜੀਗਤ ਲੇਖਾ¹, (ii) ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੇਖਾ² ਅਤੇ (iii) ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ³।

2.2 ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ 42 ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਲਈ, ਬਜਟਰੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸਥਿਤੀ ਸਾਰਣੀ 2.1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.1: ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਖਰਚਾ

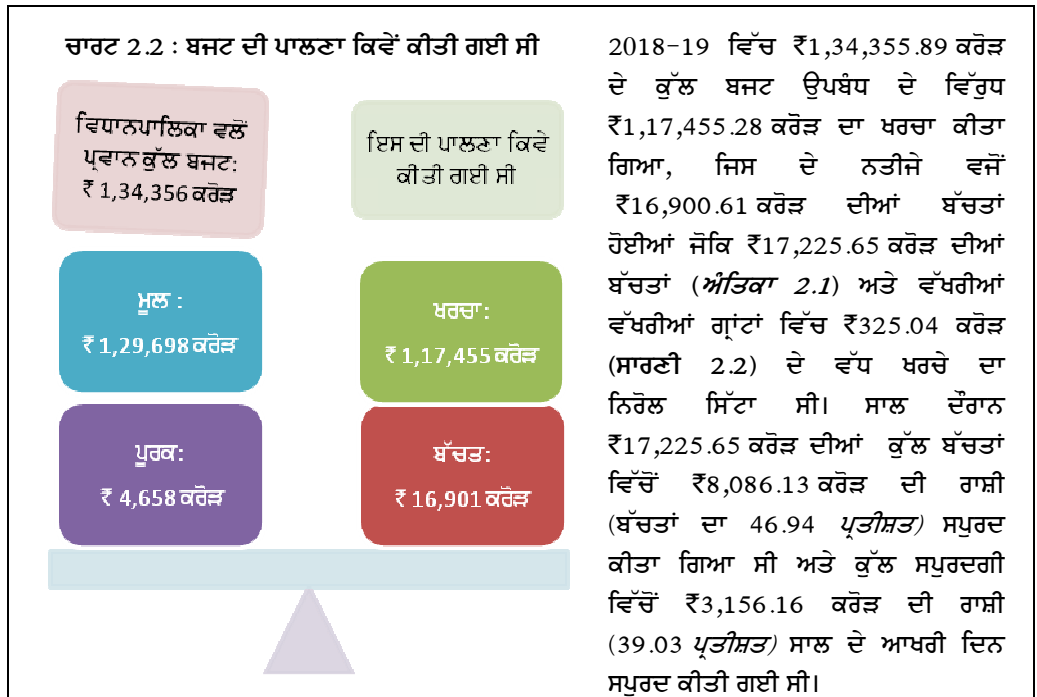
(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਖਰਚੇ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਨਿਮਿੱਤਣ		ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ	ਅਸਲ ਖਰਚਾ ¹	ਬੱਚਤ (-)/ ਵੱਧ (+)	ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ		
	ਮੂਲ	ਪੂਰਕ				ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ	ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ, 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਕੀਤੀ	
							ਰਾਸ਼ੀ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ
1	2	3	4=(2+3)	5	6=(4-5)	7	8	9=(8/7x100)
ਵੋਟਡ								
ਰੈਵੀਨਿਊ	69,914.06	1,003.89	70,917.95	59,243.24	(-)11,674.71	6,279.70	2,007.46	31.97
ਪੂੰਜੀਗਤ	6,385.32	289.79	6,675.11	2,591.97	(-)4,083.14	1,772.00	1,119.93	63.20
ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	851.05	780.04	1,631.09	1,361.05	(-)270.04	28.45	28.45	100.00
ਕੁੱਲ ਵੋਟਡ	77,150.43	2,073.72	79,224.15	63,196.26	(-) 16,027.89	8,080.15	3,155.84	39.06
ਚਾਰਜਡ								
ਰੈਵੀਨਿਊ	16,437.21	71.21	16,508.42	16,488.09	(-)20.33	5.98	0.32	5.35
ਪੂੰਜੀਗਤ	0	0	0	0	0	0	0	0
ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ	36,109.99	2,513.33	38,623.32	37770.93	(-)852.39	0	0	0
ਕੁੱਲ ਚਾਰਜਡ	52,547.20	2,584.54	55,131.74	54,259.02	(-) 872.72	5.98	0.32	5.35
ਕੋਟੀਜ਼ੇਸੀ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਿਮਿੱਤਣ	0	0	0	0	0	0	0	0
ਕੁੱਲ ਜੋੜ	1,29,697.63	4,658.26	1,34,355.89	1,17,455.28	(-) 16,900.61	8,086.13	3,156.16	39.03

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

- ¹ ਪੂੰਜੀਗਤ ਲੇਖਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੰਜਾਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ, ਪੁਲਾਂ, ਇਮਾਰਤਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਵਿਛਾਉਣਾ, ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਦਾ ਲੇਖਾ ਹੈ।
- ² ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੇਖਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਾਂ ਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਫੀਸਾਂ, ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਪੈਨਲਟੀਆਂ, ਆਦਿ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਚਲੰਤ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਸ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਲੇਖਾ ਹੈ।
- ³ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ, ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਲੇਖਾ ਹੈ।
- ⁴ ਇਹ ਖਰਚਾ, ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੈਵੀਨਿਊ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ₹327.62 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ₹179.74 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦਾ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਵਜੋਂ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੈ।

2.2.1 ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ : 2018-19

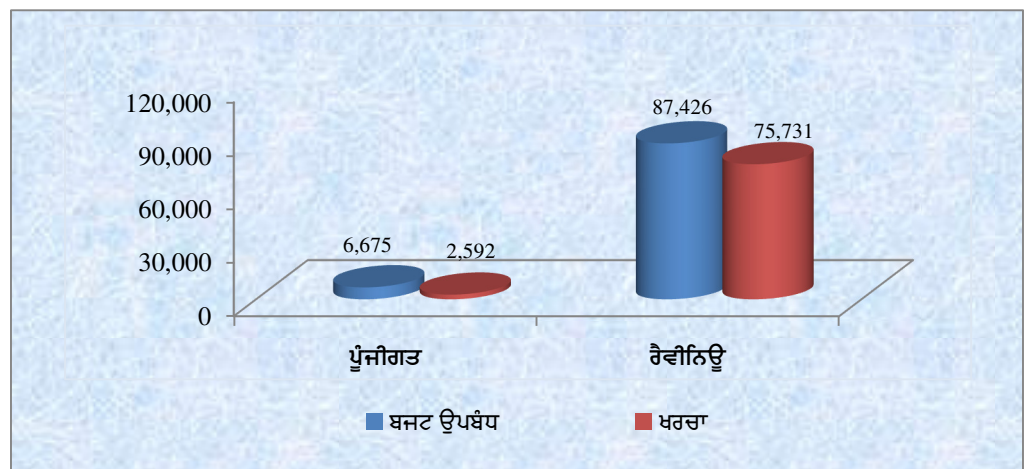
ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

2.2.2 ਪੂੰਜੀਗਤ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ

ਪੂੰਜੀਗਤ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੇਖੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ (ਚਾਰਟ 2.3)। ਪੂੰਜੀਗਤ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਕੇਵਲ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਖਰਚਾ (₹75,731.33 ਕਰੋੜ) ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ (₹ 87,426.37 ਕਰੋੜ) ਨਾਲੋਂ 13.38 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘੱਟ ਸੀ।

ਚਾਰਟ 2.3 : ਪੂੰਜੀਗਤ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਸ਼ੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਖਰਚਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

2.3 ਵਿੱਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਬਜਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਫਲੋਅ ਚਾਰਟ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਚਾਰਟ 2.4 : ਬਜਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਫਲੋਅ ਚਾਰਟ

ਸ੍ਰੋਤ: ਪੰਜਾਬ ਬਜਟ ਮੈਨੂਅਲ

ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :

2.3.1 ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 204 ਅਨੁਸਾਰ, ਸਵਾਏ ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਨਿਮਿੱਤਣ ਦੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਧਨ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਢਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅੱਗੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 205 ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਕਰਵਾਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਅਧੀਨ ਖਰਚੇ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੰਤੂ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਦੀ ਇਹ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਚਰਚਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.2: ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਕਰਵਾਉਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ	ਕੁੱਲ ਗ੍ਰਾਂਟ/ਨਿਮਿੱਤਣ	ਖਰਚਾ	ਵੱਧ ਖਰਚਾ
ਵੋਟਡ ਗ੍ਰਾਂਟ					
1	10	ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੋਜ਼ਾਸਨ (ਪੂੰਜੀਗਤ)	0.00	7.77	7.77
2	21	ਲੋਕ ਨਿਗਮਾਣ (ਰੈਵੀਨਿਊ)	659.68	975.43	315.75
ਚਾਰਜਡ ਨਿਮਿੱਤਣ					
3	9	ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼ (ਰੈਵੀਨਿਊ)	0.04	0.57	0.53
4	21	ਲੋਕ ਨਿਗਮਾਣ (ਰੈਵੀਨਿਊ)	1.84	2.83	0.99
ਜੋੜ			661.56	986.60	325.04

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ₹325.04 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵੱਧ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2017-18 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅੱਠ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਨੌਂ ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ₹36,944.24 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੀਤੀ ਵੱਧ ਵੰਡ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਲੋਂ ਨਿਯਮਿਤ

ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਜੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 204 ਅਤੇ 205 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਏ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਨਿਮਿੱਤਣ ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਧਨ ਰਾਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਢਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਬਜਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

2.3.2 ਨਿਰੰਤਰ ਵੱਧ ਖਰਚਾ

ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ (ਸਾਰਣੀ 2.3) ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ₹10 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਸੀ। ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ (ਲੜੀ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3) ਵਿੱਚ, 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੱਜਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਰਣੀ 2.3: ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਨਿਰੰਤਰ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ				
		2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
	ਰੋਵੀਨਿਊ-ਵੋਟਡ					
	08-ਵਿੱਤ					
1	2071-ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭ 01-ਸਿਵਲ 101-ਸੁਪਰਐਨੂਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਅਲਾਊਂਸਜ਼ 01-ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭ	407.74	664.92	697.98	616.95	290.39
	21-ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ					
2	2059-ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ 80-ਜਨਰਲ 001-ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 07-ਜਨ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਅਮਲਾ ਚਾਰਜਿਜ਼	97.77	108.53	136.71	146.84	97.58
3	3054-ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲ 80-ਜਨਰਲ 001-ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 01- ਮੁੱਖ ਮੱਦ 3054- ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਅਧਾਰ ਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਅਮਲਾ ਚਾਰਜਿਜ਼	19.79	135.53	94.10	141.29	169.87

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਨਿਰੰਤਰ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਜਟਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਸੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰਕ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵੱਧ ਖਰਚਾ, ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਉਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਵੋਟ ਲਏ ਗਏ ਖਰਚੇ ਨੂੰ, ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ

ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਵਾਏ ਕਿਸੇ ਘੋਰ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਮਾਮਲਿਆਂ) ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਤੋਂ ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ।

2.3.3 ਬਜਟਰੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਸਿੱਟਾ

2.3.3.1 ਗੈਰ-ਵਿਵਹਾਰਕ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ₹1,29,697.63 ਕਰੋੜ ਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਮੂਲ ਬਜਟ ਸੋਧਕੇ ₹1,27,415.49 ਕਰੋੜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ₹1,16,947.93 ਕਰੋੜ ਦਾ ਅਸਲ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੂਲ ਬਜਟ, ਸੋਧਿਆ ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਰਣੀ 2.4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 2.4: 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਮੂਲ ਬਜਟ, ਸੋਧਿਆ ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਖਰਚਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਮੂਲ ਬਜਟ	73,592.76	79,313.87	86,386.96	1,18,237.90	1,29,697.63
ਸੋਧਿਆ ਅਨੁਮਾਨ	74,930.95	78,599.78	1,44,513.99	1,12,797.42	1,27,415.49
ਅਸਲ ਖਰਚਾ*	73,076.92	81,152.63	1,33,449.76	1,00,546.55	1,16,947.93
ਬੱਚਤ/ਵਾਧੂ (-)	1,854.03	(-)2,552.85	11,064.23	12,250.87	10,467.56

ਸ੍ਰੋਤ: ਸਾਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

* ਇਹ ਖਰਚਾ ਨਿਮਿਤੱਠ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦਾ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀ ਵਜੋਂ ਸਮਾਯੋਜਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ₹1,22,922.58 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸੋਧਕੇ ₹1,25,089.59 ਕਰੋੜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ₹1,15,216.15 ਕਰੋੜ ਉਗਰਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 2.5 ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 2.5: ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਮੂਲ ਬਜਟ	71,751.86	78,085.37	85,595.27	1,05,514.84	1,22,922.58
ਸੋਧਿਆ ਅਨੁਮਾਨ	72,595.75	77,263.65	1,35,402.81	1,02,679.77	1,25,089.59
ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ	70,384.06	80,170.13	1,31,793.88	99,082.19	1,15,216.15
ਅੰਤਰ	2,211.69	(-)2,906.48	3,608.93	3,597.58	9,873.44

ਸ੍ਰੋਤ: ਸਾਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

2.3.3.2 ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਵਿਵਹਾਰਕ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਜਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਨਿਯਮ 4.2 ਅਨੁਸਾਰ, ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੰਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਸਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੋਧ ਆਮ ਕਰਕੇ ਸਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਬਕਾਇਆ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਇਸਦੇ ਵਧਣ ਜਾਂ ਘਟਣ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦਰ ਤੇ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੰਜ, ਅਨੁਮਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨੇ ਸਹੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ 2018-19 ਲਈ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਲਈ ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ₹9,929.97 ਕਰੋੜ ਸਨ ਜਦੋਂਕਿ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ₹7,582.29 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ₹2,347.68 ਕਰੋੜ ਘੱਟ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ₹44,750.72 ਕਰੋੜ ਪਰਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ₹31,574.28 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ₹13,176.44 ਕਰੋੜ ਘੱਟ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ 2.6 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 2.6: ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਵੇਰਵਾ	ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ	ਅਸਲ	ਅੰਤਰ
2014-15	ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	33,960.89	30,273.17	3,687.72
	ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	2,973.05	2,879.73	93.32
2015-16	ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	36,523.50	34,699.38	1,824.12
	ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	4,061.88	2,650.27	1,411.61
2016-17	ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	39,851.55	37,346.39	2,505.16
	ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	6,260.58	5,863.20	397.38
2017-18	ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	46,107.34	30,423.25	15,684.09
	ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	5,096.18	4,318.39	777.79
2018-19	ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	44,750.72	31,574.28	13,176.44
	ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	9,929.97	7,582.29	2,347.68

ਸ੍ਰੋਤ : ਸਾਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

2.3.3.3 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੜਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸੜਕ ਫੰਡ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੱਦ '1601-ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ' ਅਧੀਨ ਇੰਦਰਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੱਦਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ, ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3.4 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੱਦ '3054-ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਾਂ' ਰਾਹੀਂ ਡੈਬਿਟ ਕਰਕੇ, ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਮੁੱਖ ਮੱਦ '8449-ਹੋਰ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ, 103 ਕੇਂਦਰੀ ਸੜਕ ਫੰਡ ਤੋਂ ਸਬਵੈਨਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੱਦ 1601 ਅਤੇ 3054 ਦਾ ਇਹ ਇਕੱਠਾ ਸੰਚਾਲਨ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਗੈਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੱਦ 3054 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਜਟ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 2.3.5 (ਅੰਤਿਕਾ 2.2 ਦੇ ਲੜੀ ਨੰ. 21) ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2.3.3.4 ਨਵੀਂ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਪੰਜਾਬ ਬਜਟ ਮੈਨੂਅਲ (ਮੈਨੂਅਲ) ਦਾ ਪੈਰਾ 5.1 (I) (ਏ) ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੋਟ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, 'ਨਵੇਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੂਚੀ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਮੈਨੂਅਲ ਦਾ ਪੈਰਾ 5.1(I) (ਡੀ) ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਣ-ਆਵਰਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਯੋਗਦਾਨ ਜਾਂ ਦਾਨ ਨੂੰ ਵੀ, ਨਵੇਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਚਾਲੂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਪੂਰਕ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਮੈਨੂਅਲ ਦਾ ਪੈਰਾ 1.8 ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਨਵੇਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੂਚੀ' ਨੂੰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਉਪਲੱਭਯਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 15.4 ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵੋਟ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਵੀਂ ਸੇਵਾ ਤੇ ਕੀਤਾ ਖਰਚਾ, ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਬੇਨਿਯਮੀ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਖਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਲੈ ਕੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਨਵੀਂਆਂ ਆਇਟਮਾਂ ਦੇ ਦੋ ਉਦਾਹਰਣ (ਸਾਰਣੀ 2.7) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ₹30.48 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ, ਦਾ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੱਜੋਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਬਜਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.7: ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੰ.	ਵਰਗੀਕਰਣ	ਰਾਸ਼ੀ
1	11	2210-01-001-01-31- ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਨਰਲ (ਤਨਖਾਹ)	29.48
2	33	2052-092-35-99-36- ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਨਰਲ (ਗੈਰ-ਤਨਖਾਹ)	1.00
ਜੋੜ			30.48

ਸ੍ਰੋਤ: ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਲਈ ਮੰਗ

2.3.3.5 ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨਾ ਦਰਸਾਉਣਾ

ਪੰਜਾਬ ਬਜਟ ਮੈਨੂਅਲ (ਮੈਨੂਅਲ) ਦਾ ਪੈਰਾ 1.5 ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ/ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ, ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਸਾਰਾ ਉਪਬੰਧ ਜੋੜ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਆਬਜੈਕਟ 'ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ' ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂਕਿ

ਵਿਸਥਾਰਤ ਉਪਬੰਧ ਹਰ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਵਰਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਪੈਰੋ ਅਧੀਨ ਨੋਟ ਅੱਗੇ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ₹5,000 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਵਿਵਰਣੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ₹5,000 ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਰਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਰਣੀ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

2.3.4 ਐਲੋਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤਾਂ

ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ 13 ਮਾਮਲਿਆਂ (ਕੁੱਲ 42 ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 11 ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ) ਵਿੱਚ ਬੱਚਤਾਂ (ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ) ਕੁੱਲ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ₹100 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ (ਲੜੀ ਨੰ. 1,7 ਅਤੇ 10) ਵਿੱਚ ਬੱਚਤਾਂ ਕੁੱਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲੋਂ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਰਣੀ 2.8 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 2.8: ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ	ਅਸਲ ਖਰਚਾ	ਬੱਚਤਾਂ	ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ	ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੱਚਤਾਂ
1	2	3	4	5 (3-4)	6	7 (5-6)
	ਰੈਵੀਨਿਊ-ਵੋਟਡ					
1	13-ਉਦਯੋਗ	1,652.50	706.84	945.66	101.20	844.46 (51.10)
2	17-ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	2,370.98	1,803.53	567.45	23.91	543.54 (22.92)
3	20-ਪਾਵਰ	2,960.41	2,202.18	758.23	0	758.23 (25.61)
4	22-ਮਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ	1,422.28	1,172.23	250.05	93.58	156.47 (11.00)
5	23-ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ	2,727.79	937.01	1,790.78	873.67	917.11 (33.62)
6	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	572.24	440.03	132.21	0	132.21 (23.10)
	ਪੂੰਜੀਗਤ-ਵੋਟਡ					
7	5-ਸਿੱਖਿਆ	318.83	80.86	237.97	72.40	165.57 (51.93)
8	9-ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼	1,268.77	1,068.73	200.04	0	200.04 (15.77)
9	15-ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ	838.46	261.37	577.09	233.85	343.24 (40.94)
10	17-ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	1,404.99	495.35	909.64	147.01	762.63 (54.28)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ	ਅਸਲ ਖਰਚਾ	ਬੱਚਤਾਂ	ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ	ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੱਚਤਾਂ
1	2	3	4	5 (3-4)	6	7 (5-6)
11	28-ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ	384.13	143.44	240.69	69.68	171.01 (44.52)
12	38-ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ	358.80	98.79	260.01	149.90	110.11 (30.69)
13	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	915.11	257.55	657.56	504.99	152.57 (16.67)
	ਜੋੜ	17,195.29	9,667.91	7,527.38	2,270.19	5,257.19 (30.57)

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜੇ ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਸਹੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਡੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2.3.5 ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਖਰਚਾ

ਪੰਜਾਬ ਬਜਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 14.1 ਅਨੁਸਾਰ, ਸਵਾਏ ਪੁਨਰ-ਨਿਮਿੱਤਣ, ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਨਿਮਿੱਤਣ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ/ਸੇਵਾ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦੋਂਕਿ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਨੌਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੰਪੋਨੈਂਟਾਂ ਅਧੀਨ 25 ਮਾਮਲਿਆਂ (ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ₹ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਵੱਧ) ਵਿੱਚ, ₹2,964.65 ਕਰੋੜ (ਅੰਤਿਕਾ 2.2) ਦਾ ਖਰਚਾ, ਮੂਲ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ/ਪੂਰਕ ਮੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਪੁਨਰ-ਨਿਮਿੱਤਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.3.6 ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ 21 ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਧੀਨ 24 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੇ ਕੁੱਲ ₹888.34 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਖਰਚਾ ਮੂਲ ਉਪਬੰਧ (ਅੰਤਿਕਾ 2.3) ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਵੱਧ ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਿਵਹਾਰਕ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2.3.7 ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੁਨਰ-ਨਿਮਿੱਤਣ

ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ, ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ, ਨਿਮਿੱਤਣ ਦੀ ਇਕ ਇਕਾਈ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਵੇ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਇਕਾਈ ਜਿੱਥੇ ਵੱਧ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਵੱਲ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ₹11,309.91 ਕਰੋੜ ਦੇ 40 ਪੁਨਰ-ਨਿਮਿੱਤਣ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ₹3,851.72 ਕਰੋੜ (34.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ 13 ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ ਹੁਕਮ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 75 ਵਿੱਚੋਂ 13 ਮਾਮਲਿਆਂ (*ਅੰਤਿਕਾ 2.4-ਲੜੀ ਨੰ. 2, 8, 17, 19, 23, 27, 35, 39, 50, 51, 55, 67, ਅਤੇ 71*) ਵਿੱਚ, ਪੁਨਰ-ਨਿਮਿੱਤਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈ ਕਟੌਤੀ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਕਿਉਂਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ 62 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਉਪਬੰਧ ਬੇਲੋੜਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ, ਕਿਉਂਜੋ ਖਰਚਾ ਮੂਲ/ਪੂਰਕ ਬੱਜਟ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਬੇਲੋੜੇ ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨੀਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖਤ ਮੈਕਾਨੀਜ਼ਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2.3.8 ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਬੱਚਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 17.20 ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ, ₹9,139.52 ਕਰੋੜ (₹17,225.65 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ 53.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ; *ਅੰਤਿਕਾ 2.1*) ਦੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਬਜਟਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਜੋ ਇਹ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸਾਤਮਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੀਆਂ ਸਨ। ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ₹10 ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਪੁਰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ₹10 ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸਨ, ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ *ਅੰਤਿਕਾ 2.5* ਅਤੇ *ਅੰਤਿਕਾ 2.6* ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਬੱਚਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨੀਟਰ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਣ-ਵਰਤੀਆਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਵਰਤਣਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

2.4 ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਖਾਮੀਆਂ

ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ), ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਤੇ ਕੀਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

2.4.1 ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਲੋਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਲੇਖੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਿਯਮਾਵਲੀ (ਪੀ ਟੀ ਆਰ) ਭਾਗ-1 ਦੇ ਨਿਯਮ 61 ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਲੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਵਾਢੂਚਰਾਂ/ਸ਼ਿਡਿਊਲਾਂ ਸਮੇਤ ਉਸੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 13 ਅਤੇ 15 ਤਰੀਕ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 7 ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਭੇਜਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਦੌਰਾਨ 98 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 2.9 ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.9: ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਲੇਖੇ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

ਸੂਚੀ	ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਦੇਰੀ (ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ)
I	55	1-17
II	43	1-9

ਸ੍ਰੋਤ: ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਹਕਦਾਰੀ) ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਫਤਰ

ਅਰੰਭਿਕ ਲੇਖੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ), ਵਲੋਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸਿਵਲ ਲੇਖੇ ਸੰਕਲਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ।

2.4.2 ਇਨਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਡਿਪਾਟਿਜ਼ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਪੰਜਾਬ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਭਾਗ-1 ਦੇ ਨਿਯਮ 380 (2) ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਡਿਪਾਟਿਜ਼ ਲੇਖਾ (ਪੀ ਡੀ ਏ), ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਨੂੰ ਡੈਬਿਟ ਕਰਕੇ ਬਣਾਇਆ ਪੀ ਡੀ ਏ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਪ੍ਰੋਟ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਚ ਦੇ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਸੀਟ ਮੱਦ ਨੂੰ ਕਰੈਡਿਟ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਚਾਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ₹9.05 ਲੱਖ ਦੇ ਮਾਰਚ 2013 ਤੋਂ ਇਨਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਸੱਤ ਪੀ ਡੀ ਏਜ਼ ਸਬੰਧਿਤ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 2.10 ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.10: ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਪੀ ਡੀ ਏ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

(₹ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖਜ਼ਾਨਾ	ਪੀ ਡੀ ਏ ਧਾਰਕ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਾਸ਼ੀ
1	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਆਈ ਟੀ ਆਈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	3.02
2	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਸਰਕਾਰੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਕੂਲ, ਲੜਕੀਆਂ ਲਈ, ਰਈਆ	1.19
3	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਆਰਟ ਐਂਡ ਕਰਾਫਟ ਇੰਨਸਟੀਚਿਊਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1.22
4	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਆਈ ਸੀ ਸੀ ਓ-II	0.35
5	ਤਰਨ ਤਾਰਨ	ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ	1.79
6	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	ਜਨਰਲ ਮਨੋਜਰ, ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼, ਪਠਾਨਕੋਟ	0.38
7	ਮੁਕਤਸਰ	ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਜੰਗਲਾਤ ਅਫਸਰ, ਮੁਕਤਸਰ	1.10
ਜੋੜ			9.05

ਸ੍ਰੋਤ: ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਹਕਦਾਰੀ) ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਫਤਰ

2.5 ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ

ਦੋ ਚੁਣੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ, 13-ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ 41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਪਣਾਈ ਬਜਟਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ :

2.5.1 ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੰ. 13-ਉਦਯੋਗ

2.5.1.1 ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਗ੍ਰਾਂਟ 13-ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੱਦਾਂ 2057- ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲਜ਼, 2230-ਕਿਰਤ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, 2851- ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ, 2852- ਉਦਯੋਗ, 2853- ਗੈਰ- ਲੋੜ ਖਣਨ ਤੇ ਧਾਤੂ ਉਦਯੋਗ, 4851- ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ 'ਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ ਅਤੇ 6801 ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

2.5.1.2 ਬਜਟ ਅਤੇ ਖਰਚਾ

ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ (2016-17 ਤੋਂ 2018-19) ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨਲ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਅਸਲ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਤਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ 2.11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.11: ਬਜਟ ਅਤੇ ਖਰਚਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਸੈਕਸ਼ਨ	ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ	ਜੋੜ	ਖਰਚਾ	ਅਣਵਰਤਿਆ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ
2016-17	ਰੈਵੀਨਿਊ - ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	210.37	210.52	60.89	149.63 (71.08)
		ਪੂਰਕ			
	ਰੈਵੀਨਿਊ - ਮੂਲ (ਚਾਰਜਡ)	0.00	1.74	1.46	0.28 (16.09)
		ਪੂਰਕ			
	ਪੂੰਜੀਗਤ - ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	13.01	13.01	0.00	13.01 (100)
		ਪੂਰਕ			
2017-18	ਰੈਵੀਨਿਊ - ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	313.95	317.25	56.24	261.01 (82.27)
		ਪੂਰਕ			
	ਰੈਵੀਨਿਊ - ਮੂਲ (ਚਾਰਜਡ)	12.00	12.00	0.04	11.96 (99.67)
		ਪੂਰਕ			
	ਪੂੰਜੀਗਤ - ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	10.34	10.90	0.00	10.90 (100)
		ਪੂਰਕ			
2018-19	ਰੈਵੀਨਿਊ - ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	1,652.50	1,652.50	706.84	945.66 (57.23)
		ਪੂਰਕ			
	ਰੈਵੀਨਿਊ - ਮੂਲ (ਚਾਰਜਡ)	6.00	6.00	0.20	5.80 (96.67)
		ਪੂਰਕ			
	ਪੂੰਜੀਗਤ - ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	17.14	17.14	0.00	17.14 (100)
		ਪੂਰਕ			

ਸ੍ਰੋਤ : ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਸਾਲ 2016-17 ਤੋਂ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਕੁੱਲ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਜੋਂ ਅਣਵਰਤਿਆ ਉਪਬੰਧ 16.09 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 99.67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਇਹ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

2.5.1.3 ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਸਪੁਰਦ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 17.20 ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ, ਖਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਲੋਂ, ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਧੀਨ 2016-17 ਅਤੇ 2017-18 ਦੋਵੇਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਤਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਬੱਚਤਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਣਵਰਤੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਾਰਣੀ 2.12 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.12 : ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਸਪੁਰਦ ਨਾ ਕਰਨਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਬੱਚਤਾਂ			ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)		
	ਰੈਵੀਨਿਊ (ਵੋਟਡ)	ਰੈਵੀਨਿਊ (ਚਾਰਜਡ)	ਪੂੰਜੀਗਤ (ਵੋਟਡ)	ਰੈਵੀਨਿਊ (ਵੋਟਡ)	ਰੈਵੀਨਿਊ (ਚਾਰਜਡ)	ਪੂੰਜੀਗਤ (ਵੋਟਡ)
2016-17	149.63	0.28	13.01	0.00	0.00	0.00
2017-18	261.01	11.96	10.90	0.00	0.00	0.00
2018-19	945.66	5.80	17.14	101.20 (10.70)	5.00 (86.21)	13.07 (76.25)

ਸ੍ਰੋਤ : ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕੜੇ ਕੁੱਲ ਬੱਚਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

2.5.1.4 ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 205 (I) (ਬੀ) ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਤੇ, ਉਸ ਸੇਵਾ ਲਈ, ਉਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਅਜਿਹੇ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਲਈ ਮੰਗ ਰਖਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ₹251.43 ਕਰੋੜ (ਸਾਰਣੀ 2.13) ਦਾ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.13: ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੁੱਖ/ਛੋਟੀ ਮੱਦ	ਕੁਲ ਗ੍ਰਾਂਟ/ਨਿਮਿੱਤਣ	ਖਰਚਾ	ਵੱਧ ਖਰਚਾ
1	2852-80-800-01-ਵੱਖ ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ	5.44	256.87	251.43
	ਜੋੜ	5.44	256.87	251.43

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਸਰਕਾਰ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2.5.2 ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੰ.41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ

2.5.2.1 ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਗ੍ਰਾਂਟ 41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਲ 2018-19 ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟ 21- ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੱਦਾ 2215- ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ 4215- ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ, ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

2.5.2.2 ਬਜਟ ਅਤੇ ਖਰਚਾ

ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ (2016-17 ਤੋਂ 2018-19) ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨਲ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਅਸਲ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਤਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀ 2.14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.14: ਬਜਟ ਅਤੇ ਖਰਚਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਸੈਕਸ਼ਨ	ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ	ਜੋੜ	ਖਰਚਾ	ਅਣਵਰਤਿਆ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ
2016-17	ਰੈਵੀਨਿਊ-ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	480.38	540.16	501.29	38.87 (7.20)
		ਪੂਰਕ			
	ਰੈਵੀਨਿਊ-ਮੂਲ (ਚਾਰਜਡ)	0.05	0.05	0.07	ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਵਧ ਖਰਚਾ
		ਪੂਰਕ			
	ਪੂੰਜੀਗਤ-ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	407.51	407.51	486.15	ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਵਧ ਖਰਚਾ
		ਪੂਰਕ			
2017-18	ਰੈਵੀਨਿਊ-ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	570.23	570.23	507.03	63.20 (11.08)
		ਪੂਰਕ			
	ਰੈਵੀਨਿਊ-ਮੂਲ (ਚਾਰਜਡ)	5.00	5.00	2.90	2.10 (42.00)
		ਪੂਰਕ			
	ਪੂੰਜੀਗਤ-ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	877.85	938.05	541.62	396.43 (42.26)
		ਪੂਰਕ			
2018-19	ਰੈਵੀਨਿਊ-ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	572.24	572.24	440.03	132.21 (23.10)
		ਪੂਰਕ			
	ਰੈਵੀਨਿਊ-ਮੂਲ (ਚਾਰਜਡ)	2.00	8.00	5.50	2.50 (31.25)
		ਪੂਰਕ			
	ਪੂੰਜੀਗਤ-ਮੂਲ (ਵੋਟਡ)	915.11	915.11	257.55	657.56 (71.86)
		ਪੂਰਕ			

ਸ੍ਰੋਤ : ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਸਾਲ 2016-17 ਤੋਂ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰੈਵੀਨਿਊ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਅਣਵਰਤਿਆ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ 7.20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 42 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੇਂਜ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਸੈਕਸ਼ਨ

ਅਧੀਨ 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 42.26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 71.86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਸਾਲ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਤ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਸੀ।

2.5.2.3 ਬੱਚਤਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 17.20 ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਵ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਜੋ 2016-17 ਅਤੇ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਬੱਚਤਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕੇਵਲ 76.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਪੂੰਜੀਗਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਣਵਰਤੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਾਰਣੀ 2.15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.15: ਬੱਚਤਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਾ ਕਰਨਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਬੱਚਤਾਂ			ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)		
	ਰੈਵੀਨਿਊ (ਵੋਟਡ)	ਰੈਵੀਨਿਊ (ਚਾਰਜਡ)	ਪੂੰਜੀਗਤ (ਵੋਟਡ)	ਰੈਵੀਨਿਊ (ਵੋਟਡ)	ਰੈਵੀਨਿਊ (ਚਾਰਜਡ)	ਪੂੰਜੀਗਤ (ਵੋਟਡ)
2016-17	38.87	0	0	0	0	0
2017-18	63.20	2.10	396.43	0	0	0
2018-19	132.21	2.50	657.56	0	0	504.99 (76.80)

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜੇ ਕੁੱਲ ਬੱਚਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

2.5.2.4 ਨਿਰੰਤਰ ਬੱਚਤਾਂ

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2016-17 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਬਜਟ ਐਲੋਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹਰ ਸਾਲ ਅਣਵਰਤਿਆ ਰਿਹਾ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਆਊਟਲੇਅਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 2.16 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.16 : ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੰ. 41 ਅਧੀਨ ਨਿਰੰਤਰ ਬੱਚਤਾਂ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ	2016-17	2017-18	2018-19
1	2215-01-001-01-ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ	46.83 (10.75)	19.94 (4.40)	33.78 (7.37)
2	2215-01-800-01-ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ	0.48 (0.46)	46.65 (39.70)	100.93 (96.58)
3	4215-01-789-16-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਪੀਣਯੋਗ ਜਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	1.60 (6.67)	17.04 (43.25)	31.50 (78.75)
4	4215-01-789-17-ਪੰਜਾਬ ਪੇਂਡੂ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸੁਧਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ- ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ	1.40 (1.40)	74.98 (41.66)	23.07 (28.84)

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜੇ ਕੁੱਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

2.5.2.5 ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 205 (I) (ਬੀ) ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਤੇ, ਉਸ ਸੇਵਾ ਲਈ, ਉਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਅਜਿਹੇ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਲਈ ਮੰਗ ਰਖਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ₹4.96 ਕਰੋੜ (ਸਾਰਣੀ 2.17) ਦਾ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.17: ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਵਧ ਕੀਤਾ ਖਰਚਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੁੱਖ/ਛੋਟੀ ਮੱਦ	ਕੁੱਲ ਗ੍ਰਾਂਟ/ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਖਰਚਾ	ਵੱਧ ਖਰਚਾ
1	2215-01-799-ਸਸਪੈਂਸ	0.00	3.69	3.69
2	4215-01-102-32- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਪੀਣਯੋਗ ਜਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	60.00	61.27	1.27
	ਜੋੜ	60.00	64.96	4.96

ਸ੍ਰੋਤ : ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਸਰਕਾਰ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2.6 ਸਿੱਟੇ

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ₹1,34,355.89 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ₹1,17,455.28 ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹16,900.61 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਨਿਰੋਲ ਬੱਚਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਨਿਰੋਲ ਬੱਚਤਾਂ, ₹17,225.65 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਬੱਚਤਾਂ ਦੇ ₹325.04 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਸੈਟ ਆਫ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹8,086.13 ਕਰੋੜ (ਬੱਚਤਾਂ ਦਾ 46.94 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵਿੱਚ, ₹3,156.16 ਕਰੋੜ (39.03 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸਾਲ 2015-19 ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ₹37,269.28 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਦੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 205 (1) (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਤਤਾ ਕਰਾਉਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ₹10 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਸੀ। ਪੁਨਰ-ਨਿਮਿੱਤਣ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, 62 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਜੋ ਖਰਚਾ ਮੂਲ/ਪੂਰਕ ਬੱਜਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅਧਿਆਇ III

ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ

ਅਧਿਆਇ III

ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ

ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪੁੰਨ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਸਾਸ਼ਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਜ, ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਂ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਭਰਪੂਰ ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਹੋਣਾ, ਇਕ ਚੰਗੇ ਸਾਸ਼ਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਕੰਟ੍ਰੋਲਾਂ ਉੱਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਜੇਕਰ ਅਸਰਦਾਇਕ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀਗਤ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਸਮੇਤ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਂ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਝਲਕ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3.1 ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 150 ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਫਾਰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰ (ਆਈ ਜੀ ਏ ਐਸ) ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਣਤਾਈਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ 3.1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.1: ਲੇਖਾ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਲੇਖਾ ਮਿਆਰ	ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਲਣਾ	ਪਾਲਣਾ/ ਉਣਤਾਈਆਂ
1.	ਆਈ ਜੀ ਏ ਐਸ-1: ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਰੰਟੀਆਂ-ਡਿਸਕਲੋਜ਼ਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ	ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਲਈ ਗਈ (ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ 9 ਅਤੇ 20)	ਨਿੱਲ
2.	ਆਈ ਜੀ ਏ ਐਸ-2: ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਣ	ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ 10)	ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।
3.	ਆਈ ਜੀ ਏ ਐਸ-3: ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ 7 ਅਤੇ 18)	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ, ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਤੇ ਮੋਰਾਟੋਰੀਅਮ ਮਿਆਦ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ), ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਲੇਖਾ ਮਿਆਰ	ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਲਣਾ	ਪਾਲਣਾ/ ਉਣਤਾਈਆਂ
			ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਲਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਸਨ, ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। (ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੱਭਤਾਂ ਲਈ ਪੈਰਾ 1.8.4 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ)।

ਸ਼ੋਣ : ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖਾ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਸੂਚਨਾ

3.2 ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਭਾਗ-1 ਦਾ ਨਿਯਮ 8.14 (ਬੀ) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ, ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਯੂ ਸੀ) ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ) ਨੂੰ, ਸਹਾਇਤਾ-ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਠਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਭੇਜ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 13 ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ₹292.42 ਕਰੋੜ (ਸਤੰਬਰ 2017 ਤੱਕ ਡਰਾਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ) ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 45 ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਯੂ ਸੀ) 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ) ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ।

ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਬਕਾਇਆਂ ਦੀ ਸਮਾ-ਵਾਰ ਸਥਿਤੀ ਸਾਰਣੀ 3.2 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.2: ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦਾ ਸਮਾ-ਵਾਰ ਬਕਾਇਆ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਸਮਾ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂ ਸੀ ਭੇਜਣਾ ਬਣਦਾ ¹ ਸੀ	ਯੂ ਸੀਜ਼ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਰਾਸ਼ੀ
ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੱਕ	2016-17	1	0.04
ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2016 ਤੱਕ	2017-18	3	61.11
ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2017 ਤੱਕ	2018-19	41	231.27
	ਜੋੜ	45	292.42

ਸ਼ੋਣ: ਦਫਤਰ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ), ਪੰਜਾਬ

ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ₹292.42 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੁੱਲ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ₹235.32 ਕਰੋੜ (80.47 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ (₹81.49 ਕਰੋੜ), ਰੈਵੀਨਿਊ, ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਤੇ

¹ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਆਂਕਿਆ ਗਿਆ।

ਆਫਤ ਪਬੰਧਨ (₹53.83 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰਬੰਦੀ (₹50.00 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ (₹50.00 ਕਰੋੜ) ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਯੂ ਸੀਜ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਕਾਇਆ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਲੋਂ ਹੋਰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ 2017-18 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਬਕਾਇਆ ਯੂ ਸੀਜ਼ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 3.3 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.3: ਸਾਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਬਕਾਇਆ ਯੂ ਸੀਜ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਬਕਾਇਆ ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਰਾਸ਼ੀ
2014-15	29	24.21
2015-16	32	66.71
2016-17	05	4.47
2017-18	13	587.80
2018-19	45	292.42

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨਾਲ ਭਰੇ ਸਨ।

ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਫਰਵਰੀ 2020) ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਯੂ ਸੀਜ਼ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3.3 ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ/ਵੱਖਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

31 ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਠ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ² ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 2006-07 ਤੋਂ 2017-18 ਤੱਕ ਦੇ 17 ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ। ਛੇ³ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼) ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਵੀ ਅਜੇ ਬਕਾਇਆ

² (i) ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ; (ii) ਪੰਜਾਬ ਖਾਦੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਉਦਯੋਗ ਬੋਰਡ; (iii) ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਤ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ; (iv) ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ; ਅਤੇ (v) ਪੰਜਾਬ ਬੱਸ ਮੈਟਰੋ ਸੁਸਾਇਟੀ।

³ (i) ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ; (ii) ਪੰਜਾਬ ਖਾਦੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਉਦਯੋਗ ਬੋਰਡ; (iii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ; (iv) ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਤ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ; (v) ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ; ਅਤੇ (vi) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ।

ਪਈਆਂ ਸਨ। ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਲੇਖੇ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅੰਤਿਕਾ 3.1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ (ਸੀ ਏ ਜੀ) ਦੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਲੇਖੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਕਾਇਆਂ ਬਾਰੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਤ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2006-07 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਲੇਖੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖੇ ਸੰਕਲਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3.4 ਵਿਭਾਗੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਦਾਰੇ

ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ/ਅਰਧ-ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਤੀਜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਲੇਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕੇ। ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਚ ਗਏ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਧਮਈ ਉਪਾਅ, ਜੋ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ, ਧੋਖੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਧਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਅਦਾਰੇ ਇੱਕ ਤੈਅ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੇਖੇ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ) ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਜਦੋਂਕਿ, ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਕਾਇਆਂ ਸਬੰਧੀ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ (ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ) ਨੇ ਸਾਲ 2004-05 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਲੇਖੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਸਨ (ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ)।

3.5 ਕੁਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨ, ਚੋਰੀਆਂ, ਆਦਿ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 2.33 ਤੋਂ 2.35 ਵਿੱਚ ਧੋਖੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਣ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ/ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਕੁਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨ, ਚੋਰੀ, ਆਦਿ ਦੇ ₹3.91 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 18 ਮਾਮਲੇ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫ ਆਈ ਆਰ) ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਵਿਭਾਗ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਭਾਗ-ਵਾਰ ਨਿਖੇੜਾ ਅੰਤਿਕਾ 3.2 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਵਾਰ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਸਾਰਣੀ 3.4 ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.4: ਕੁਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨ, ਚੋਰੀ, ਆਦਿ ਦੀ ਸਮਾ ਰੂਪ ਰੇਖਾ

(₹ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ)

ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾ ਰੂਪ ਰੇਖਾ			ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ		
ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼	ਗਿਣਤੀ	ਰਾਸ਼ੀ	ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਗਿਣਤੀ	ਰਾਸ਼ੀ
0-5	10	378.29	ਕੁਵਰਤੋਂ/ਨੁਕਸਾਨ	10	378.29
			ਚੋਰੀ	0	0
10 ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ⁴	8	12.25	ਕੁਵਰਤੋਂ/ਨੁਕਸਾਨ	7	12.19
			ਚੋਰੀ	1	0.06
ਜੋੜ	18	390.54	ਕੁਵਰਤੋਂ/ਨੁਕਸਾਨ	17	390.48
			ਚੋਰੀ	1	0.06
			ਜੋੜ	18	390.54

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿਭਾਗੀ ਰਿਕਾਰਡ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਾਰਣੀ 3.5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 3.5 : ਕੁਵਰਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ, ਚੋਰੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਣ

(₹ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ)

ਕਾਰਣ	ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਰਾਸ਼ੀ
ਵਿਭਾਗੀ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਾਧਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ	8	359.09
ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ	2	5.83
ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਬਕਾਇਆ	1	3.14
ਜੋੜ	11*	368.06

ਸ੍ਰੋਤ: ਸਬੰਧਤ ਸੈਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ

* ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸੱਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਨਵੰਬਰ 2019)।

⁴ ਕੁਵਰਤੋਂ/ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੇ 5 ਤੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਕੋਈ ਮਾਮਲੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ।

ਕੁਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨ, ਚੋਰੀ, ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਛੇਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾ-ਬੱਧ ਨਿਪਟਾਰਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਅਸਰਦਾਇਕ ਮੈਕਾਨਿਜ਼ਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3.6 ਅਬਸਟ੍ਰੈਕਟ ਕੰਟੀਜੈਂਟ ਬਿਲ

ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਡਿਸਬਰਸਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਬਸਟ੍ਰੈਕਟ ਕੰਟੀਜੈਂਟ (ਏ ਸੀ) ਬਿਲ ਬਣਾ ਕੇ, ਸਰਵਿਸ ਹੈਡ ਨੂੰ ਡੈਬਿਟ ਕਰਕੇ ਰਕਮਾਂ ਕਢਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 11 ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ 19 ਦਸੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧਿਤ ਪੰਜਾਬ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 274 ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਏ ਸੀ ਬਿਲ ਡਰਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕੰਟਰੋਲਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਵਲੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਕਾਊਂਟਰਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਡਿਟੇਲਡ ਕਾਊਂਟਰਸਾਈਡ ਕੰਟੀਜੈਂਟ (ਡੀ ਸੀ) ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡੀ ਸੀ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਏ ਸੀ ਬਿਲਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਅਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 22 ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੇ ₹1,975.94 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 320 ਡਿਟੇਲਡ ਕੰਟੀਜੈਂਟ (ਡੀ ਸੀ) ਬਿਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹1,975.94 ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 31 ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ 2017-18 ਤੱਕ ਡਰਾਅ ਕੀਤੇ ₹1,107.37 ਕਰੋੜ ਦੇ 469 ਏ ਸੀ ਬਿਲ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਸਨ। ਇੰਜ ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ₹3,083.31 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 789 ਏ ਸੀ ਬਿਲ ਬਕਾਇਆ ਸਨ। ਡਰਾਅ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਲੇਖਾਬੱਧ ਨਾ ਹੋਈਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨੇ ਬਰਬਾਦੀ/ਕੁਵਰਤੋਂ/ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ।

ਸਤੰਬਰ 2018 ਤੱਕ ਡਰਾਅ ਕੀਤੇ ਏ ਸੀ ਬਿਲ ਜਿਹੜੇ, 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਗੈਰ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਰਹਿ ਗਏ, ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ-ਵਾਰ ਵੇਰਵੇ ਸਾਰਣੀ 3.6 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

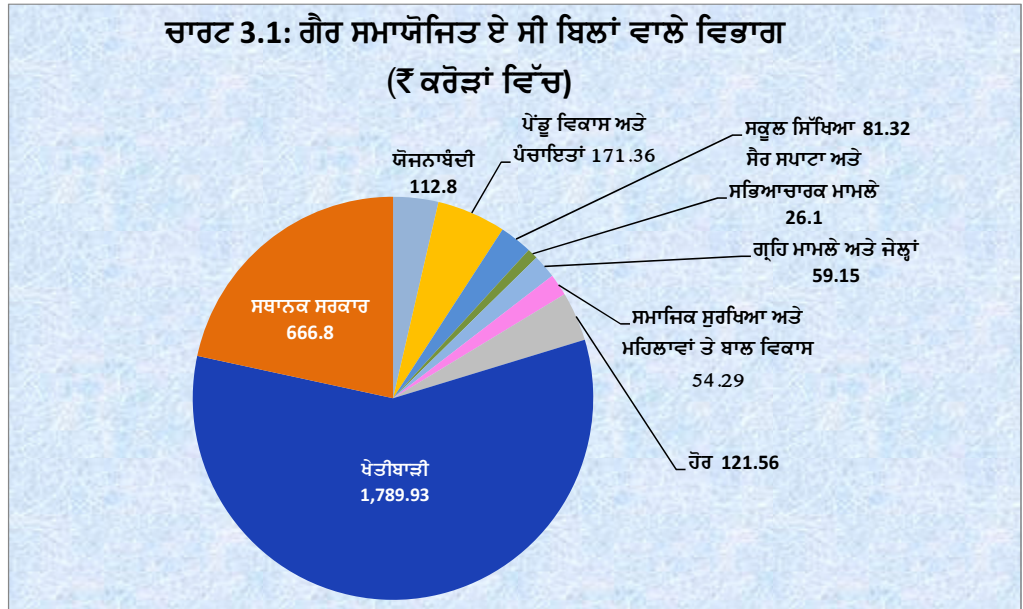
ਸਾਰਣੀ 3.6: 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਗੈਰ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਏ ਸੀ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਗੈਰ-ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਏ ਸੀ ਬਿਲ	
	ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਰਾਸ਼ੀ
2016-17 ਤੱਕ	246	394.68
2017-18	223	712.69
2018-19 (ਸਤੰਬਰ 2018 ਤੱਕ ਡਰਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ)	320	1,975.94
ਜੋੜ	789	3,083.31

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਕੁੱਲ ₹3,083.31 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 789 ਗੈਰ-ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਏ ਸੀ ਬਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ₹2,961.75 ਕਰੋੜ (96.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 574 ਏ ਸੀ ਬਿਲ ਅੱਠ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਰਟ 3.1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਫਰਵਰੀ 2020) ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਏ ਸੀ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਐਬਸਟੈਕਟ ਕੰਟੀਜੈਂਟ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3.7 ਮੁੱਖ ਸਸਪੈਂਸ ਲੇਖੇ ਅਧੀਨ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਕਾਏ

ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅੰਤਿਮ ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ਇੰਦਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, “ਸਸਪੈਂਸ ਮੱਦਾਂ” ਵਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਲੇਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਇੰਟਰਮੀਡੀਅਰੀ/ਸਮਾਯੋਜਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੱਦਾਂ ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਲੇਖੇ ਸਬੰਧਤ ਅੰਤਿਮ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਇੰਦਰਾਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅੰਤਿਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਇਨਸ ਡੈਬਿਟ ਜਾਂ ਮਾਇਨਸ ਕਰੈਡਿਟ ਰਾਹੀਂ ਕਲੀਅਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਕਲੀਅਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸਸਪੈਂਸ ਮੱਦਾਂ ਹੇਠਲੇ ਬਕਾਏ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਠੀਕ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ।

ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੱਦਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰੋਲ ਬਕਾਇਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਕਾਇਆ ਡੈਬਿਟ ਅਤੇ ਕਰੈਡਿਟ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਜੋੜ ਕਰਕੇ ਬਕਾਇਆ ਆਂਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਸਪੈਂਸ ਮੱਦ 8658-101-ਪੇਅ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਆਫਿਸ ਸਸਪੈਂਸ, ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ

(ਏ ਜੀ) ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੇਅ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ (ਪੀ ਏ ਓ) ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਪੀ ਏ ਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੈਕ/ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੀ ਏ ਓਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਚੈਕ/ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਲੀਅਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੱਦ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਡੈਬਿਟ ਦਾ ਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੀ ਏ ਓ ਦੇ ਤਰਫੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਹੋਣੀ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਬਕਾਇਆ ਕਰੈਡਿਟ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਪੀ ਏ ਓ ਦੇ ਵਲੋਂ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸੀ।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 8658-101-ਪੇਅ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਆਫਿਸ ਸਸਪੈਂਸ ਅਧੀਨ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ₹55.21 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਡੈਬਿਟ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਡੈਬਿਟ ਬਕਾਏ ਦੇ ਕਲੀਅਰੈਂਸ/ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰੋਕੜ ਬਕਾਇਆ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗਾ।

3.8 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ

ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ (ਪੀ ਏ ਸੀ) ਦੇ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ (ਅਗਸਤ 1992) ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪੀ ਏ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਲੋਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲੇਖੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪੈਰਿਅੰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭੀ ਜਾਵੇ। ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਲੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਸੋਧਮਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਟਿੱਪਣ, ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਲੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਉਪਰੰਤ, ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ, ਪੀ ਏ ਸੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ 2016-17 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪੀ ਏ ਸੀ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਲ 2013-14 ਦੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਲਈ ਚੁਣਿਆ (ਅਗਸਤ 2015) ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪੈਰਿਅੰਤਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਪਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਟਿੱਪਣ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪੀ ਏ ਸੀ ਨੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ (ਜੁਲਾਈ 2019)।

3.9 ਸਿੱਟੇ

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ₹292.42 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ 45 ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿਭਾਗੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ। ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਲੇਖਾ

ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਚੋਰੀ, ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਕੁਵਰਤੋਂ ਵਾਲੇ ₹3.91 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ 18 ਮਾਮਲੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ₹3,083.31 ਕਰੋੜ ਦੇ 789 ਏ ਸੀ ਬਿਲ ਸਮਾਯੋਜਨ ਹੋਣ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਸਨ।

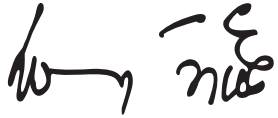
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਵਰੀ 2020 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ; ਉੱਤਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਜੂਨ 2020)।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਮਿਤੀ 29 ਜੁਲਾਈ 2020

(ਪੁਨਮ ਪਾਂਡੇ)
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ), ਪੰਜਾਬ

ਤਸਦੀਕ ਸਹੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
ਮਿਤੀ 31 ਜੁਲਾਈ 2020

(ਰਾਜੀਵ ਮਹਿਰਿਸ਼ੀ)
ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ

ਅੰਤਿਕਾਵਾਂ

ਅੰਤਿਕਾਵਾਂ

ਅੰਤਿਕਾ 1.1

(ਪੇਰਾ 1.1, ਪੰਨਾ 1 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ

ੳ. ਜਨਰਲ ਡਾਟਾ			
ਲੜੀ ਨੰ.	ਵੇਰਵੇ	ਹਿੰਦਸੇ	
1.	ਖੇਤਰਫਲ	50,362 ਵਰਗ ਕਿ.ਮੀ.	
2.	2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਸੰਖਿਆ	2.77 ਕਰੋੜ	
3.	ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਘਣਤਾ (2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ) (ਕੁੱਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਘਣਤਾ = 382 ¹ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿ.ਮੀ.)	551 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿ.ਮੀ.	
4.	ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜਨਸੰਖਿਆ(ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ =21.9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	8.3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	
5.	ਸਾਖਰਤਾ (2011 ਦੀ ਜਨਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ) (ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ = 73 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	75.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	
6.	ਬੱਚਾ ਮੌਤ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀ 1000 ਜੀਵਤ ਜਨਮ) (ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ = 33 ਪ੍ਰਤੀ 1000 ਜੀਵਤ ਜਨਮ)	21	
7.	ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਜੀਵਨ ਸੰਭਾਵਨਾ(ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ) (ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ =68.7 ਸਾਲ)	72.5 ਸਾਲ	
8.	ਗਿਨੀ ਗੁਣਾਂਕ ² (ਇਹ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪੈਮਾਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਾਨ ਜ਼ੀਰੋ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤੱਕ ਹੈ। ਸਿਫਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦਾ ਮਾਨ ਅੰਕ ਘੱਟ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਤੇ ਸਿਫਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦਾ ਮਾਨ ਅੰਕ ਵੱਧ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ) (ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ = ਪੇਂਡੂ 0.28 ; ਸ਼ਹਿਰੀ 0.37)	ਪੇਂਡੂ: 0.29 ਸ਼ਹਿਰੀ : 0.36	
9.	ਮੱਨੁਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ 2007-08 (ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ =0.467)	0.605	
10.	ਸਕਲ ਰਾਜ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ) 2018-19 ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ	₹5,21,861 ਕਰੋੜ	
11.	ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਸੀ ਏ ਜੀ ਆਰ ³ (2011-12 ਤੋਂ 2018-19)	ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਔਸਤ	10.99
		ਪੰਜਾਬ	8.65
		ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ (ਜੀ ਡੀ ਪੀ)	10.35
12.	ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਸੀ ਏ ਜੀ ਆਰ (2011-12 ਤੋਂ 2018-19)	ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਔਸਤ	12.23
		ਪੰਜਾਬ	10.07
13.	ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਾਧਾ (2009 ਤੋਂ 2019)	ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਔਸਤ	12.46
		ਪੰਜਾਬ	10.17
14.	ਕੁੱਲ ਫਸਲੀ ਰਕਬਾ	78.25 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰਜ਼	
15.	ਸਿੰਜਾਈ ਹੇਠ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ	77.67 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰਜ਼	
16.	ਕੁੱਲ ਸਿੰਜਾਈ ਥੱਲੇ ਰਕਬੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਫਸਲੀ ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	99.26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	

ਸ੍ਰੋਤ: ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ 2018-19 ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸਰਵੇਖਣ।

¹ www.censusindia.gov.in (ਸੈਂਸਸ ਇਨਫੋ ਇੰਡੀਆ 2011 ਅੰਤਿਮ ਜਨਸੰਖਿਆ ਜੋੜ)।

² http://planningcommission.nic.in/data/datatable/data_2312/ DatabookDec2014%20106.pdf.

³ ਕੇਂਦਰੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦਰ।

ਅ. ਵਿੱਤੀ ਡਾਟਾ							
ਲੜੀ ਨੰ.	ਵੇਰਵੇ	ਹਿੱਸੇ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)					
		2009-10 ਤੋਂ 2017-18		2013-14 ਤੋਂ 2017-18		2017-18 ਤੋਂ 2018-19	
	ਸੀ ਏ ਜੀ ਆਰ	ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜ	ਪੰਜਾਬ	ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜ	ਪੰਜਾਬ	ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਰਾਜ	ਪੰਜਾਬ
ੳ.	ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ	15.03	11.52	13.54	10.85	12.77	17.47
ਅ.	ਆਪਣੇ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦਾ	14.84	12.29	11.17	6.02	12.72	3.78
ੲ.	ਆਪਣੇ ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦਾ	9.88	(-) 3.31	7.48	7.85	19.78	75.58
ਸ.	ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦਾ	14.20	10.45	13.86	10.49	12.73	20.74
ਹ.	ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦਾ	13.53	1.03	15.35	1.68	11.93	2.56
ਕ.	ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦਾ	13.44	12.44	10.69	9.73	9.38	8.49
ਖ.	ਸਿਹਤ ਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦਾ	16.50	13.74	17.59	9.84	11.09	14.45
ਗ.	ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਦਾ	11.72	11.77	10.47	7.76	11.03	4.27
ਘ.	ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ	16.12	14.91	13.83	12.93	14.31	(-) 1.17

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 1.2

(ਪੈਰਾ 1.1, ਪੰਨਾ 1 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ	
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖੇ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ :	
<p>ਭਾਗ 1: ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ: ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰਾ ਰੈਵੀਨਿਊ, ਖਜਾਨਾ ਬਿਲ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲਏ ਸਮੁੱਚੇ ਕਰਜ਼ੇ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਨ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 266(1) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਇੱਕ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।</p> <p>ਭਾਗ 2: ਅਚੇਤ ਫੰਡ: ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 267(2) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਰਾਜ ਦਾ ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਇੱਕ ਇੰਪਰੈਸਟ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਣਚਿੱਤਵੇ ਖਰਚੇ ਲਈ, ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਅੱਗੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਅਜਿਹੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਲਈਆਂ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਫੰਡ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।</p> <p>ਭਾਗ 3: ਲੋਕ ਲੇਖਾ: ਕੁਝ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਭਵਿੱਖ ਨਿਧੀਆਂ, ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡਾਂ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ, ਸਸਪੈਂਸ, ਰੈਮਿਟੈਂਸਜ਼ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 266(2) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ।</p>	
ਵਿੱਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਖਾਕਾ	
ਵਿਵਰਣੀ ਨੰ.	ਵਿਸ਼ਾ
1.	ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
2.	ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
3.	ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
4.	ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਿਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
5.	ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
6.	ਉਧਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
7.	ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
8.	ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
9.	ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
10.	ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ-ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
11.	ਵੋਟਡ ਅਤੇ ਚਾਰਜਡ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
12.	ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੇਖੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਰਚੇ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ
13.	ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ, ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਅਤੇ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆਂ ਦਾ ਸਾਰ
14.	ਛੋਟੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ
15.	ਛੋਟੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ
16.	ਛੋਟੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਅਤੇ ਉਪਮੱਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ
17.	ਉਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ
18.	ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ
19.	ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ
20.	ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗ੍ਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ
21.	ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਅਤੇ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ
22.	ਚਿੰਨ੍ਹਤ ਬਕਾਇਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਵਿਵਰਣੀ

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 1.3

(ਪੈਰਾ 1.1.4, ਪੰਨਾ 3 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪਕ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ

ਭਾਗ ਓ-ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	2017-18	2018-19	ਅਦਾਇਗੀਆਂ	2017-18	2018-19
1	2	3	4	5	6
ਭਾਗ-ਓ : ਰੈਵੀਨਿਊ					
I-ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	53009.58	62269.08	I-ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ	62464.85	75403.71
(i) ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	30423.25	31574.28	ਜਨਰਲ ਸੇਵਾਵਾਂ	34499.50	36930.51
(ii) ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	4318.39	7582.29	ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ-	15469.74	18320.37
(iii) ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ	10616.94	12005.14	-ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਡਾਂ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ	9312.39	10102.59
(iv) ਨਾਨ-ਪਲਾਨ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	0.00	0.00	-ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	2746.45	3143.38
(v) ਰਾਜ ਪਲਾਨ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	0.00	0.00	ਜਲ ਸਪਲਾਈ, ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ, ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	764.72	957.98
(vi) ਕੇਂਦਰੀ ਪਲਾਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਯੋਜਿਤ ਪਲਾਨ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	-0.63	-74.21	-ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ	38.72	45.45
(vii) ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਯੋਜਿਤ ਸਕੀਮਾਂ	3096.13	3091.70	-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	293.05	610.93
(viii) ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	355.69	719.54	-ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਭਲਾਈ	219.88	226.58
(ix) ਹੋਰ ਟਰਾਂਸਫਰ/ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਾਸ਼ਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼	4199.81	7370.34	-ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ	2055.18	3199.61
			-ਹੋਰ	39.35	33.85
			ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ -	11194.41	17888.17
			-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ	7487.13	12343.28
			-ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ	321.79	435.84
			-ਸਿੱਖਾਈ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹ ਰੋਕਥਾਮ	1183.19	1169.63
			-ਉਰਜਾ	1318.60	2196.88
			-ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਖਣਿਜ	56.97	707.43
			-ਆਵਾਜਾਈ	551.86	740.82
			-ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ	4.56	4.28
			-ਜਨਰਲ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	270.31	290.01
			ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ	1301.20	2264.66

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	2017-18	2018-19	ਅਦਾਇਗੀਆਂ	2017-18	2018-19
1	2	3	4	5	6
II-ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ਜੋ ਭਾਗ- ਅ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ	9455.27	13134.63	II-ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਾਧਾ ਜੋ ਭਾਗ- ਅ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ	--	--
ਜੋੜ ਭਾਗ ਉ	62464.85	75403.71		62464.85	75403.71
ਭਾਗ-ਅ ਹੋਰ					
III-ਸਥਾਈ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਨਕਦ ਬਕਾਇਆ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਆਰੰਭਿਕ ਨਕਦ ਬਕਾਏ	395.28	488.45	III-ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਆਰੰਭਿਕ ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ	--	--
IV - ਫੁੱਟਕਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	0.12	0.02	IV-ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	2352.08	2412.24
			ਜਨਰਲ ਸੇਵਾਵਾਂ	179.67	169.34
			ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ-	916.55	1047.25
			-ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਡਾਂ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ	69.67	178.72
			-ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	1.39	100.47
			ਜਲ ਸਪਲਾਈ, ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ, ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	822.57	753.82
			-ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ	0.00	0.00
			-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	5.15	0.00
			-ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ	0.00	8.72
			-ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	17.77	5.52
			ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ-	1255.86	1195.65
			-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ	108.37	80.18
			-ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ	67.42	200.94
			-ਸਿਜਾਈ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹ ਰੋਕਥਾਮ	315.13	252.85
			ਉਰਜਾ	2.25	0.00
			ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਖਣਿਜ	0.00	0.00
			ਆਵਾਜਾਈ	674.55	515.19
			ਵਿਗਿਆਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ	0.00	2.94
			ਜਨਰਲ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	88.14	143.55
V- ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ	73.07	848.67	V- ਵੰਡੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	760.05	1361.05
-ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੋਂ	6.31	6.31	-ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ	0.00	0.00

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	2017-18	2018-19	ਅਦਾਇਗੀਆਂ	2017-18	2018-19
1	2	3	4	5	6
-ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ	39.72	34.95	-ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ	37.78	34.06
-ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ	27.04	807.41	-ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ	722.27	1326.99
VI-ਰੈਵੀਨਿਊ ਸਰਪਲੱਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ	0	0	VI-ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ਘੱਟ ਕੀਤਾ	9455.27	13134.63
VII- ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	18516.74	22938.51	VII-ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ	7486.90	8611.05
-ਬਾਹਰੀ ਕਰਜ਼ਾ	0	0	-ਬਾਹਰੀ ਕਰਜ਼ਾ	0	0
-ਵੇਅਜ਼ ਐਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ	17621.98	22325.28	-ਵੇਅਜ਼ ਐਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ	7151.81	8234.08
-ਵੇਅਜ਼ ਐਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰੋਲ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ	434.45	(-)704.22	-ਵੇਅਜ਼ ਐਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰੋਲ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ	0.00	0.00
-ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰੋਲ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ	0.00	0.00	-ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰੋਲ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ	0.00	0.00
-ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	460.31	1317.45	-ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ	335.09	376.97
VIII-ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ	VIII- ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ
IX-ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ	IX-ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਤੋਂ ਖਰਚਾ	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ
X-ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ[#]	47083.44	64839.91	X-ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਅਦਾਇਗੀਆਂ[#]	45525.90	62271.76
-ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨਿੱਧੀਆਂ	3521.99	3565.08	-ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨਿੱਧੀਆਂ	2395.79	2301.26
-ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ	729.95	923.82	-ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ	79.85	40.72
-ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	3112.09	4567.43	-ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	3291.53	4277.02
-ਸਸਪੈਂਸ ਅਤੇ ਫੁੱਟਕਲ [#]	39609.91	55702.58	-ਸਸਪੈਂਸ ਅਤੇ ਫੁੱਟਕਲ [#]	39637.03	55582.44
-ਰੈਮਿਟੈਂਸਜ਼	109.50	81.00	-ਰੈਮਿਟੈਂਸਜ਼	121.70	70.32
XI-ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਲੋਜਿੰਗ ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ	XI-ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ	488.45	1324.83
			ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਰੈਮਿਟੈਂਸਜ਼	0	0
			ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ	(-)74.95	20.10
			ਹੋਰ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼	563.36	836.17
			ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ ਨਿਵੇਸ਼	0.04	468.56
ਜੋੜ ਭਾਗ-ਅ	66068.65	89115.56		66068.65	89115.56
ਜੋੜ (ਓ +ਅ)	128533.50	164519.27		128533.50	164519.27

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

[#] ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕੈਸ਼ ਚੈਸਟਾਂ ਦੇ ਕਾਰਵਿਹਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅੰਤਿਕਾ 1.3 (ਜਾਰੀ)

(ਪੈਰਾ 1.1.4 ਅਤੇ 1.9.1, ਪੰਨਾ 3 ਅਤੇ 45 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਭਾਗ-ਅ - 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਖੇਪਕ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	31.03.2018 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ	31.03.2019 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ
ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ-	160784.77	174171.75
ਵਿਆਜਯੋਗ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ	92694.19	109747.67
ਵਿਆਜਹੀਣ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ	0.04	0.04
ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਕੋਲੋਂ ਕਰਜ਼ੇ	0.00	0.00
ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ	67387.96	64425.68
ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਵਯੋਜ਼ ਐਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਓਵਰ ਡਰਾਫਟ	702.58	(-)1.64
ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ -	4018.23	4958.70
ਨਾਨ-ਪਲਾਨ ਕਰਜ਼ੇ	25.24	20.92
ਰਾਜ ਪਲਾਨ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ	3532.37	3159.25
1984-85 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ	0.31	0.31
ਰਾਜ ਲਈ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ੇ	460.31	1778.22
ਅਚੇਤ ਫੰਡ	25.00	25.00
ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ, ਭਵਿੱਖ ਨਿੱਧੀਆਂ, ਆਦਿ	21729.73	22993.55
ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਸ	3099.54	3389.96
ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ	5520.18	6403.28
ਸਸਪੈਂਸ ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਬਕਾਏ	0	69.27
ਰੈਮੀਟੈਂਸ ਬਕਾਏ	0	0
ਜੋੜ	195177.45	212011.51
ਜਾਇਦਾਦਾਂ		
ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁੱਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ -	45835.84	48248.06
ਕੰਪਨੀਆਂ, ਨਿਗਮਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼	4189.25	4263.23
ਹੋਰ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	41646.59	43984.83
ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ -	50169.35	50681.72
ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ	16402.11	16395.80
ਹੋਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰਜ਼ੇ	33757.29	34276.87
ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਫੁੱਟਕਲ ਕਰਜ਼ੇ	9.95	9.05
ਵਿਭਾਗੀ ਅਫਸਰਾਂ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	0.42	0.42
ਰੈਮੀਟੈਂਸ ਬਕਾਏ	13.59	2.91
ਕੈਸ਼	488.45	1324.83
ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਸ਼ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਰੈਮੀਟੈਂਸਜ਼	0	0
ਵਿਭਾਗੀ ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆ	562.40	835.21
ਸਥਾਈ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ/ ਕੈਸ਼ ਇੰਮਪਰੈਸਟ	0.26	0.26
ਕੈਸ਼ ਬਕਾਇਆਂ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼	0.04	468.56
ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਸ	(-)74.95	20.10
ਚਿੰਨਤ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਨਿਵੇਸ਼	0.70	0.70
ਸਸਪੈਂਸ ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਬਕਾਏ	51.52	0.66
ਸਰਕਾਰੀ ਲੇਖੇ 'ਤੇ ਘਾਟਾ-	98618.28	111752.91
ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ	9455.27	13134.63
ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਘਾਟਾ	89163.01	98618.28
ਜੋੜ	195177.45	212011.51

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 1.4

(ਪੈਰਾ 1.1.7, ਪੰਨਾ 9 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

	ਅਸਲ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ	ਅੰਤਰ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਾਧਾ (+)/ ਘਾਟਾ (-)
ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	62269	73812	(-)11543	(-)15.64
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ				
ਟੈਕਸ ਰੈਵੀਨਿਊ	31574	41064	(-)9490	(-)23.11
ਰਾਜ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ	13273	21441	(-)8168	(-)38.10
ਵਿਕਰੀ, ਵਪਾਰ, ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਕਰ	6572	6333	239	3.77
ਰਾਜ ਆਬਕਾਰੀ	5072	6000	(-)928	(-)15.46
ਵਾਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰ	1861	2140	(-)279	(-)13.02
ਸਟੈਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ	2298	2500	(-)202	(-)8.10
ਭੌ ਮਾਲੀਆ	69	110	(-)41	(-)37.05
ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ	7582	10249	(-)2667	(-)26.02
ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ	12005	12429	(-)424	(-)3.41
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਅਨੁਦਾਨ	11108	8570	2538	29.62
ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ	75404	86351	(-)10947	(-)12.68
ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ				
2040- ਵਿਕਰੀਆਂ, ਵਪਾਰ, ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਕਰ	29	35	(-)6	(-)16.51
2043-ਰਾਜ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ	105	106	(-)1	(-)0.94
2049- ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	16306	16260	46	0.28
2055- ਪੁਲਿਸ	5582	5654	(-)72	(-)1.28
2070- ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	523	664	(-)141	(-)21.21
2071-ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭ	10089	10305	(-)216	(-)2.10
2075- ਫੁਟਕਲ ਆਮ ਸੇਵਾਵਾਂ	1615	2221	(-)606	(-)27.29
2202- ਜਨਰਲ ਸਿੱਖਿਆ	9759	10792	(-)1033	(-)9.57
2210-ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਜਨ ਸਿਹਤ	2906	3286	(-)380	(-)11.57
2211-ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	237	280	(-)43	(-)15.21
2215-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	342	574	(-)232	(-)40.50
2225-ਐਸ ਸੀਜ਼, ਐਸ ਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਓ ਬੀ ਸੀਜ਼ ਦੀ ਭਲਾਈ	611	1196	(-)585	(-)48.92
2230-ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ	227	369	(-)142	(-)38.60
2235-ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ	2638	2657	(-)19	(-)0.70
2236- ਪੋਸ਼ਣ	118	160	(-)42	(-)26.03
2245- ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ	443	684	(-)241.15	(-)35.26
2401- ਫਸਲ ਪਾਲਣਾ	11092	14019	(-)2927.49	(-)20.88
2801- ਪਾਵਰ	2197	2953	(-)756.12	(-)25.61

	ਅਸਲ	ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨ	ਅੰਤਰ	ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਾਧਾ (+)/ ਘਾਟਾ (-)
3456- ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼	225	226	(-)0.78	(-)0.35
3604- ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ	2265	4269	(-)2004.34	(-)46.95
ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ	20885	21506	(-)621	(-)2.89
ਸਬਸਿਡੀਆਂ	13361	14924	(-)1564	(-)10.48
ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	2412	6385	(-)3973	(-)62.22
4055-ਪੁਲਿਸ ਉੱਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	91	153	(-)62	(-)40.76
4210-ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਜਨ ਸਿਹਤ ਉੱਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	100	361	(-)261	(-)72.17
4215- ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	258	915	(-)657	(-)71.82
4217- ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਉੱਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	495	1405	(-)910	(-)64.74
4225- ਐਸ ਸੀਜ਼, ਐਸ ਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਓ ਬੀ ਸੀਜ਼ ਦੀ ਭਲਾਈ ਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	0	65	(-)65	(-)100.00
4515- ਹੋਰ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ	201	292	(-)91	(-)31.18
ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ	1361	851	510	59.94
ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ	13135	12539	596	4.75
ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ	16059	19720	(-)3661	(-)18.56
ਮੁੱਢਲਾ ਘਾਟਾ	247	(-)3460	3707	(-)107.13
ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	2.52	2.42	0.10	4.00
ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	3.08	3.81	(-)0.73	(-)19.23
ਮੁੱਢਲਾ ਘਾਟਾ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	0.05	0.67	(-)0.62	(-)92.95
ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ/ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ	81.79	63.59	18.20	28.63

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀ

ਅੰਤਿਕਾ 1.5

(ਪੈਰਾ 1.3, ਅਤੇ 1.6.1, ਪੰਨਾ 14 ਅਤੇ 24 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਂ ਲੜੀ ਡਾਟਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਭਾਗ ਓ. ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ					
1. ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	39023	41523	47985	53010	62269
(i) ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ⁴	25570(66)	26690(64)	27747(58)	30423(57)	31574(51)
ਰਾਜ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ	0	0	0	7901(26)	13273(42)
ਵਿਕਰੀਆਂ, ਵਪਾਰ, ਆਦਿ 'ਤੇ ਕਰ ⁵	15455(60)	15857(59)	17587(63)	11160(37)	6572(21)
ਰਾਜ ਆਬਕਾਰੀ ⁵	4246(17)	4796(18)	4406(16)	5136(17)	5072(16)
ਵਾਹਨਾਂ ⁵ ਉੱਤੇ ਕਰ	1394(5)	1475(6)	1548(6)	1911(6)	1861(6)
ਅਸਟਾਮ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ⁵	2474(10)	2449(9)	2044(7)	2135(7)	2298(7)
ਭੌ ਮਾਲੀਆ	47	55	68	91	69
ਹੋਰ ਕਰ ⁵	1954(8)	2058(8)	2094(8)	2089(7)	2429(8)
(ii) ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ⁴	2880(7)	2650(7)	5863(12)	4319(8)	7582(12)
(iii) ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ⁴ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ	4703(12)	8009(19)	9599(20)	10617(20)	12005(19)
(iv) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ⁴ ਵੱਲੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	5870(15)	4174(10)	4776(10)	7651(14)	11108(18)
2. ਛੁੱਟਕਲ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	1	0	0	0	0
3. ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ	137	218	181	73	849
4. ਕੁੱਲ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (1+2+3)	39161	41741	48166	53083	63118
5. ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	11363	20207	55234	18517	22939
ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ (ਵੇਅਜ਼ ਐਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)	11389	19942	54311	17622	22325
ਵੇਅਜ਼ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰੋਲ ਕਾਰਵਿਹਾਰ	(-)593	0	268	435	(-)704
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	567	265	655	460	1318
6. ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (4+5)	50524	61948	103400	71600	86057
7. ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	0	0	0	0	0
8. ਜਨਤਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ⁶	1698	0	7553	1757	1827

4 ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਅੰਕ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

5 ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਅੰਕ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

6 ਇਹ ਅੰਕ ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2015-16 ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ₹66,018 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ₹70,236 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ (-) ₹4,218 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਬਣ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰੋਲ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨਿੱਲ ਵਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਧ ਵੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 18 ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
9. ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (6+7+8)	52222	61948	110953	73357	87884
ਭਾਗ ਅ ਖਰਚਾ/ਅਦਾਇਗੀ					
10. ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ ⁷	46614(93)	50073(85)	55296(55)	62465(95)	75404(95)
ਪਲਾਨ ⁸	4913(11)	5311(11)	5966(11)	62465(100)	75404(100)
ਨਾਨ-ਪਲਾਨ ⁸	41701(89)	44762(89)	49330(89)		
ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ⁸ ਸਮੇਤ ਜਨਰਲ ਸੇਵਾਵਾਂ	23043(49)	24713(49)	28488(52)	34500(55)	36931(49)
ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ⁸	13729(29)	14898(30)	15672(28)	15470(25)	18320(24)
ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ⁸	9238(20)	9756(20)	10218(18)	11194(18)	17888(24)
ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ⁸	604(1)	706(1)	918(2)	1301(2)	2265(3)
11. ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ ⁷	3118(6)	3059(5)	4346(4)	2352(4)	2412(3)
ਪਲਾਨ ⁹	2939(94)	2733(89)	3929(90)	2352(100)	2412(100)
ਨਾਨ-ਪਲਾਨ ⁹	179(6)	326(11)	417(10)		
ਜਨਰਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ⁹	252(8)	253(8)	249(6)	180(8)	169(7)
ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ⁹	795(26)	828(27)	1087(25)	916(39)	1047(43)
ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ⁹	2071(66)	1978(65)	3010(69)	1256(53)	1196(50)
12. ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ⁷ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ	270(0.54)	5969(10)	41364(41)	760(1)	1361(2)
13. ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ, ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ (10+11+12) ਦਾ ਜੋੜ	50002	59101	101006	65577	79177
14. ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਮੁੜ-ਅਦਾਇਗੀਆਂ	3214	3830	4050	7487	8611
ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ (ਵੇਅਜ ਐਂਡ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ)	2931	3515	3722	7152	8234
ਵੇਅਜ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰੋਲ ਕਾਰਵਿਹਾਰ	0	0	0	0	0
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	283	315	328	335	377
15. ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਿਸਿੱਤਣ	0	0	0	0	0
16. ਸੰਚਿਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਅਦਾਇਗੀ (13+14+15)	53216	62931	105056	73064	87788
17. ਅਚੇਤ ਫੰਡ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	0	0	0	0	0
18. ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਅਦਾਇਗੀਆਂ	0	4218	0	0	0
19. ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਕੁੱਲ ਅਦਾਇਗੀਆਂ (16+17+18)	53216	67149	105056	73064	87788

⁷ ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਅੰਕ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

⁸ ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਅੰਕ ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

⁹ ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਅੰਕ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਭਾਗ ਈ. ਘਾਟੇ					
20. ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ (1-10)	(-)7591	(-)8550	(-)7311	(-)9455	(-)13135
21. ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ (4 – 13)	(-)10841	(-)17360	(-)47071 ¹⁰	(-)12494	(-)16059
22. ਮੁੱਢਲਾ ਘਾਟਾ (21-23)	(-)1881	(-)7578	(-)35429 ¹⁰	2840	247
ਭਾਗ ਸ. ਹੋਰ ਡਾਟਾ					
23. ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ (ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ)	8960	9782	11642	15334	16306
24. ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ	2158	1395	2058	2347	3468
25. ਵੇਅਜ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ/ਵਰਤੇ ਗਏ ਓਵਰਡਰਾਫਟ (ਦਿਨ)	315	275	344	313	233
ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ (ਦਿਨ)	177	218	165	213	170
ਵਰਤੇ ਗਏ ਓਵਰਡਰਾਫਟ (ਦਿਨ)	138	57	179	100	63
26. ਵੇਅਜ ਅਤੇ ਮੀਨਜ਼ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ/ ਓਵਰਡਰਾਫਟ 'ਤੇ ਵਿਆਜ	41	28	59	48	27
27. ਸਕਲ ਰਾਜ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ)	355102	390087	426988	479141	521861
28. ਬਕਾਇਆ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ (ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ)	112366	128835 ¹¹	182526	195152	211917
29. ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ (ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ)	66782	56819	20677	19760 ¹²	23816
30. ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ (ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ)	45347	31066	15534	14214	14287
31. ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	34	11	12	40	53
32. ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਟਕੀ ਪੂੰਜੀ	654	447	435	118	158
ਭਾਗ ਹ : ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੂਚਕ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)					
I ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਉਣਾ					
ਆਪਣਾ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	7.20	6.84	6.50	6.35	6.05
ਗੈਰ-ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	0.81	0.68	1.37	0.90	1.45
ਕੇਂਦਰੀ ਟਰਾਂਸਫਰਜ਼/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	1.32	2.05	2.25	2.22	2.30
II ਖਰਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ					
ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	14.08	15.15	23.66	13.69	15.17

¹⁰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ 40(6) PF-I/2009 ਭਾਗ-II ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ 2016 ਅਨੁਸਾਰ ਜੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਅਧੀਨ ਡਿਸਕੋਮ ਦਾ ਕਰਜਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ₹5,769 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਆਂਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਸੀ।

¹¹ ਸਾਲ 2003-04 ਅਤੇ 2004-05 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪਨਰੋਨ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਸਮਾਯੋਜਨ ਰਾਹੀਂ ₹606 ਕਰੋੜ ਘਟ ਗਿਆ।

¹² ਅਰੰਭਿਕ ਬਕਾਇਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਜੂਨ 2020)।

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ/ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ	128.13	142.33	210.49	123.71	127.15
ਰੈਵੀਨਿਊ ਖਰਚਾ/ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	93.22	84.72	54.75	95.25	95.23
ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ/ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	29.05	26.61	16.59	24.99	24.46
ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ/ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	22.62	19.85	13.10	20.09	25.78
ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ/ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	6.24	5.18	4.30	3.59	3.05
ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ/ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ	5.73	4.75	4.06	3.31	2.83
III ਵਿੱਤੀ ਅਸੰਤੁਲਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ					
ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	(-)2.14	(-)2.19	(-)1.71	(-)1.97	(-)2.52
ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	(-)3.05	(-)4.45	(-)11.02*	(-)2.61	(-)3.08
ਮੁੱਢਲਾ ਘਾਟਾ(ਸਰਪਲਸ)/ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	(-)0.53	(-)1.94	(-)8.30*	0.59	0.05
ਰੈਵੀਨਿਊ ਘਾਟਾ/ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ	70.02	49.25	15.53	75.68	81.79
ਮੁੱਢਲਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਬਕਾਇਆ/ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	0.42	0.37	1.06	1.24	0.77
IV ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ					
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ/ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	31.64	33.03	42.75	40.73	40.61
ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ/ਆਰ ਆਰ	287.95	310.27	380.38	368.14	340.33
V ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ					
ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਫਲ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	0.04	0.04	0.09	0.11	0.10
ਵਿੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ/ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	34.21	36.49	51.16	49.47	47.29

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

*ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. 40(6) ਪੀ ਐਫ-1/2009 ਭਾਗ-II ਮਿਤੀ 29 ਮਾਰਚ 2016 ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਸਕੋਮਿਸ਼ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਯੂ ਡੀ ਏ ਵਾਈ ਅਧੀਨ ₹5,769 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਾਧੂ ਉਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿ 2016-17 ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਈ ਆਂਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਅੰਤਿਕਾ 1.6

(ਪੈਰਾ 1.3.1.5, ਪੰਨਾ 21 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਤੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਵੇਰਵੇ

ਮੱਦ	ਸਾਲ	ਉਗਰਾਹੀ	ਉਗਰਾਹੀ 'ਤੇ ਖਰਚੇ	ਉਗਰਾਹੀ 'ਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਔਸਤ
		(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)			
ਰਾਜ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਰ	2018-19	13273.15	105.24	0.79	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ
ਵਿਕਰੀ, ਵਪਾਰ ਆਦਿ 'ਤੇ ਕਰ	2014-15	15455.17	111.01	0.72	0.91
	2015-16	15856.64	119.06	0.75	0.66
	2016-17	17586.71	117.41	0.67	0.69
	2017-18	19061.44	130.26	0.68*	0.69*
	2018-19	6571.92	29.22	0.44	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ
ਵਾਹਨਾਂ ਤੇ ਕਰ	2014-15	1393.32	38.15	2.74	6.08
	2015-16	1474.83	45.84	3.11	4.99
	2016-17	1548.12	15.31	0.99	2.61
	2017-18	1911.20	15.21	0.80	2.61
	2018-19	1861.39	14.36	0.77	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ
ਰਾਜ ਆਬਕਾਰੀ	2014-15	4246.11	35.05	0.83	2.09
	2015-16	4796.45	84.55	1.76	3.21
	2016-17	4406.01	111.99	2.54	2.01
	2017-18	5135.68	40.67	0.79	1.83
	2018-19	5072.40	47.77	0.94	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ
ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ	2014-15	2474.15	13.91	0.56	3.59
	2015-16	2448.98	23.31	0.95	2.87
	2016-17	2043.61	16.54	0.81	2.99
	2017-18	2135.13	6.36	0.30	2.96
	2018-19	2297.54	18.44	0.80	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ

ਸ੍ਰੋਤ : ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਲੇਖੇ

* ਵੈਟ ਅਤੇ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਸਮੇਤ

ਅੰਤਿਕਾ 1.7

(ਪੈਰਾ 1.8.6, ਪੰਨਾ 45 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

**31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ₹835.21 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਮੰਡਲ-ਵਾਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ**

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
1.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਜਲੰਧਰ	83969684	6	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (4), ਓ ਬੀ ਸੀ	106	0	83969790
2.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. I, ਜਲੰਧਰ	21531027	5	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ (2)	0	0	21531027
3.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. II, ਜਲੰਧਰ	90759807	3	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	90759807
4.	ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਮੰਡਲ, ਜਲੰਧਰ	1326942	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	0	0	1326942
5.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ III, ਲੁਧਿਆਣਾ	404394	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	117662006	0	118066400
6.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ, ਜਲੰਧਰ	50938691	2	ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	228	0	50938919
7.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. II, ਕਪੂਰਥਲਾ	192118489	10	ਐਸ ਬੀ ਆਈ (4), ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਐਕਸਿਸ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਕੋਟਕ ਮਹਿੰਦਰਾ (ਕੇ ਐਮ) (2)	151	0	192118640
8.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. I, ਕਪੂਰਥਲਾ	47570402	7	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ, ਐਕਸਿਸ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ,	0	0	47570402
9.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	209493676	12	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (5), ਐਕਸਿਸ ਬੈਂਕ (3)	171	0	209493847
10.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. I, ਲੁਧਿਆਣਾ	78690518	9	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਡੀ ਸੀ ਬੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (3), ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਕੇ ਐਮ	415	0	78690933
11.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. III, ਲੁਧਿਆਣਾ	41912753	10	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (5), ਐਕਸਿਸ (2), ਕੇ ਐਮ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	1545	0	41914298

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
12.	ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੰਡਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	4796388	1	ਓ ਬੀ ਸੀ	0	0	4796388
13.	ਬਾਗਬਾਨੀ ਮੰਡਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	833762	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	0	0	833762
14.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ ਨੰ. I, ਪਟਿਆਲਾ	361937553	6	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2) ਓ ਬੀ ਸੀ	44159	56000	362037712
15.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਪਟਿਆਲਾ	148493478	9	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ (2), ਡੀ ਸੀ ਬੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਕੇ ਐਮ, ਏ ਯੂ ਫਾਈਨਾਂਸ	30905	0	148524383
16.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ II, ਪਟਿਆਲਾ	103314228	8	ਐਕਸਿਸ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਏ ਯੂ ਫਾਈਨਾਂਸ	3575	0	103317803
17.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਨਾਭਾ	80676159	3	ਐਕਸਿਸ ਬੈਂਕ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ	16604	0	80692763
18.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਸਰਹਿੰਦ	166057595	7	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਕੇ ਐਮ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	11533	0	166069128
19.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. IV, ਲੁਧਿਆਣਾ	725588	2	ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	0	0	725588
20.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਮੁਕਤਸਰ	47921867	9	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (3), ਐਕਸਿਸ, ਫੈਡਰਲ, ਯੈਸ, ਅੰਧਰਾ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	137	0	47922004
21.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਮੋਗਾ	95857841	6	ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ (ਸੀ ਬੀ), ਐਕਸਿਸ, ਇਕਵਿਟਸ (2), ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਕੇ ਐਮ	4344	0	95862185
22.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	288356077	10	ਪੀ ਜੀ ਬੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (5), ਕੇ ਐਮ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ(ਪੀ ਐਡ ਐਸ ਬੀ)	0	0	288356077

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
23.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਪਠਾਨਕੋਟ	105620082	7	ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਯੂ ਬੀ ਆਈ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਕੇ ਐਮ	0	0	105620082
24.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਐਟ ਬਟਾਲਾ	155759130	10	ਐਕਸਿਸ, ਓ ਬੀ ਸੀ (3), ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ (2), ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਕੇ ਐਮ, ਪੀ ਐਂਡ ਐਸ ਬੀ	0	0	155759130
25.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਮੁਕੇਰੀਆਂ	97505571	4	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਕਸਿਸ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	97505571
26.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਮਾਨਸਾ	2042668	4	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2), ਐਕਸਿਸ,	4175	0	2046843
27.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ	34135929	7	ਓ ਬੀ ਸੀ (3), ਐਕਸਿਸ (2), ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ,	6522	0	34142451
28.	ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਮੰਡਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ	2853598	1	ਓ ਬੀ ਸੀ	0	0	2853598
29.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਗਿਦੜਬਾਹਾ	3629813	6	ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਐਕਸਿਸ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਐਸ ਬੀ ਆਈ	56	0	3629869
30.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ I, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	139927009	7	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਐਕਸਿਸ, ਕੇ ਐਮ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਇਕਵਿਟਸ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	2534	0	139929543
31.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	64267303	15	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਬੈਂਕ (ਪੀ ਜੀ ਬੀ), ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ (3), ਕੇ ਐਮ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ (3), ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਇਕੂਟਾਸ, ਓ ਬੀ ਸੀ (2), ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਬੰਧਨ ਬੈਂਕ	22776	0	64290079
32.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ ਨੰ. I, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	55813652	6	ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2) ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (3), ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ	4924	0	55818576
33.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. II, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	132710224	10	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਕੇ ਐਮ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਆਈ ਐਨ ਜੀ ਬੈਂਕ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	0	0	132710224

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
34.	ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	6179740	3	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਆਈ ਓ ਬੀ	0	0	6179740
35.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ ਨੰ. II, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	31975624	17	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ (2), ਕੇ ਐਮ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਡੀ ਸੀ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਇਕੂਟਾਸ (7)	163203	0	32138827
36.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਬਠਿੰਡਾ	199264516	6	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ (2), ਏ ਯੂ ਸਮਾਲ ਫਾਈਨਾਂਸ	20875	0	199285391
37.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. II, ਬਠਿੰਡਾ	144406965	8	ਓ ਬੀ ਸੀ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (5), ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ	10888	0	144417853
38.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ ਨੰ I, ਬਠਿੰਡਾ	27271710	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2)	0	0	27271710
39.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ, ਅਬੋਹਰ	22442989	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਏ ਯੂ ਆਈ ਲਘੂ ਫਾਈਨਾਂਸ	0	0	22442989
40.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਨਵਾਸ਼ਹਿਰ	20502887	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	2700	0	20505587
41.	ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਮੰਡਲ, ਬਠਿੰਡਾ	4906777	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2)	0	0	4906777
42.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ ਨੰ. 2, ਬਠਿੰਡਾ	11090794	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	11090794
43.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਸੰਗਰੂਰ	152647071	8	ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ, ਐਕਸਿਸ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ, ਕੇ ਐਮ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਡੀ ਸੀ ਬੀ, ਏ ਯੂ ਲਘੂ ਵਿੱਤ ਬੈਂਕ	15201	0	152662272
44.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਸੰਗਰੂਰ	8244598	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ	0	0	8244598
45.	ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਮੰਡਲ I, ਪਟਿਆਲਾ	6711336	3	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਇੰਡਸਟ੍ਰਿਡ	0	0	6711336
46.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ ਸੰਗਰੂਰ ਐਟ ਪਟਿਆਲਾ	328494284	4	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਕਸਿਸ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	328494284
47.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ, ਪਟਿਆਲਾ	44222566	3	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	44222566

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
48.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. 2, ਮੋਹਾਲੀ ਐਟ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ	187513853	4	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਕੇ ਐਮ	0	0	187513853
49.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਮੋਹਾਲੀ	306978623	11	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (5), ਆਈ ਐਨ ਜੀ ਵਯਾਸ ਬੈਂਕ, ਐਕਸਿਸ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2), ਇੰਡਸਟਰਿਡ ਬੈਂਕ, ਓ ਬੀ ਸੀ	357	0	306978980
50.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. 1, ਮੋਹਾਲੀ	278136990	14	ਓ ਬੀ ਸੀ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (4), ਐਕਸਿਸ, ਆਈ ਐਨ ਜੀ ਵਯਾਸ ਬੈਂਕ, ਇੰਡਸਟਰਿਡ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ (2), ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ	1959	2500000	280638949
51.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ, ਰੋਪੜ	6584558	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	6584558
52.	ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਮੰਡਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	8173287	1	ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ	0	0	8173287
53.	ਬਾਗਬਾਨੀ ਮੰਡਲ, ਮੋਹਾਲੀ	12190300	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ	16000	0	12206300
54.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ	134480976	11	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਸ ਬੀ ਓ ਪੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਐਕਸਿਸ (2), ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਡੀ ਸੀ ਬੀ, ਆਈ ਐਨ ਜੀ - ਕੇ ਐਮ, ਇੰਡਸਟਰਿਡ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	144	0	134481120
55.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਬਰਨਾਲਾ	70199234	7	ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਓ ਬੀ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਜੈਸ	0	0	70199234
56.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ ਨੰ. 1, ਲੁਧਿਆਣਾ	643570	2	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	0	0	643570
57.	ਕੇਂਦਰੀ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ, ਮੋਹਾਲੀ	56790491	5	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਕੇ ਐਮ	0	0	56790491
58.	ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਮੰਡਲ ਨੰ. 2, ਪਟਿਆਲਾ	7212230	3	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਇੰਡਸਟਰਿਡ	0	0	7212230

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
59.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਰੋਪੜ	231694110	9	ਐਕਸਿਸ , ਓ ਬੀ ਸੀ (3), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (3), ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਯੈਸ	3520	0	231697630
60.	ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਰਜ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਐਂਟ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	3507895	2	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	96	0	3507991
61.	ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਰਜ ਮੰਡਲ, ਪਠਾਨਕੋਟ	6826439	2	ਪੀ ਜੀ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	6826439
62.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	154387935	4	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ(2), ਪੀ ਐਨ ਬੀ	8	0	154387943
63.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. 1, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	102093911	9	ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ(2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਸੀ ਬੀ, ਐਕਸਿਸ	363	0	102094274
64.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. 2, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	100641474	6	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ(2), ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਸੀ ਬੀ	130	0	100641604
65.	ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਰਜ ਮੰਡਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	3251274	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	17780	0	3269054
66.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	91876759	2	ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	24722	0	91901481
67.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. 1, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	150980396	5	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ (2), ਓ ਬੀ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	122	0	150980518
68.	ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ ਨੰ. 2, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਐਂਟ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ	51464559	5	ਸੀ ਬੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਸੈਂਟਰਲ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ	8	0	51464567
69.	ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਰਜ ਮੰਡਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	86208364	2	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ	34366	0	86242730
70.	ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਮੰਡਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	20392314	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ	0	0	20392314
71.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	46406234	3	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ (2)	21106	0	46427340
72.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	58943009	3	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ	0	0	58943009
73.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	74289473	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	17534	0	74307007

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
74.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਐਂਟ ਫਰੀਦਕੋਟ	6644173	2	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ, ਓ ਬੀ ਸੀ	0	106	6644279
75.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ	15663934	3	ਆਧਰਾ ਬੈਂਕ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	172	0	15664106
76.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਕਪੂਰਥਲਾ	29277763	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2)	0	0	29277763
77.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਰੋਪੜ	20040862	1	ਬੈਂਕ ਆਫ ਬੜੋਦਾ (ਬੀ ਓ ਬੀ)	1857	0	20042719
78.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਸੰਗਰੂਰ	77950818	3	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ	29067	0	77979885
79.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਪਟਿਆਲਾ	88959828	1	ਐਕਸਿਸ	39838	0	88999666
80.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ	30563649	2	ਐਕਸਿਸ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	21	0	30563670
81.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਜਲੰਧਰ	20028029	2	ਐਕਸਿਸ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	2519	0	20030548
82.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਬਠਿੰਡਾ	16374783	1	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ ਬੈਂਕ	14435	0	16389218
83.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	33278999	1	ਬੀ ਓ ਬੀ	4960	0	33283959
84.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	33890230	1	ਆਈ ਓ ਬੀ	0	0	33890230
85.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਮੋਗਾ	16807805	2	ਐਕਸਿਸ, ਆਈ ਓ ਬੀ	0	0	16807805
86.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ	9590662	1	ਬੀ ਓ ਬੀ	0	0	9590662
87.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਮੋਹਾਲੀ	198778810	4	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	7330	0	198786140
88.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਮੁਕਤਸਰ	51702133	2	ਐਕਸਿਸ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	51702133
89.	ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਮੰਡਲ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ	48298585	2	ਐਕਸਿਸ, ਇੰਡਸਟ੍ਰੀ	9456	0	48308041
90.	ਕੋਟਰਾ ਕਨਾਲ ਲਾਈਨਿੰਗ ਮੰਡਲ, ਸੰਗਰੂਰ	0		ਨਿੱਲ	2	0	2
91.	ਬੀ ਐਮ ਐਲ ਮੰਡਲ, ਪਟਿਆਲਾ	64167260	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ	0	0	64167260
92.	ਦੇਵੀਗੜ੍ਹ ਆਈ ਬੀ ਮੰਡਲ, ਪਟਿਆਲਾ	6919560	3	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2), ਓ ਬੀ ਸੀ	0	0	6919560

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
93.	ਸਿਧਵਾਂ ਕਨਾਲ ਮੰਡਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	30972755	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	4232	0	30976987
94.	ਫਰੀਦਕੋਟ ਕਨਾਲ ਮੰਡਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ	730803	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2)	63951	0	794754
95.	ਰੋਪੜ ਹੈਡ ਵਰਕਸ ਮੰਡਲ, ਰੋਪੜ	3878910	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	3878910
96.	ਬਠਿੰਡਾ ਕਨਾਲ ਮੰਡਲ, ਬਠਿੰਡਾ	31483786	3	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ, ਆਈ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਆਈ	0	0	31483786
97.	ਬਿਸਤ ਦੁਆਬ ਮੰਡਲ, ਜਲੰਧਰ	4098474	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	4098474
98.	ਡਿਸਚਾਰਜ ਮੰਡਲ, ਮੋਹਾਲੀ	0		ਨਿੱਲ	60	0	60
99.	ਲਹਿਲ ਆਈ ਬੀ ਮੰਡਲ, ਪਟਿਆਲਾ	6203861	2	ਸੈਟਰਲ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	6203861
100.	ਮਾਨਸਾ ਆਈ ਬੀ ਮੰਡਲ, ਮਾਨਸਾ	3551320	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2)	0	0	3551320
101.	ਪਟਿਆਲਾ ਡਰੇਨੇਜ ਮੰਡਲ, ਪਟਿਆਲਾ	30332198	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ ਬੈਂਕ	0	0	30332198
102.	ਡਰੇਨੇਜ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ	0		ਨਿੱਲ	53509	0	53509
103.	ਡਰੇਨੇਜ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ	463826	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	463826
104.	ਮਾਨਸਾ ਡਰੇਨੇਜ ਮੰਡਲ, ਮਾਨਸਾ	7	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2)	0	0	7
105.	ਜਲੰਧਰ ਡਰੇਨੇਜ ਮੰਡਲ, ਜਲੰਧਰ	3247041	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	3247041
106.	ਫਗਵਾੜਾ ਡਰੇਨੇਜ ਮੰਡਲ, ਜਲੰਧਰ	0	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	0
107.	ਸੰਗਰੂਰ ਡਰੇਨੇਜ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਸੰਗਰੂਰ	0	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	0
108.	ਸੰਗਰੂਰ ਆਈ ਬੀ ਮੰਡਲ, ਸੰਗਰੂਰ	7513817	2	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (2)	0	0	7513817
109.	ਕਨਾਲ ਲਾਈਨਿੰਗ ਮੰਡਲ, ਮੁਕਤਸਰ	1380443	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	1380443
110.	ਲੁਧਿਆਣਾ ਡਰੇਨੇਜ ਮੰਡਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	1259	1	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	0	0	1259

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
111.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਡਰੇਨਜ਼ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	80532022	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	80532022
112.	ਈਸਟਰਨ ਕਨਾਲ ਮੰਡਲ, ਸੀ ਸੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	4216611	2	ਪੀ ਐੱਡ ਐਸ ਬੀ, ਓਰੀਐਂਟਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕਾਮਰਸ, (ਓ ਬੀ ਸੀ)	0	0	4216611
113.	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਡਰੇਨਜ਼ ਮੰਡਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	1963	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	1963
114.	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਯੂ ਬੀ ਡੀ ਸੀ ਮੰਡਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	62844388	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	58981	0	62903369
115.	ਹਰੀਕੇ ਕਨਾਲ ਮੰਡਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	138346749	2	ਓ ਬੀ ਸੀ (2)	0	-1	138346748
116.	ਜਲੰਧਰ ਮੈਕੈਨੀਕਲ ਡਰੇਨਜ਼ ਮੰਡਲ, ਨੰਗਲ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ	3780571	1	ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	3780571
117.	ਜੰਡਿਆਲਾ ਯੂ ਬੀ ਡੀ ਸੀ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1579712	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ (2), ਐਸ ਬੀ ਆਈ	46418	0	1626130
118.	ਜਨੌਰੀ ਚੋਹਲ ਮੰਡਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	209414	2	ਪੀ ਜੀ ਬੀ (2)	0	0	209414
119.	ਮਾਧੋਪੁਰ ਯੂ ਬੀ ਡੀ ਸੀ ਮੰਡਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	794856	1	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	99738	0	894594
120.	ਡਬਲਿਊ ਐਮ ਆਈ ਮੰਡਲ, ਰੋਪੜ	1797835	3	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਕਸਿਸ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	55565	0	1853400
121.	ਬਾਰੀ ਦੁਆਬ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	20502679	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	20502679
122.	ਮਜੀਠਾ ਯੂ ਬੀ ਡੀ ਸੀ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	449062	1	ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	0	449062
123.	ਸ਼ਾਹ ਨਹਿਰ ਮੰਡਲ (ਸਿਵਲ), ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	452578	1	ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	452578
124.	ਸ਼ਾਹ ਨਹਿਰ ਮੰਡਲ (ਹੈਡ ਵਰਕਸ), ਤਲਵਾੜਾ	3245863	2	ਪੀ ਐੱਡ ਐਸ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	3245863
125.	ਗੋਲੇਵਾਲਾ ਡਰੇਨਜ਼ ਮੰਡਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	28964813	1	ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	0	0	28964813
126.	ਮੈਕੈਨੀਕਲ ਡਰੇਨਜ਼ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	8822	1	ਐਕਸਿਸ	0	0	8822
127.	ਡਰੇਨਜ਼ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਡਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	22201931	4	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (4)	0	0	22201931

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
128.	ਡੀ ਆਈ ਪੀ ਆਰ ਮੰਡਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	0		ਨਿੱਲ	150149	0	150149
129.	ਅਬੋਹਰ ਕਨਾਲ ਮੰਡਲ, ਅਬੋਹਰ	6661421	2	ਐਕਸਿਸ (2)	5031	0	6666452
130.	ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ	108583	1	ਐਸ ਬੀ ਆਈ	55660000	0	55768583
131.	ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਕੰਡੀ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ	0	0	ਨਿੱਲ	46050852	0	46050852
132.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਡਰੇਨਜ਼ ਮੰਡਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	2	1	ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	0	0	2
133.	ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਡੈਮ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	289237	1	ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ	0	0	289237
134.	ਐਲ ਏ ਓ, ਪਟਿਆਲਾ	9339386	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਵਿਜੈ ਬੈਂਕ	0	0	9339386
135.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 3, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	5631110	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ (2) ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	5631110
136.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	6463248	6	ਪੀ ਐਨ ਬੀ(5), ਐਸ ਬੀ ਆਈ	45	0	6463293
137.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	4257722	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	163	0	4257885
138.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ	12913050	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	18352	0	12931402
139.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਬਠਿੰਡਾ	29204328	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	29204328
140.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 3, ਬਠਿੰਡਾ	9234537	5	ਐਕਸਿਸ (2), ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	17449	7164	9259150
141.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਬਠਿੰਡਾ	21873482	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	-122820	21750662
142.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਫਰੀਦਕੋਟ	51858316	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਕਸਿਸ	6802	41560	51906678
143.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ 2 ਮੁਕਤਸਰ	11123165	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	92884	-114	11215935
144.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ	4830096	4	ਓ ਬੀ ਸੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2), ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	0	4830096
145.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਮਲੌਟ	1741104	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	1741104
146.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ	6455544	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ (2)	0	0	6455544

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
147.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	22458370	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਓ ਬੀ ਸੀ	0	598148	23056518
148.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ	20880480	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ (2), ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	20880480
149.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਅਬੋਹਰ	15678092	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	2	0	15678094
150.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	2454489	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	59	0	2454548
151.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਪਠਾਨਕੋਟ	30406711	6	ਐਕਸਿਸ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਯੂ ਬੀ ਆਈ (2), ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਚ ਡੀ ਐਫ ਸੀ	35	0	30406746
152.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਬਟਾਲਾ	5702118	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	544	0	5702662
153.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	16017845	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	1400	0	16019245
154.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	22311677	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	23009	0	22334686
155.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	18559248	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	18559248
156.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਤਲਵਾੜਾ	32146889	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2), ਪੀ ਐਨ ਬੀ	1115	0	32148004
157.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ	5530719	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	5530719
158.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਜਲੰਧਰ	10204264	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	0	0	10204264
159.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਜਲੰਧਰ	9073573	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	9073573
160.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਕਪੂਰਥਲਾ	4478680	4	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ, ਐਕਸਿਸ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	0	4478680
161.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 3, ਲੁਧਿਆਣਾ	3368580	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਆਈ ਡੀ ਬੀ ਆਈ	0	0	3368580
162.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਲੁਧਿਆਣਾ	3981558	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2)	0	0	3981558
163.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਲੁਧਿਆਣਾ	7192239	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	-6750	7185489
164.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਖੰਨਾ	761678	1	ਐਸ ਬੀ ਆਈ	118	0	761796

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
165.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਮਾਨਸਾ	3224974	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	7662220	0	10887194
166.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਮਾਨਸਾ	4114631	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	6969	0	4121600
167.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਪਟਿਆਲਾ	21717815	4	ਐਕਸਿਸ (2), ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	2	21717817
168.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਰਾਜਪੁਰਾ	3303830	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2), ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	0	3303830
169.	ਮਕੈਨੀਕਲ ਮੰਡਲ, ਪਟਿਆਲਾ	520588	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ (3)	0	0	520588
170.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਪਟਿਆਲਾ	40684944	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	4953450	45638394
171.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਮੋਹਾਲੀ	1518370	1	ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	0	1518370
172.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1 ਰੋਪੜ ਐਟ, ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ	12011948	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਕਸਿਸ	568	0	12012516
173.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਮੋਹਾਲੀ	48770748	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਐਕਸਿਸ	0	0	48770748
174.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2, ਰੋਪੜ	1931459	6	ਪੀ ਐਨ ਬੀ (5), ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	1931459
175.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 3, ਮੋਹਾਲੀ	29581607	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ (2), ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	29581607
176.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਬਰਨਾਲਾ	8110449	4	ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2), ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ	81	0	8110530
177.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਸੰਗਰੂਰ	27514814	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ	0	0	27514814
178.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਮੋਗਾ	13038759	4	ਐਸ ਬੀ ਆਈ (2), ਪੀ ਐਨ ਬੀ (2)	0	0	13038759
179.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 1, ਮੁਕਤਸਰ	339341	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	6430	0	345771
180.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ	13590558	3	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਓ ਪੀ	141	225960	13816659
181.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ ਨੰ. 2 (ਈ ਈ 2), ਜਲੰਧਰ	1247636	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	1247636
182.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ (ਈ ਈ 2), ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	5377746	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	762	0	5378508

ਲੜੀ ਨੰ.	ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਕੈਸ਼ ਬੁਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ	ਬੈਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਪਈ ਹੈ	ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਂਅ	31.03.2019 ਨੂੰ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਾਸ਼ੀ	ਕੈਸ਼ ਇਨ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ	ਮੰਡਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਬਕਾਇਆ
183.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ (ਈ ਈ 2), ਕਪੂਰਥਲਾ	825033	3	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਯੂਕੋ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	825033
184.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ (ਈ ਈ 2), ਪਠਾਣਕੋਟ	13439002	3	ਐਕਸਿਸ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	0	13439002
185.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ, (ਈ ਈ 2), ਪਟਿਆਲਾ	451784	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	0	0	451784
186.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ (ਈ ਈ 2), ਤਰਨ ਤਾਰਨ	6171621	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	0	6171621
187.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ (ਈ ਈ 2), ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਐਟ ਜੀਰਾ	6049808	2	ਐਸ ਬੀ ਆਈ, ਪੀ ਐਨ ਬੀ	96200	0	6146008
188.	ਡਬਲਿਊ ਐਸ ਐਸ ਡੀ (ਈ ਈ 2), ਬਟਾਲਾ	3731890	2	ਪੀ ਐਨ ਬੀ, ਐਸ ਬੀ ਆਈ	0	220	3732110
ਕੁੱਲ ਜੋੜ		8115369161	637	-	228461439	8252925	8352083522
ਕੁੱਲ ਜੋੜ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)		811.54	637	-	22.85	0.82	835.21

ਸ੍ਰੋਤ: ਦਫਤਰ, ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਤੇ ਹੱਕਦਾਰੀ), ਪੰਜਾਬ

ਅੰਤਿਕਾ 1.8

(ਪੈਰਾ 1.10.2, ਪੰਨਾ 58 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਹੈਮਿਲਟਨ ਅਤੇ ਫਲੈਵਿਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ (1986) ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉੱਤੇ ਲੇਖ

ਹੈਮਿਲਟਨ ਅਤੇ ਫਲੈਵਿਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਮਾਡਲ (1986) ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਲ, ਹਰ ਅਰੰਭਿਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਝੱਲਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

$$\sum_{i=0}^{\infty} \frac{E_{t+i}}{\prod_{j=1}^i (1+r_{t+j})} \leq \sum_{i=0}^{\infty} \frac{Y_{t+i}}{\prod_{j=1}^i (1+r_{t+j})} - (1+r_t)D_{t-1}$$

ਜਿੱਥੇ ਕਿ

$\sum E_{t+i}$ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਜੋੜ ਹੈ।

$\sum Y_{t+i}$ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦਾ ਜੋੜ ਹੈ।

D ਅਰੰਭਿਕ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਸਟਾਕ ਹੈ

$\prod (1+r_j)$ ਰੈਵੀਨਿਊ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮਾਡਲ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ

ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਰੈਵੀਨਿਊਜ਼ (ਗੈਰ-ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ) ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲਾਂ, ਭਾਵ ਕਿ 2007-08 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੈਮੀ ਲੌਗ ਮਾਡਲ ਆਫ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਨੁਮਾਨ ਆਂਕੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੰਨ ਲਓ ਵਰਤਮਾਨ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਅਰੰਭਿਕ ਸਾਲ ਦਾ ਜਨਤਕ ਖਰਚਾ (ਪੀ ਈ ਸੀ ਪੀ) P_0 ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ t ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮਪਾਉਂਡ ਵਿਕਾਸ ਦਰ g ਤੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

$$P_t = P_0(1+g)^t \quad (1)$$

Let, $P_0 = a$, and $(1+g) = b$. ਤਾਂ ਸਮੀਕਰਣ (1) ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

$$P_t = ab^t \quad (2)$$

ਸਮੀਕਰਣ (2) ਇੱਕ ਐਕਸਪੋਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਫੰਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਨੈਚੂਰਲ ਲੋਗ (ਭਾਵ, ਦੋਨੋ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ Log_e),

$$\text{Log}_e P_t = \text{Log}_e a + (\text{Log}_e b \times t)$$

Let $\text{Log}_e a = \alpha$ and $\text{Log}_e b = \beta$

$$\text{Log}_e P_t = \alpha + \beta t; \quad t = 1, 2, \dots, 10 \quad (3)$$

α and β ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਆਰਡੀਨਰੀ ਲੀਸਟ ਸਕੇਅਰ (ਓ ਐਲ ਐਸ) ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਓ ਐਲ ਐਸ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵਖਰੇਵੇਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਡਿਪੈਂਡੈਂਟ ਵੇਰੀਏਬਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੱਸਣ (ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣ) ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨ ਲਓ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਓ ਐਲ ਐਸ ਅਨੁਮਾਨ (ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਮੁੱਲ) ਕ੍ਰਮਵਾਰ $\hat{\alpha}$ and $\hat{\beta}$ ਹਨ।

ਗਿਆਰਵੇਂ ਪੀਰੀਅਡ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ) ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਖਰਚਾ ਦੱਸਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਫਾਰਮੂਲਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

$$\text{Anti log}(\text{Log}_e P_t) = \text{Anti log}(\hat{\alpha} + \hat{\beta} \times 11)$$

$$\text{i.e., } e^{(\text{Log}_e P_t)} = e^{(\hat{\alpha} + \hat{\beta} \times 11)}$$

ਇਸੇ ਤਰਾਂ 12ਵੇਂ ਸਾਲ ਲਈ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ:

$$\text{Anti log}(\text{Log}_e P_t) = \text{Anti log}(\hat{\alpha} + \hat{\beta} \times 12)$$

$$\text{i.e., } e^{(\text{Log}_e P_t)} = e^{(\hat{\alpha} + \hat{\beta} \times 12)}$$

ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਅੱਗੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹੋ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗਣਨਾ

ਮੁਢਲਾ ਖਰਚਾ:

ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੇ ਹੋਏ $\hat{\alpha}$ and $\hat{\beta}$ ਦੇ ਮੁੱਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

	ਕੋਐਫੀਸ਼ੀਐਂਟ
ਇੰਟਰਸੈਪਟ	9.795704
X-ਵੇਰੀਏਬਲ	0.112107

ਉਪਰ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ 0.112107 ਦਾ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਕੋਐਫੀਸ਼ੀਐਂਟ, ਪੀ ਈ ਸੀ ਪੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ 11.2107 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਹੈ; ਇੰਜ ਸਾਲਾਨਾ ਕੰਪਾਊਂਡ ਵਾਧਾ ਦਰ (g.), $(e^{0.112107} - 1) \times 100 = 11.86325$ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੀ ਈ ਸੀ ਪੀ ਇਸ ਕੰਪਾਊਂਡ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਹਨ, ਸੈਮੀਲਾਗ ਲੀਨੀਅਰ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ

ਸਾਲ	ਪੀ ਈ ਸੀ ਪੀ	ਸਮਾ	ਪੀ ਈ ਸੀ ਪੀ ਵਿੱਚ
2007-08	20761	1	9.940832
2008-09	22580	2	10.02482
2009-10	24592	3	10.11018
2010-11	29834	4	10.3034
2011-12	28540	5	10.25906
2012-13	34740	6	10.45565
2013-14	36187	7	10.49646
2014-15	41042	8	10.62235
2015-16	49320	9	10.80608
2016-17	89364	10	11.40047
2017-18	50243	11	10.82463
2018-19	62871	12	11.04884
2019-20	77118	13	11.2531
2020-21	86267	14	11.3652
2021-22	96501	15	11.47731
2022-23	107949	16	11.58942
2023-24	120755	17	11.70152
2024-25	135081	18	11.81363
2025-26	151106	19	11.92574
2026-27	169032	20	12.03784
2027-28	189085	21	12.14995
2028-29	211516	22	12.26206
2029-30	236609	23	12.37417
2030-31	264679	24	12.48627
2031-32	296078	25	12.59838
2032-33	331203	26	12.71049
2033-34	370494	27	12.82259
2034-35	414447	28	12.9347
2035-36	463614	29	13.04681
2036-37	518613	30	13.15891
2037-38	580138	31	13.27102
2038-39	648961	32	13.38313

ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ:

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ $\hat{\alpha}$ and $\hat{\beta}$ ਦੇ ਮੁੱਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਂਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

	ਕੋਐਫੀਸ਼ੀਐਂਟ
ਇੰਟਰਸੈਪਟ	9.769976
X ਵੇਰੀਏਬਲ	0.101366

ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ 10.1366 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਔਸਤਨ ਦਰ, ਭਾਵ ਸਾਲਾਨਾ ਕੰਪਾਊਂਡ ਦਰ 10.66816 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਦਰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ 11.2107 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤਨ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਦਰ 8 ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਮੀਲੋਗ ਲੀਨੀਅਰ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਡ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:-

ਗੈਰ-ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ

ਸਾਲ	ਐਨ ਡੀ ਆਰ ਸੀ ਪੀ	ਸਮਾ	ਪੀ ਈ ਸੀ ਪੀ ਵਿੱਚ
2007-08	20684	1	9.937116
2008-09	20792	2	9.942324
2009-10	23433	3	10.0619
2010-11	28206	4	10.24729
2011-12	26329	5	10.17843
2012-13	32225	6	10.3805
2013-14	35217	7	10.46928
2014-15	39161	8	10.57544
2015-16	41741	9	10.63924
2016-17	48166	10	10.78241
2017-18	53083	11	10.87961
2018-19	63118	12	11.05276
2019-20	65364	13	11.08773
2020-21	72338	14	11.1891
2021-22	80055	15	11.29047
2022-23	88595	16	11.39183
2023-24	98047	17	11.4932
2024-25	108506	18	11.59456
2025-26	120082	19	11.69593
2026-27	132893	20	11.7973
2027-28	147070	21	11.89866
2028-29	162759	22	12.00003
2029-30	180123	23	12.10139
2030-31	199339	24	12.20276
2031-32	220604	25	12.30413
2032-33	244139	26	12.40549
2033-34	270184	27	12.50686
2034-35	299008	28	12.60822
2035-36	330906	29	12.70959
2036-37	366208	30	12.81096
2037-38	405275	31	12.91232
2038-39	448511	32	13.01369

ਜਨਤਕ ਕਰਜਾ :

ਇਸੇ ਹੀ ਸੈਮੀ-ਲਾਗ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਮਾਡਲ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਲਈ $\hat{\alpha}$ and $\hat{\beta}$ ਦੇ ਮੁੱਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਂਕੇ ਗਏ ਹਨ:

	ਕੋਐਫੀਸ਼ੀਐਂਟਸ
ਇੰਟਰਸੈਪਟ	10.46274
X ਵੇਰੀਏਬਲ	0.131624

14.06793 ਦੀ ਕੰਪਾਊਂਡ ਵਾਧੇ g ਦੀ ਦਰ ਤੇ 13.1624 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਸਤ ਸਲਾਨਾ ਵਾਧਾ ਦਰ ਵੇਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਰਜਾ ਇਸਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਉਚੇਰੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਚੇਰੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧੀਆਂ ਹਨ।

ਇਥੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕਰਜ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਂਕਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਰਜਾ ਸਟਾਕ (D_{t-1}) ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 10 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦੀ ਕਰਜਾ ਭਵਿੱਖ ਬਾਣੀ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਲ ਆਂਕਣ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਪੀਰੀਡਜ਼ ਲਈ ਵੇਰੀਏਬਲਜ਼ ਦੇ ਫਲੋਅ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 2028-29 ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਲ ਆਂਕਣ ਲਈ 2038-39 ਤੱਕ ਦਾ ਡਾਟਾ ਜਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੈਮੀ ਲਾਗ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਨਰੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਮੀਲਾਗ ਲੀਨੀਅਰ ਰਿਗਰੈਸ਼ਨ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਕਰਜਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ

ਸਾਲ	ਕਰਜਾ	ਸਮਾ	ਕਰਜੇ ਵਿੱਚ
2007-08	44309	1	10.698943
2008-09	48453	2	10.788350
2009-10	53252	3	10.882791
2010-11	58237	4	10.972276
2011-12	64161	5	11.069151
2012-13	71211	6	11.173403
2013-14	78669	7	11.273004
2014-15	86818	8	11.371569
2015-16	102589	9	11.538486
2016-17	153773	10	11.943233
2017-18	164803	11	12.012506
2018-19	179130	12	12.095867
2019-20	193659	13	12.173857
2020-21	220903	14	12.305481
2021-22	251980	15	12.437105
2022-23	287429	16	12.568730

ਸਾਲ	ਕਰਜਾ	ਸਮਾ	ਕਰਜੇ ਵਿੱਚ
2023-24	327864	17	12.700354
2024-25	373988	18	12.831979
2025-26	426600	19	12.963603
2026-27	486614	20	13.095227
2027-28	555071	21	13.226852
2028-29	633159	22	13.358476

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਡ ਮੁਢਲੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਜੇ ਦੇ ਅਰੰਭਿਕ ਸਟਾਕ (ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ) ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਆਂਕਣ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਡ ਮੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਨਤਕ ਕਰਜੇ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਔਸਤ ਦਰ ਜੋਕਿ 8.26 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਂਕੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2019-20 ਅਤੇ ਸਾਲ 2020-21 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ 2018-19 ਵਿੱਚ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਸਾਲ 2019-20 ਵਿੱਚ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ 6.79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 8.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ 2.1

(ਪੈਰਾ 2.2.1 ਅਤੇ 2.3.8, ਪੰਨਾ 71 ਅਤੇ 79 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਦੀ ਵਿਵਰਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤਾਂ ਅਤੇ ਸਪੁਰਦਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਨਿਮਿੱਤਣ ਦਾ ਨੰਬਰ	ਬੱਚਤਾਂ	2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ
ਵੋਟਡ (ਰੈਵੀਨਿਊ)				
1.	1- ਖੇਤੀਬਾੜੀ	2968.09	2592.03	0.00
2.	2- ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ	41.40	21.22	0.00
3.	3- ਸਹਿਕਾਰਤਾ	34.77	32.00	0.00
4.	4- ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ	19.08	0.00	0.00
5.	5- ਸਿੱਖਿਆ	941.43	10.12	0.00
6.	6 -ਚੋਣਾਂ	19.88	0.34	0.34
7.	7- ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਬੰਦੀ	7.92	0.00	0.00
8.	8- ਵਿੱਤ	1014.75	936.84	936.84
9.	9- ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼	51.36	3.94	0.00
10.	10- ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	14.31	0.06	0.00
11.	11- ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	331.02	201.84	0.00
12.	12- ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ	193.10	40.99	0.00
13.	13- ਉਦਯੋਗ	945.66	101.20	0.00
14.	14- ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ	18.04	0.10	0.00
15.	15- ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ	107.65	69.80	69.80
16.	16- ਕਿਰਤ	4.26	2.39	0.00
17.	17- ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	567.45	23.91	23.91
18.	18- ਪ੍ਰਸੋਨਲ	1.89	0.62	0.00
19.	19- ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ	104.99	93.38	93.38
20.	20-ਪਾਵਰ	758.23	0.00	0.00
21.	21-ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ	0.00	0.04	0.00
22.	22- ਮਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ	250.05	93.58	0.00
23.	23- ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ	1790.78	873.68	0.00
24.	24 -ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ	13.09	11.89	11.89
25.	25 -ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ,ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	239.57	89.02	89.02
26.	26-ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ	3.96	0.00	0.00
27.	27- ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	107.03	76.86	0.00

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਨਿਮਿੱਤਣ ਦਾ ਨੰਬਰ	ਬੱਚਤਾਂ	2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ
28.	28- ਸੈਰਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ	10.03	2.93	0.00
29.	29 - ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ	59.41	23.84	0.00
30.	30- ਚੌਕਸੀ	3.59	2.00	2.00
31.	31-ਰੁਜ਼ਗਾਰ	73.68	66.71	0.00
32.	32-ਵਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ	30.87	15.84	0.00
33.	33-ਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ	6.39	0.21	0.21
34.	34-ਬਾਗਬਾਨੀ	5.75	4.17	0.00
35.	35- ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	291.34	287.56	287.56
36.	36-ਜੇਲ੍ਹਾਂ	15.27	0.92	0.92
37.	37-ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	49.11	32.73	0.00
38.	38- ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ	79.56	73.02	0.00
39.	39-ਛੁਪਾਈ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਸਮੱਗਰੀ	5.86	0.61	0.00
40.	40- ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	75.76	1.72	0.00
41.	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	132.21	0.00	0.00
42.	42- ਐਸ ਸੀ, ਐਸ ਟੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	601.86	491.59	491.59
ਜੋੜ		11990.45	6279.70	2007.46
ਚਾਰਜਡ (ਰੈਵੀਨਿਊ)				
43.	1- ਖੇਤੀਬਾੜੀ	0.02	0.00	0.00
44.	2- ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ	0.01	0.00	0.00
45.	5- ਸਿੱਖਿਆ	0.14	0.00	0.00
46.	7- ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਬੰਦੀ	0.20	0.19	0.00
47.	8-ਵਿੱਤ	5.38	0.00	0.00
48.	9 -ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼	0.00	0.01	0.00
49.	10 -ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	0.31	0.00	0.00
50.	11- ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	0.30	0.02	0.00
51.	12- ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ	0.07	0.00	0.00
52.	13 -ਉਦਯੋਗ	5.80	5.00	0.00
53.	18- ਪ੍ਰਸੋਨਲ	0.81	0.30	0.00
54.	20- ਪਾਵਰ	0.02	0.00	0.00
55.	22- ਮਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ	0.39	0.00	0.00
56.	25- ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਹਿਲਾਵਾਂਅਤੇ	0.04	0.01	0.01

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਨਿਮਿੱਤਣ ਦਾ ਨੰਬਰ	ਬੱਚਤਾਂ	2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ
	ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ			
57.	26- ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ	0.38	0.14	0.00
58.	27- ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	0.01	0.00	0.00
59.	30-ਚੌਕਸੀ	0.34	0.30	0.30
60.	32-ਵਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ	0.03	0.00	0.00
61.	36-ਜੇਲ੍ਹਾਂ	0.03	0.00	0.00
62.	37-ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	4.88	0.00	0.00
63.	38- ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ	0.05	0.00	0.00
64.	39-ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਸਮੱਗਰੀ	0.13	0.00	0.00
65.	40- ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	0.04	0.00	0.00
66.	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	2.50	0.00	0.00
67.	42- ਐਸ ਸੀ, ਐਸ ਟੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	0.01	0.01	0.01
	ਜੋੜ	21.89	5.98	0.32
	ਵੋਟਡ (ਪੂੰਜੀਗਤ)			
68.	1- ਖੇਤੀਬਾੜੀ	0.14	0.09	0.00
69.	2 -ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ	7.81	2.28	0.00
70.	3 -ਸਹਿਕਾਰਤਾ	65.40	0.00	0.00
71.	4- ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ	0.27	0.00	0.00
72.	5- ਸਿੱਖਿਆ	237.97	72.40	0.00
73.	8- ਵਿੱਤ	40.64	28.45	28.45
74.	9-ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼	200.04	0.00	0.00
75.	11- ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	0.11	0.40	0.00
76.	12- ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ	68.99	17.67	0.00
77.	13- ਉਦਯੋਗ	17.14	13.07	0.00
78.	15-ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ	577.09	233.85	233.85
79.	16-ਕਿਰਤ	0.01	0.00	0.00
80.	17-ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	909.64	147.01	147.01
81.	18-ਪ੍ਰਸੋਨਲ	0.44	0.00	0.00
82.	19-ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ	188.19	157.21	157.21
83.	20-ਪਾਵਰ	52.90	0.00	0.00
84.	21-ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ	506.67	238.28	0.00
85.	22-ਮਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ	0.01	0.00	0.00
86.	23-ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ	90.91	58.15	0.00

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਨਿਮਿੱਤਣ ਦਾ ਨੰਬਰ	ਬੱਚਤਾਂ	2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ
87.	24-ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ	19.59	16.65	16.65
88.	25- ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	43.21	41.19	41.19
89.	27-ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	28.93	24.31	0.00
90.	28-ਸੈਰਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ	240.69	69.68	0.00
91.	29-ਆਵਾਜਾਈ	1.17	0.06	0.00
92.	31-ਰੁਜ਼ਗਾਰ	12.99	4.99	0.00
93.	33-ਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ	36.28	0.00	0.00
94.	34-ਬਾਗਬਾਨੀ	0.75	0.75	0.00
95.	35- ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	0.02	0.00	0.00
96.	36-ਜੇਲ੍ਹਾਂ	10.26	0.00	0.00
97.	37-ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	10.00	0.00	0.00
98.	38- ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ	260.01	149.90	0.00
99.	39-ਛੁਪਾਈ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਸਮੱਗਰੀ	0.04	0.04	0.00
100.	40- ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	10.50	0.00	0.00
101.	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	657.56	504.99	504.99
102.	42- ਐਸ ਸੀ, ਐਸ ਟੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	64.55	19.03	19.03
ਜੋੜ		4360.92	1800.45	1148.38
ਚਾਰਜਡ (ਪੂੰਜੀਗਤ)				
103.	8-ਵਿੱਤ	852.39	0.00	0.00
ਜੋੜ		852.39	0.00	0.00
ਕੁੱਲ ਜੋੜ		17225.65	8086.13	3156.16

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 2.2

(ਪੈਰਾ 2.3.5 ਪੰਨਾ 78 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਬਜਟ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਖਰਚਾ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ
1.	2-ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ	1.07	2405-00-101-20-ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ
2.	8-ਵਿੱਤ	13.20	2235-60-200-02-ਸੇਵਾਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸ-ਗਰੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ
3.		2364.88	2049-01-200-22-ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਵਿਆਜ, 01-ਵਿਰਾਸਤੀ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਵਿਆਜ
4.	10-ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਬੰਧ	5.00	4070-00-003-03-ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂਕਰਣ
5.		2.75	4070-00-003-800-98-ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਣ - 12-ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਉਸਾਰੀ
6.	11-ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	1.49	2210-06-101-26-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ -01-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟੀ ਬੀ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ
7.		15.25	2211-00-109-01-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪੋਨੈਂਟ -01 ਐਨ ਆਰ ਐਚ ਐਮ ਅਧੀਨ ਰੁਟੀਨ ਇਮਯੂਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ
8.		3.41	2211-00-109-01-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪੋਨੈਂਟ-02- ਐਨ ਆਰ ਐਚ ਐਮ ਅਧੀਨ ਪਲਸ ਪੋਲੀਓ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ
9.		3.58	2211-00-789-09-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ -01- ਐਨ ਆਰ ਐਚ ਐਮ ਅਧੀਨ ਰੁਟੀਨ ਇਮਯੂਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ
10.		3.76	2211-00-789-09-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ -02- ਐਨ ਆਰ ਐਚ ਐਮ ਅਧੀਨ ਪਲਸ ਪੋਲੀਓ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ
11.	15-ਜਲਸ੍ਰੋਤ	4.05	4705-00-800-30-ਕਨਾਲ ਦੇ ਆਊਟਲੇਟਸ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ ਹੇਠਾਂ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਵਿਛਾ ਕੇ ਕੰਡੀ ਕਨਾਲ ਸਟੇਜ-1 ਦੇ ਫੀਲਡ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ(ਪੀ ਐਮ ਕੇ ਐਸ ਵਾਈ)
12.		1.98	4700-02-799-ਸਸਪੈਂਸ
13.		34.78	4701-15-800-08-ਵਰਕਸ ਦਾ ਖਰਚਾ
14.		18.04	4701-42-800-08- ਵਰਕਸ ਦਾ ਖਰਚਾ
15.		8.37	4705-00-800-09-ਮੈਚਿੰਗ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਫੀਡਰ ਫੇਸ-II ਕਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਉੱਤੇ ਫੀਲਡ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ -08- ਵਰਕਸ ਦਾ ਖਰਚਾ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਖਰਚਾ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ
16.		23.18	4711-01-001-01- ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ
17.	17-ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	4.23	3604-00-200-10-ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਅ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ
18.	21-ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ	97.58	2059-80-001-07-ਜਨ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਅਮਲਾ ਚਾਰਜਿਜ
19.		6.63	2059-80-799-ਸਸਪੈਂਸ
20.		169.87	3054-80-001-01-ਮੁੱਖ ਮੱਦ 3054-ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਅਧਾਰ ਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਅਮਲਾ ਚਾਰਜਿਜ
21.		170.11	3054-80-797-01-ਕੇਂਦਰੀ ਸੜਕ ਫੰਡ ਤੋਂ ਸਬਵੈਸ਼ਨ ਲਈ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋਈ ਰਾਸ਼ੀ
22.		3.54	5054-01-337-01-ਰੋਡ ਵਰਕਸ
23.		1.73	5054-03-337-01- ਰੋਡ ਵਰਕਸ
24.		29-ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ	2.48
25.	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	3.69	2215-01-799-ਸਸਪੈਂਸ
	ਜੋੜ	2964.65	

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 2.3

(ਪੈਰਾ 2.3.6, ਪੰਨਾ 78 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

**ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧ (ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ
₹ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਵੱਧ) ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ**

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਮੂਲ ਉਪਬੰਧ	ਅਸਲ ਖਰਚੇ	ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧ
ਉ- ਰੈਵੀਨਿਊ (ਵੋਟਡ)				
1.	3-ਸਹਿਕਾਰਤਾ	149.59	117.17	2.35
2.	5-ਸਿੱਖਿਆ	10830.17	9979.03	90.29
3.	7- ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਬੰਦੀ	188.04	182.18	2.05
4.	9-ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼	229.85	229.23	50.73
5.	12-ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ	6285.10	6120.69	28.68
6.	15- ਜਲ ਸ਼ੁੱਧਤਾ	1269.21	1169.79	8.22
7.	17- ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	2200.23	1803.53	170.75
8.	22-ਮਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ	1416.79	1172.24	5.49
9.	25- ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	2501.72	2409.17	147.02
10.	29 - ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ	382.93	340.12	16.60
11.	30- ਚੌਕਸੀ	50.73	48.47	1.34
12.	33-ਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ	231.66	227.07	1.80
13.	35- ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	737.75	564.45	118.04
14.	36-ਜੇਲ੍ਹਾਂ	242.92	235.10	7.45
15.	37-ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	536.01	496.17	9.27
16.	40- ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	159.75	128.07	44.09
17.	42- ਐਸ ਸੀ, ਐਸ ਟੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	1195.69	610.93	17.11
ਜੋੜ		28608.14	25833.41	721.28
ਅ-ਪੂੰਜੀਗਤ (ਵੋਟਡ)				
18.	2- ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ	11.17	6.18	2.82
19.	12-ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ	154.14	88.28	3.14
20.	19- ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ	267.36	80.75	1.58
21.	21-ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ	1148.42	752.58	110.84
22.	27- ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ	35.17	19.92	13.68
23.	33-ਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ	15.02	3.74	25.00
24.	37- ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	0.00	0.00	10.00
ਜੋੜ		1631.28	951.45	167.06
ਕੁੱਲ ਜੋੜ		30239.42	26784.86	888.34

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 2.4

(ਪੈਰਾ 2.3.7, ਪੰਨਾ 79 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਜਰੂਰੀ ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਮੂਲ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਜੋੜ	ਖਰਚਾ	ਬੱਚਤ (-)/ ਵਾਧੂ (+)
	01-ਖੇਤੀਬਾੜੀ						
1.	2401-00-102-10-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਸ਼ਨ	5.90	0	2.50	8.40	2.40	- 6.00
2.	2401-00-104-02-ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਸਬਸਿਡੀ ਲਈ ਸਕੀਮ	88.56	0	-36.86	51.70	63.29	+ 11.59
3.	2401-00-789-19- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ	33.00	0	4.13	37.13	14.31	- 22.82
4.	2401-00-789-42-ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜਾ ਰਾਹਤ	255.00	0	75.00	330.00	254.29	- 75.71
5.	2401-00-800-22- ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜਾ ਰਾਹਤ	39.95	0	11.75	51.70	39.84	- 11.86
6.	2402-00-102-23-ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਈਕਰੋ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ) ਸਹਾਇਤਾ - ਪੇਂਡੂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ- XIII	9.40	0	4.70	14.10	7.88	- 6.22
7.	2401-00-113-15- ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਣ ਲਈ ਸਬ ਮਿਸ਼ਨ	60.00	0	6.83	66.83	0	-66.83
	02-ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ	0	0	0	0	0	0
8.	2405-00-101-20 - ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	3.75	0	-3.75	0	1.07	+1.07
	05-ਸਿੱਖਿਆ	0	0	0	0	0	0
9.	2202-01-101-26- ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਨ ਬੋਰਡਜ਼ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ	2.10	0	2.90	5.00	1.22	- 3.78
10.	2202-01-111-01- ਸਿੱਖਿਆ ਗਾਰੰਟੀ ਸਕੀਮ-01-ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਸਤੂਰਬਾ ਗਾਂਧੀ ਬਾਲਿਕਾ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ	292.60	10.37	54.96	357.93	229.90	- 128.03
11.	2202-01-112-01-ਮਿੱਠ ਡੇਅ ਮੀਲ	117.88	0	22.54	140.42	83.74	- 56.68
12.	2202-01-789-10-ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ (ਸਿੱਖਿਆ ਗਾਰੰਟੀ ਸਕੀਮ ਸਮੇਤ), ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਕਸਤੂਰਬਾ ਗਾਂਧੀ ਬਾਲਿਕਾ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ	477.40	0	69.58	546.98	319.57	- 227.41

ਲੜੀ ਨੰ	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਮੂਲ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਜੋੜ	ਖਰਚਾ	ਬੱਚਤ (-)/ ਵਾਧੂ (+)
13.	2202-80-001-01- ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ	34.87	0	3.67	38.54	33.57	- 4.97
14.	2202-03-103-21- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉੱਚਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ	23.83	0	9.17	33.00	0	-33.00
15.	2203-03-789-08- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉੱਚਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ	7.94	0	3.06	11.00	0	-11.00
16.	4202-01-203-22- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉੱਚਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ	43.67	0	14.83	58.50	38.08	- 20.42
17.	4202-01-203-25- ਨਵੇਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ -01- ਸਿਖਿਅਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 5 ਨਵੇਂ ਕਾਲਜ	30.00	0	-24.60	5.40	7.16	+1.76
18.	4202-01-789-21 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉੱਚਤਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ	14.56	0	4.94	19.50	0	-19.50
	08-ਵਿੱਤ	0	0	0	0	0	0
19.	2071-01-105-01- ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ	1500.00	0	-100.00	1400.00	1414.61	+14.61
	10-ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧ	0	0	0	0	0	0
20.	2052-00-090-01- ਜਨਰਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਕੱਤਰੇਤ	103.31	2.58	2.59	108.48	100.03	- 8.45
	11-ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	0	0	0	0	0	0
21.	2210-01-001-72- ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ	76.84	0	25.16	102.00	76.84	- 25.16
	12- ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	0	0	0	0	0	0
22.	2055-00-114-98- ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਣ -02- ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਖਰੀਦ (ਸਿਸਟਮ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਡਾਟਾ ਬੇਸ ਸਾਫਟਵੇਅਰ)	7.00	0	2.50	9.50	0.56	- 8.94
23.	4055-00-207-08- ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦਾ ਅਧੁਨਿਕੀਕਰਣ	57.66	0	-39.51	18.15	20.39	+2.24
24.	4055-00-207-18- ਬਿਹਤਰ ਪੁਲਿਸਿੰਗ-01- ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਰਿਸਪਾਂਸ ਸਿਸਟਮ	8.00	0	6.28	14.28	5.28	- 9.00
25.	4055-00-207-18- ਬਿਹਤਰ ਪੁਲਿਸਿੰਗ-03- ਨੰ. 112 ਡਾਇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ	10.00	0	10.00	20.00	0.62	- 19.38
26.	4055-00-207-18-ਬਿਹਤਰ ਪੁਲਿਸਿੰਗ-04- ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਸਾਈਬਰ ਕਰਾਈਮ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਸਾਈਬਰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਲੈਬ ਕਮ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ	0	0	2.55	2.55	0	-2.55

ਲੜੀ ਨੰ	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਮੂਲ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਜੋੜ	ਖਰਚਾ	ਬੱਚਤ (-)/ ਵਾਧੂ (+)
	13-ਉਦਯੋਗ	0	0	0	0	0	0
27.	2852-80-800-01-ਵੱਖ ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ	25.00	0	-19.56	5.44	256.87	+251.43
	15-ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ	0	0	0	0	0	0
28.	4700-01-800-08- ਵਰਕਸ ਖਰਚਾ	11.16	0	6.84	18.00	5.93	- 12.07
29.	4700-05-001-08- ਵਰਕਸ ਖਰਚਾ	23.75	0	37.40	61.15	6.50	- 54.65
30.	4701-46-800-08- ਵਰਕਸ ਖਰਚਾ	47.00	0	3.00	50.00	13.20	- 36.80
31.	4701-53-800-08- ਵਰਕਸ ਖਰਚਾ	25.38	0	36.56	61.94	0.09	- 61.85
32.	4700-05-789-01- ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਕੰਡੀ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ	1.25	0	1.97	3.22	0	-3.22
33.	4701-57-800-01- ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਈਨਰਜ਼ ਦੀ ਕੰਕਰੀਟ ਲਾਈਨਿੰਗ-01- ਬਠਿੰਡਾ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਬੀਬੀ ਵਾਲਾ ਮਾਈਨਰ, ਮੈਹਤਾ ਮਾਈਨਰ ਅਤੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਮਾਈਨਰ ਦੀ ਕੰਕਰੀਟ ਲਾਈਨਿੰਗ	1.00	0	12.00	13.00	0	-13.00
34.	4711-01-001-08- ਵਰਕਸ ਖਰਚਾ	31.00	0	10.25	41.25	0	-41.25
35.	4705-00-800-30-ਕਨਾਲ (ਪੀ ਐਮ ਕੇ ਐਸ ਵਾਈ) ਦੇ ਆਊਟਲੈਟਸ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ ਹੇਠ ਪਾਈਪ ਵਿਛਾ ਕੇ ਕੰਡੀ ਕਨਾਲ ਸਟੇਜ-1 ਦੇ ਫੀਲਡ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ	1.62	0	-1.62	0	4.05	+4.05
	17-ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	0	0	0	0	0	0
36.	2217-05-051-01- ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ (ਸ਼ਹਿਰੀ)	38.50	0	7.63	46.13	15.40	- 30.73
37.	3604-00-200-23- 14 ਚੌਦਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ 01- ਜਨਰਲ ਬੇਸਿਕ ਗ੍ਰਾਂਟ	376.62	170.75	7.13	554.50	337.15	- 217.35
38.	3604-00-200-20-ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਾਂ ਲਈ ਰੈਗੂਲਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਅ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	2.42	0	2.23	4.65	0	-4.65

ਲੜੀ ਨੰ	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਮੂਲ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਜੋੜ	ਖਰਚਾ	ਬੱਚਤ (-)/ ਵਾਧੂ (+)
39.	3604-00-200-12-ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਿਕਰ ਤੇ ਚੂੰਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਕਮੇਟੀਆਂ/ ਨਿਗਮਾਂ, ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ	170.00	0	-27.04	142.96	171.63	+28.67
40.	4217-60-051-13-ਸੱਵਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ (ਸ਼ਹਿਰੀ)	29.50	0	13.99	43.49	17.26	- 26.23
41.	4217-60-051-15-ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਮਿਸ਼ਨ-500 ਹੈਬੀਟੇਸ਼ਨਜ਼-ਏ ਐਮ ਆਰ ਯੂ ਟੀ	340.00	0	3.34	343.34	257.96	- 85.38
42.	4217-60-789-36- ਸੱਵਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ (ਸ਼ਹਿਰੀ)	32.00	0	10.17	42.17	12.60	- 29.57
	19-ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ	0	0	0	0	0	0
43.	3451-00-101-10-ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ	6.80	0	3.20	10.00	4.79	- 5.21
44.	3451-00-101-13- ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ	4.76	0.14	2.21	7.11	4.58	- 2.53
45.	3451-00-789-03- ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ	2.24	0.07	1.04	3.35	0.83	- 2.52
46.	5475-00-112-11-ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ	34.91	1.08	16.18	52.17	32.11	- 20.06
47.	5475-00-789-07- ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ	16.43	0.50	7.62	24.55	15.12	- 9.43
	21-ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ	0	0	0	0	0	0
48.	3054-03-337-04- ਪੀ ਐਮ ਜੀ ਐਸ ਵਾਈ ਅਧੀਨ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਰੱਖ ਰਖਾਅ	4.50	3.06	2.94	10.50	5.04	- 5.46
49.	4059-80-051-02- ਕੋਰਟਸ	75.00	0	2.00	77.00	51.77	- 25.23
50.	5054-03-337-45- (ਪੇਂਡੂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ XXI) ਅਧੀਨ 57 ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ 7 ਪੁਲ	37.00	0	-30.42	6.58	34.75	+28.17
51.	5054-04-337-05- ਆਰ ਡੀ ਐਫ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੇਂਡੂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮਜਬੂਤੀਕਰਣ	35.00	0	-5.00	30.00	32.74	+2.74
52.	4059-80-051-65- ਸਰਕਟ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲਤਾ (ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ)	0.50	0	3.50	4.00	0	-4.00
53.	5054-03-789-02- ਕੇਂਦਰੀ ਸੜਕ ਫੰਡ	15.00	1.02	3.98	20.00	0	-20.00
54.	5054-03-789-06 ਸੜਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਕੀਮ -99- ਕੋਈ ਡਿਟੇਲਡ ਮੱਦ ਨਹੀਂ	1.00	0	7.00	8.00	0	-8.00

ਲੜੀ ਨੰ	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਮੂਲ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਜੋੜ	ਖਰਚਾ	ਬੱਚਤ (-)/ ਵਾਧੂ (+)
55.	5054-03-337-34-101 ਪੇਂਡੂ ਸੜਕ ਪੋਜੈਕਟ (ਪੇਂਡੂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ- XIX)	4.40	0	-2.40	2.00	15.42	+13.42
	22-ਮਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ	0	0	0	0	0	0
56.	2235-60-200-08-ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ	43.05	0	1.68	44.73	37.41	- 7.32
	23-ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ	0	0	0	0	0	0
57.	2501-06-102-02- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਉਪਜੀਵਕਾ ਮਿਸ਼ਨ	7.50	0	5.99	13.49	6.84	- 6.65
58.	2501-06-789-02- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਉਪਜੀਵਕਾ ਮਿਸ਼ਨ	7.50	0	5.99	13.49	6.84	- 6.65
59.	2515-00-001-01- ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	140.93	0	4.94	145.87	129.81	- 16.06
60.	2515-00-101-07-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ	0	0	7.18	7.18	0	-7.18
61.	2515-00-789-10- ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਪੰਚਾਇਤ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਣ ਅਭਿਆਨ	0	0	3.37	3.37	0	-3.37
	25-ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਭਲਾਈ	0	0	0	0	0	0
62.	2235-60-200-12- ਸਰਕਾਰੀ/ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਾਹਜਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਰਹੀਣਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ	10.40	3.15	4.67	18.22	11.87	- 6.35
63.	2236-80-1001-01- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੋਸ਼ਣ ਮਿਸ਼ਨ	12.00	0	4.01	16.01	10.82	- 5.19
	29-ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ	0	0	0	0	0	0
64.	3055-00-800-03-ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ 1-18-01- ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ 1-18	0	16.60	3.67	20.27	0	-20.27
	35-ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	0	0	0	0	0	0
65.	2216-02-789-01- ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਸਭ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ (ਸ਼ਹਿਰੀ) -03 ਪੁੱਛਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ- ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਅਫੋਰਡੇਬਲ ਹਾਊਸਿੰਗ (ਏ ਐਚ ਪੀ ਵਰਟੀਕਲ-III)	0	0	3.70	3.70	0	-3.70
	36-ਜੇਲ੍ਹਾਂ	0	0	0	0	0	0
66.	2056-00-101-98- ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਣ -01-ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਦੀ ਖਰੀਦ	0	1.35	1.34	2.69	0.05	- 2.64

ਲੜੀ ਨੰ	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਲੇਖੇ ਦੀ ਮੱਦ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਮੂਲ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੂਰਕ ਗ੍ਰਾਂਟ	ਪੁਨਰ ਨਿਮਿੱਤਣ	ਜੋੜ	ਖਰਚਾ	ਬੱਚਤ (-)/ ਵਾਧੂ (+)
	38-ਮੈਡੀਕਲ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ	0	0	0	0	0	0
67.	2210- 01-001-44-ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ/ ਹਸਪਤਾਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ	124.70	0	-36.10	88.60	97.44	+8.84
68.	4210-03-105-22 -ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ (ਪਟਿਆਲਾ) ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ -01-ਐਮ ਬੀ ਬੀ ਐਸ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ	24.93	0	7.38	32.31	14.53	- 17.78
69.	4210-03-789-23- ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ (ਪਟਿਆਲਾ) ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ -01-ਐਮ ਬੀ ਬੀ ਐਸ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਣ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ	11.74	0	3.47	15.21	1.43	- 13.78
	40-ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	0	0	0	0	0	0
70.	2204-00-001-01- ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	110.44	4.09	7.43	121.96	100.45	- 21.51
	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	0	0	0	0	0	0
71.	4215-01-102-32-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਪੀਣ ਯੋਗ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ	130.00	0	-70.00	60.00	61.27	+1.27
72.	4215-1-789-16-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਪੀਣ ਯੋਗ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ	20.00	0	20.00	40.00	8.50	- 31.50
73.	4215-01-102-15- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਾਊਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ/ਵਾਧਾ-01-ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ (10 ਨੰਬਰਜ਼) ਪਟਿਆਲਾ	0	0	1.67	1.67	0	-1.67
74.	4215-01-789-02- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਾਊਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ/ਵਾਧਾ-01-ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ (10 ਨੰਬਰਜ਼) ਪਟਿਆਲਾ	0	0	1.12	1.12	0	-1.12
	42-ਐਸ ਸੀ, ਐਸ ਟੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	0	0	0	0	0	0
75.	2225-01-789-66- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਲਾਸ IX ਅਤੇ X ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਸਕੀਮ	46.42	17.11	1.31	64.84	18.43	- 46.41
	ਜੋੜ	5386.57	231.87	233.88	5852.32	4516.13	-1336.19

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 2.5

(ਪੈਰਾ 2.3.8, ਪੰਨਾ 79 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ₹10 ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਨਿਮਿੱਤਣ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਬੱਚਤ
ਰੈਵੀਨਿਊ (ਵੋਟਡ)		
1.	4-ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ	19.07
2.	20-ਪਾਵਰ	758.23
3.	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	132.21
ਜੋੜ		909.51
ਪੂੰਜੀਗਤ (ਵੋਟਡ)		
4.	3-ਸਹਿਕਾਰਤਾ	65.40
5.	20-ਪਾਵਰ	52.90
6.	36-ਜੇਲ੍ਹਾਂ	10.26
7.	37-ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	10.00
8.	40-ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	10.50
9.	9-ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼	200.04
10.	33-ਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ	36.28
ਜੋੜ		385.38
ਪੂੰਜੀਗਤ (ਚਾਰਜਡ)		
11.	08-ਵਿੱਤ	852.39
ਜੋੜ		852.39
ਕੁੱਲ ਜੋੜ		2147.28

ਸ੍ਰੋਤ : ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 2.6

(ਪੈਰਾ 2.3.8, ਪੰਨਾ 79 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

**ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ/ਨਿਮਿੱਤਣਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਪੁਰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ
₹10 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਸਨ**

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਨਿਮਿੱਤਣ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਬੱਚਤਾਂ	ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ	ਸਪੁਰਦ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ
1	2	3	4	5 (3-4)
ਰੈਵੀਨਿਊ (ਵੋਟਡ)				
1.	1-ਖੇਤੀਬਾੜੀ	2968.09	2592.03	376.06
2.	2-ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ	41.40	21.22	20.18
3.	5- ਸਿੱਖਿਆ	941.43	10.12	931.31
4.	6-ਚੋਣਾਂ	19.88	0.34	19.54
5.	8-ਵਿੱਤ	1014.75	936.84	77.91
6.	9-ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ	51.36	3.94	47.42
7.	10-ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	14.31	0.06	14.25
8.	11-ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	331.02	201.84	129.18
9.	12-ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ	193.10	40.99	152.11
10.	13-ਉਦਯੋਗ	945.66	101.20	844.46
11.	14-ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ	18.04	0.10	17.94
12.	15- ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ	107.65	69.80	37.85
13.	17- ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	567.45	23.91	543.54
14.	19-ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ	104.99	93.38	11.61
15.	22-ਮਾਲ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ	250.05	93.58	156.47
16.	23- ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ	1790.78	873.67	917.11
17.	25- ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	239.57	89.02	150.55
18.	27- ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖਲਾਈ	107.03	76.86	30.17
19.	29 - ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ	59.41	23.84	35.57
20.	32-ਵਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ	30.87	15.84	15.03
21.	36-ਜੇਲ੍ਹਾਂ	15.27	0.92	14.35
22.	37-ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	49.11	32.73	16.38
23.	40-ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ	75.76	1.71	74.05
24.	42- ਐਸ ਸੀ, ਐਸ ਟੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	601.86	491.59	110.27
ਪੂੰਜੀਗਤ (ਵੋਟਡ)				
25.	5- ਸਿੱਖਿਆ	3	72.40	165.57
26.	8-ਵਿੱਤ	40.64	28.45	12.19
27.	12-ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ	68.99	17.67	51.32
28.	15- ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ	577.09	233.85	343.24

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗ੍ਰਾਂਟ/ਨਿਮਿੱਤਣ ਦਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਨਾਂਅ	ਬੱਚਤਾਂ	ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ	ਸਪੁਰਦ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ
1	2	3	4	5 (3-4)
29.	17-ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	909.64	147.01	762.63
30.	19-ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ	188.19	157.21	30.98
31.	21-ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ	506.67	238.28	268.39
32.	23- ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ	90.91	58.15	32.76
33.	28-ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ	240.69	69.68	171.01
34.	38- ਮੈਡੀਕਲ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ	260.01	149.90	110.11
35.	41-ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	657.56	504.99	152.57
36.	42- ਐਸ ਸੀ, ਐਸ ਟੀ, ਓ ਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ	64.55	19.03	45.52
ਜੋੜ		14381.75	7492.15	6889.60

ਸ੍ਰੋਤ: ਨਿਮਿੱਤਣ ਲੇਖੇ

ਅੰਤਿਕਾ 3.1

(ਪੈਰਾ 3.3, ਪੰਨਾ 90 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨਾਂ	ਸੌਪਣ ਦਾ ਸਮਾ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਲਈ ਲੇਖੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ	ਲੇਖੇ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ			ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ		ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
				ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਲੇਖੇ	ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਦੇਰੀ (ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ)	ਸਾਲ	ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ	
1	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	ਪੰਜਾਬ ਕਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ	2017-18 ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ =1	2014-15 2015-16 2016-17	14.06.18 14.06.18 14.06.18	35 23 11	2016-17	06.08.19	ਸਾਲ 2010-11 ਦੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
2.	ਪੰਜਾਬ ਖਾਦੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਉਦਯੋਗ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	2020-21 ਤੱਕ	2016-17 ਅਤੇ 2017-18 ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ=2	2015-16	12.11.18	28	2015-16	03.07.19	ਸਾਲ 2011-12 ਦੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
3.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ	ਨਿੱਲ	2017-18	17.10.18	3	2017-18	21.02.2019	ਸਾਲ 2015-16 ਦੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
4.	ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਤ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ	2006-07 ਤੋਂ 2017-18 ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ=12	2005-06	10.03.17	128	2005-06	30.05.17	ਸਾਲ 2002-03 ਦੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
5.	ਪੁਸ਼ਪਾ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਇੰਸ ਸਿਟੀ, ਕਪੂਰਥਲਾ	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ	ਨਿੱਲ	2017-18	28.02.19	07	2017-18	09.05.19	ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
6.	ਪੰਜਾਬ ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ	2017-18 ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ=1	2016-17	27.02.18	07	2016-17	05.06.18	ਸਾਲ 2012-13 ਦੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
7.	ਪੰਜਾਬ ਬਸ ਮੈਟਰੋ ਸੁਸਾਇਟੀ	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ	2017-18 ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ= 1	2016-17	27.03.18	8	2016-17	17.10.18	ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ.	ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨਾਂ	ਸੌਪਣ ਦਾ ਸਮਾ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਲਈ ਲੇਖੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ	ਲੇਖੇ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ			ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ		ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
				ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਲੇਖੇ	ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਦੇਰੀ (ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ)	ਸਾਲ	ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ	
1	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
8.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ	ਨਿੱਲ	2017-18	22.10.18	3	2017-18	12.02.19	ਸਾਲ 2015-16 ਦੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਵਿਭਾਗੀ ਰਿਕਾਰਡ

ਨੋਟ 1. ਲੇਖੇ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਬੇਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ 30 ਜੂਨ ਤੱਕ ਆਂਕੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨੋਟ 2. ਭਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਮੇ (ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਐਕਟ, 1996, ਦੇ ਅਨੁਭਾਗ 27 (3) ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅੰਤਿਕਾ 3.2

(ਪੈਰਾ 3.5, ਪੰਨਾ 91 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਕੁਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨਾਂ, ਚੋਰੀਆਂ, ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਾਗ-ਵਾਰ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਵਿਵਰਣੀ

(₹ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਂ	ਕੁਵਰਤੋਂ/ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ		ਚੋਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ		ਜੋੜ	
	ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਰਾਸ਼ੀ	ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਰਾਸ਼ੀ	ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ	ਰਾਸ਼ੀ
ਸਿੱਖਿਆ	7	27.37	1	0.06	8	27.43
ਚੋਣਾਂ	1	0	0	0	1	0
ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ	1	6.00	0	0	1	6.00
ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ	5	25.48	0	0	5	25.48
ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ	2	328.49	0	0	2	328.49
ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ	1	3.14	0	0	1	3.14
ਜੋੜ	17	390.48	1	0.06	18	390.54

ਸ੍ਰੋਤ : ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ

ਅੰਤਿਕਾ 4.1

ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਸ਼ਬਦ	ਵਰਣਨ
1.	ਬਾਇਐਸੀ ਰੇਸ਼ੋ	ਬਾਇਐਸੀ ਰੇਸ਼ੋ, ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਮੁੱਢਲੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਣ ਵਿੱਤੀ ਵੇਰੀਏਬਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਲਚਕਤਾ ਜਾਂ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਬਾਇਐਸੀ ਦਾ 0.6 ਹੋਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰੈਵੀਨਿਊ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ 0.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਨਾਲ ਵਧਣ ਦਾ ਝੁਕਾਉ ਹੋਵੇਗਾ।
2.	ਕੌਰ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਸ਼ੇਸ਼ਟ ਵਸਤਾਂ	ਕੌਰ ਜਨਤਕ ਵਸਤਾਂ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਅਰਥ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤ ਦੀ ਖਪਤ ਦੂਸਰੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਸੇ ਵਸਤ ਦੀ ਖਪਤ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਹਿਤ ਹਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਢਾਂਚਾ ਆਦਿ। ਸ਼ੇਸ਼ਟ ਵਸਤਾਂ ਉਹ ਵਸਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ, ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ ਉੱਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਕੋਲ ਇਹ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਰਕੇ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਪਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਫਤ ਜਾਂ ਸਬਸਿਡੀ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ, ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਅਸਵੱਸਥਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਸਭ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀ ਸਿਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਸਭ ਲਈ ਪੀਣਯੋਗ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸਵੱਛਤਾ ਆਦਿ, ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
3.	ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ	ਕਰਜ਼ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਭੁਗਤਾਉਣ ਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਥਿਰ ਕਰਜ਼ਾ-ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਰੇਸ਼ੋ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਕਰਜ਼ ਭੁਗਤਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਰਜ਼ ਦੀ ਝੱਲਣਯੋਗਤਾ, ਤਰਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਚਾਲੂ ਅਤੇ ਵੱਚਨਬੱਧ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਬਹੁਲਤਾ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੱਲ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ.	ਸ਼ਬਦ	ਵਰਣਨ
4.	ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ	ਖਰਚੇ ਦੇ ਡਾਟੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਲੇਖੇ, ਪੂੰਜੀਗਤ ਆਉਟਲੇਅ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਿਕਾਸ ਖਰਚਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
5.	ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਰਜ਼ਾ (ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਜ਼ੇ, ਐਨ ਐਸ ਐਸ ਐਫ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ), ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲੋਕ ਲੇਖੇ ਦੇ ਕਾਰਵਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
6.	ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ	ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਬਜਾਰੀ ਮੁੱਲ, ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
7.	ਨਿਰੋਲ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਜ਼ਾ	ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ।

©

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ
www.cag.gov.in

www.agpunjab.gov.in